

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN
BERETNING 1956-57

KØBENHAVN
CHR. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
1957

INDHOLD

Tale ved årsfesten	10
Undervisningsåret	16
Lærere og administration	16
Undervisningsråd	23
Censorer	23
Interessefelter	27
Frie forelæsninger, gæster og studierejser	27
Presseforskningen	28
Tilskud	29
Studiefond	35
Lokaler	35
Udgivervirksomhed	36
Bibliotek	36
Institutter	39
Tietgenprisopgave	69
Rusfest	71
Årsfest	71
Diinitendforeninger	71
De studerendes råd	75
De enkelte studier	78
Studerende	78
Det almene erhvervsøkonomiske studium	81
Erhvervsøkonomiske specialstudier	84
Handelsvidenskabelig kandidateksamen	85
Det tresproglige korrespondentstudium	85
Det eensproglige korrespondentstudium	86
Forberedelse til translatørexamen	86
Forberedelse til prøven i portugisisk	86
Forberedelse til prøven i spansk	87
Uddannelse af handelsskolelærere	87
Eksaminer	88
Litterære arbejder af Handelshøjskolens lærere	101

FORENINGEN TIL UNGE
HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

STIFTET 3. NOVEMBER 1880

Foreningens formål er at udbrede nyttige kundskaber inden for handelsstanden, særlig ved tilrettelæggelse af en så fyldig kommerciel uddannelse som muligt for handelsstandens ungdom.

BESTYRELSE:

Direktør *Paul Tillge*, R. p. p., formand.

Direktør *F. Løppenthien*, K. DM. p. p., MAS., næstformand.

Direktør, cand. polit. *P. Norsmann*, H. D., kasserer.

Direktør *P. Andersen*, R. p. p.

Direktør *Joh. G. Havemann*.

Bankdirektør *Olaf Hedegaard*, K. DM. p. p.

Hovedkasserer *Harald Heie*.

Direktør, generalkonsul *Einar Høyvald*, K. DM. p. p.

Skibsreder *Axel Kampen*, R¹.

Boghandler *Ove Rømer*, R.

Grosserer, generalkonsul *Victor B. Strand*, R. p. p.

Direktør, konsul *Laurits Tholstrup*, R. DM. p. p.

Direktør i Bikuben, cand. polit. *Jens Toftegaard*, K. DM. p. p.

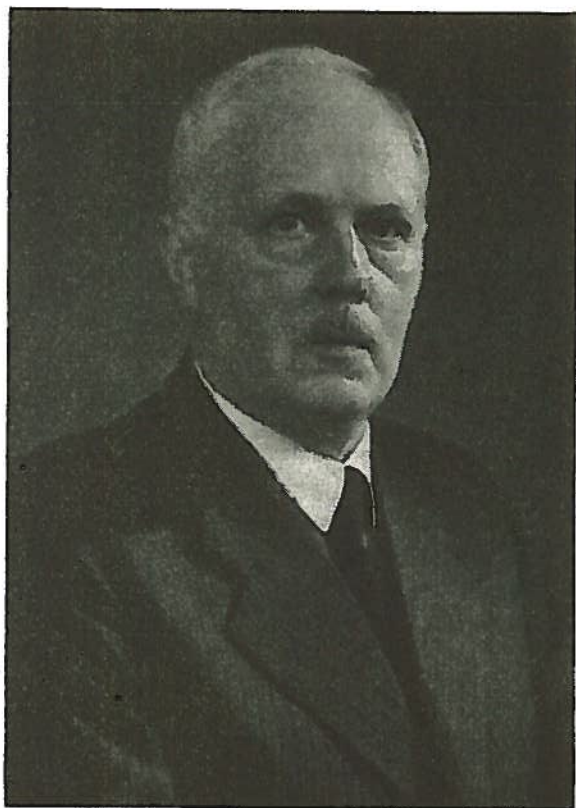
Borgmester, fhv. handelsminister *Ove Weikop*, K. p. p.

Direktør for Handelshøjskolen i København:

Professor, dr. polit. *Poul Winding*.

Handelshøjskolen, der er statsunderstøttet og undergivet statens tilsyn gennem et af handelsministeriet nedsat tilsynsråd, er oprettet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig øvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

CHRISTEN MØLLER

Professor, dr. phil., direktør for Handelshøjskolen i København 1938–1957

*11. juni 1886 †7. maj 1957

Handelshøjskolens direktør, professor, dr. phil. Christen Møller afgik den 7. maj ved døden.

Ved en mindehøjtidelighed den 10. maj holdt professor Christen Møllers efterfølger i embedet, professor, dr. polit. Poul Winding følgende mindetale:

»Lærere og studerende ved Handelshøjskolen har ønsket i dag at samles en kort stund for i stilfærdighed at give udtryk for de følelser, der har grebet os ved professor Christen Møllers uventede død, og for at bevidne vor taknemmelighed over den gerning, han har udført blandt os.

I næsten 20 år har Christen Møller stået i spidsen for denne læreanstalt, og det præg, han i dette åremål har sat på dens udvikling, vil sent

slettes ud. Dens trivsel var blevet hans liv, og han var i bogstaveligste forstand til det sidste optaget af arbejdet for den. Hvad hans gerning har betydet, lader sig ikke måle eller veje — ej heller udtrykke i nogle få ord. Man kan fremdrage mange enkelte træk i udviklingen i disse år, som i første række er resultater af Christen Møllers værk: — den stadige vækst i antallet af lærestole — skabelsen af nye forskningsinstitutter og udbygning af de bestående gennem oprettelse af nye stillinger for forskningsassistenter — tilvejebringelsen af et lærebogsmateriale, skrevet af skolens egne lærere — indførelsen af kulturhistorie, der stod hans hjerte særlig nær, som et fast led i undervisningen — for blot at nævne nogle få eksempler.

Christen Møller ville selv have været den første til at give andre æren for disse og andre resultater, og det siger sig selv, at udviklingen af en læreanstalt som denne ikke kan være en enkelt mands værk. Christen Møllers store fortjeneste består da også især deri, at han mestrede den kunst at skabe grobunden for en rig udvikling.

Han havde et klart blik for nødvendigheden af, at Handelshøjskolen var med til at opdyrke nye områder inden for forskning og undervisning — selv om man derved skulle løbe en risiko for, at nogle af dem viste sig at være ufrugtbare. Hans evne til at skaffe sine medarbejdere arbejdsvilkår, som gav dem mulighed for og lyst til at udfolde et initiativ og præstere et stykke arbejde hver på sit område har været af uvurderlig betydning, og det opladte, men ingenlunde ukritiske, sind, hvormed han altid mødte nye tanker, såvel som hans egen rigdom på ideer, har virket som en stadig kilde til inspiration og opmuntring.

I kraft af den holdning, som er kommet til udtryk på disse punkter, har Christen Møller formået at tilvejebringe et levende og alsidigt milieu, der har skabt de bedst mulige betingelser for en frugtbringende udveksling af tanker og synspunkter mellem forskellige forskningsområder, såvel som for forskningens frie udfoldelse, og dermed også for at undervisningen stadig kunne fornyes og være i pagt med tidens krav.

Når det i dag tør siges, at Handelshøjskolen har taget et meget langt skridt hen mod ligestilling med de ældre højere læreanstalter, er det ikke mindst en følge af denne side af Christen Møllers gerning.

Men Christen Møllers betydning har strakt sig endnu langt videre og dybere — ind på de menneskelige felter. Det er med rette blevet sagt, at hans milde personlighed og den menneskelige varme som udstrålede fra ham, har ført med sig, at de mennesker, som han kom i berøring med gennem sit virke her og andetsteds, efterhånden kom til at føle sig knyttet til ham i et personligt venskabsforhold.

Disse sider af Christen Møllers væsen i forbindelse med hans naturlige stille værdighed har også haft deres store betydning for skolen — de har påvirket den ånd, som råder her, på en sådan måde, at splid og

personlige modsætningsforhold har hørt til sjældenhederne og — hvis de er opstået — som regel hurtigt er blevet udjævnet igen.

For de studerende interesserede Christen Møller sig ikke blot ud fra et undervisningsmæssigt synspunkt. Deres menneskelige ve og vel lå ham ikke mindre stærkt på sinde. Hans taler til de studerende ved utallige lejligheder er et vidnesbyrd herom. Men langt væsentligere har det været, at hans dør altid stod åben for den studerende, der opsøgte ham for at spørge ham til råds i et personligt anliggende.

Det var en lykke, at de studerende — ene af alle de kredse, som står i taknemmelighedsgæld til Christen Møller — i tide nåede at få givet udtryk herfor.

Der er mange andre sider af Christen Møllers personlighed, som det er værd at hæfte sig ved, og når vi i fremtiden mindes ham, vil vi ikke blot tænke på ham som skolens leder i det daglige arbejde. Vi vil også se ham for os som midtpunktet ved festlige lejligheder, både i auditorium maximum, når han holdt en af sine beåndede taler, og i den mindre kreds, hvor hans stille lune og hans udtømmelige fond af anekdoter satte deres præg på samværet.

Og mange af os vil mindes en række samtaler, hvor han — vandrende op og ned ad gulvet og ofte med mange sidespring — udviklede en ny idé for os eller delagtiggjorde os i sin rige viden.

Christen Møllers liv og gerning var båret af en dyb kærlighed til mennesker og en stærk tro på menneskets muligheder for en harmonisk udvikling, når det fik lov til frit at udfolde sig efter sin natur. Selv var Christen Møller et harmonisk menneske, og i kraft heraf formåede han at udrette så meget for andre.

Ved Christen Møllers død har Handelshøjskolen mistet en fremragende leder, og hos mange af os efterlader den en følelse af et dybt personligt savn. Men jeg tror, at det vil være i pagt med hans ånd, hvis vi ikke fordyber os i sorgen over hans bortgang, men går videre med det daglige arbejde, hvori han fandt sin glæde, idet vi stræber efter at udbygge den bygning, som han har ofret så mange tanker og kræfter på.

Christen Møller er død, men hans værk vil blive stående, og hans ånd leve videre. Ære være hans minde.«

TEORETISKE MODELLERS ANVENDELSE I PRAKSIS

FOREDRAG VED HANDELSHØJSKOLENS ÅRSFEST
DEN 21. JUNI 1957

af lektor, cand. oecon. *TORBEN AGERSNAP*

Det fag, der her på Handelshøjskolen betegnes *organisation*, består dels af en indføring i den videnskabelige metode og dels i en anvendelse af denne metode i analysen af erhvervsvirksomheders og institutioners organisation.

I det følgende har man valgt at omtale et emne fra metodelæren, fordi der heri findes et berøringspunkt for sprogfolkene, økonomerne og erhvervslivets repræsentanter. Det er hensigten at vise, at de alle — bevidst eller ubevidst — anvender det, man her har betegnet som »modeller«, når de skal orientere sig i deres arbejde og i omverdenen iøvrigt.

Det er ikke ualmindeligt, at den teoretiske forskning og det praktiske arbejde stilles op som modsætninger. Og naturligvis er der forskelle, men et nærmere studium af disse forhold vil utvivlsomt vise, at der er flere ligheder, end man i almindelighed regner med.

En af lighederne er den, at såvel teoretikerne som praktikerne benytter sig af modeller. Teoretikerne er måske særligt interesseret i modelkonstruktionen og efterprøvningen, og praktikerne er muligvis i første række interesseret i anvendelsen af modellerne på løsningen af konkrete opgaver i praksis. Men begge grupper har interesse i de teoretiske modeller, i betydningen: forenkledede fremstillinger af dele af virkeligheden.

Det er simpelthen ikke muligt at orientere sig i omverdenen, medmindre man forsøger at forenkles de indtryk, man får. Hvis man går meget grundigt til værks, er der ikke to ting eller to begivenheder eller to personer, som er ens i alle henseender. Det er os selv, der skaber ensartetheden, og det gør vi ved særligt at interessere os for det, vi kalder de væsentlige sider ved tingene, begivenhederne eller personerne. Vi prøver at gruppere tingene efter ligheder og se bort fra uligheder, og man kan måske gå så vidt som til at sige, at først når vi har fundet de begrebsmæssige bestanddele, der gentages (invariansen), siger vi, at vi har forstået, eller at vi har fået kundskab om tingene. Tegningen i omstående figur illustrerer dette.

Hvis man ser på figuren et øjeblik og derefter forsøger at tegne den ned for sig selv, vil man se, at det kan være meget vanskeligt. Men i det øjeblik man bliver opmærksom på, at figuren i virkeligheden består af en række lange S-formede streger, som er forskudt i forhold til hinanden, da er det let at tegne figuren efter. Man har fået en forståelse af figuren, man har set de elementer, der gentages i figuren og kan derfor huske dem og reproducere dem.

Når man udarbejder en model mere eller mindre bevidst, er det udtryk for samme orienteringsproces, det samme forsøg på at finde elementer der gentages (invarians). Her er nogle eksempler. De første er fra en flyvemaskinefabrik.

Her gælder det blandt andet, at man ved konstruktionen af en ny flyvemaskinetype er interesseret i, at den har den rette overflade, så luftmodstanden bliver mindst mulig, og man er interesseret i, at den er indrettet på en hensigtsmæssig måde. For at kunne studere betydningen af overfladens udformning, udarbejder man en lille massiv model, som har den samme overfladestruktur som den færdige flyvemaskine, men i miniature-størrelse. Denne model kan man prøve i en vindtunnel.

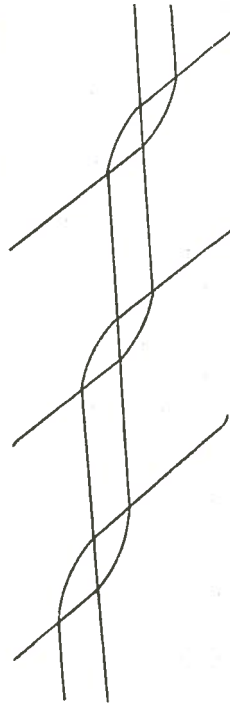
Når man skal undersøge, om maskinen er hensigtsmæssigt indrettet, laver man en model i naturlig størrelse, men af krydsfiner. Den har samme størrelse som den færdige maskine, men den kan ikke flyve.

De to modeller fra flyvemaskinefabrikken er eksempler på konkrete modeller. Og den praktiske betydning af deres anvendelse er åbenbart indlysende.

Det gælder for de konkrete modeller, som for alle andre modeller, at de har ikke alle virkelighedens egenskaber. De gælder kun under visse forudsætninger. Den lille massive model kan give os oplysning om den færdige flyvemaskines luftmodstand o. l., men den fortæller intet om den store maskines indretning. Det kan træmodellen, men den kan ikke »flyve«.

Som i disse to modeller er det altid afgørende, at man gør sig klart: under hvilke forudsætninger gælder min model, og anvender jeg den nu kun indenfor dens gyldighedsområde.

Vi skal herefter se på to andre eksempler på modeller. Den første er et landkort. Man kan blot tænke på et skoleatlas eller et automobilvejkort. Det er også en forenklet fremstilling af virkeligheden, og dets nytte for en orientering i landskabet har de fleste erfaret. På kortet kan vi gennem-

gå forskellige rejseruter og sammenligne deres fordele og ulemper, før vi træffer afgørelse om rejseplanen.

Den anden model, der skal omtales her, er kendt af alle fra skoletiden. Det er en cirkel. Det er en af de simpleste matematiske modeller, man kan tænke sig, og de fleste husker sikkert også, at cirkelns omkreds er ca. 6 gange dens radius ($2\pi r$) og dens areal er ca. 3 gange kvadratet på dens radius (πr^2).

Landkortet og cirkelen er eksempler på symbolske modeller. Det er en ikke ualmindelig opfattelse, at de konkrete modeller er simple og lettere at forstå end de symbolske modeller, men det afhænger nu stærkt af personens forudsætninger. For en matematiker og en sprogmand er der ikke tvivl om, at den matematiske model eller den verbale fremstilling er lettere at forstå end den konkrete model. For automobilmeknikeren er forholdet sikkert det omvendte. Ingen model er simpel i sig selv. Det afhænger af personen, der skal benytte den.

Eksemplet med landkortet viser, at en model kan give oplysning om virkeligheden, uden at den har de samme kvaliteter, blot strukturen er den samme. Til en bestemt afstand mellem 2 punkter på kortet svarer der en bestemt, måske 10.000 gange så stor afstand i virkeligheden. Her er der tale om en kvalitativ ensartethed, men til en bestemt farve på kortet svarer der en bestemt højde i virkeligheden. Her er der ikke tale om kvalitativ ensartethed, men om strukturlighed, og på samme måde som vi gennem kortets farveskala kan få viden om højdeforholdene i virkeligheden, kan vi ud af en model få viden om en genstand eller en begivenhed eller en person, blot vi har en logisk fremstilling, der svarer til objektet, og det er meget sandsynligt, at al den viden, vi har om vore medmennesker, er af denne karakter.

Skoleatlasen og automobilvejkortet kan også vise, at den samme virkelighed kan repræsenteres af 2 eller flere forskellige modeller. Det kan give anledning til spørgsmålet om: Hvad er den bedste model? og hertil kan man kort svare, at det afhænger af formålet med modellen. Hvis modellen er konstrueret med det formål at skulle anvendes i *forskningen*, da siger vi ofte, at den bedste model er den, der kan beskrive det største antal foreteelser i virkeligheden. Det vil altid være således, at hvis vi opstiller videnskabelige modeller eller love eller teorier, da vil der være et stort antal foreteelser, som falder ind under teorien eller modellen og en del undtagelser. Den bedste model er den, der giver anledning til de færreste undtagelser.

Hvis modellen skal anvendes i *undervisningen*, vil man undertiden anvende andre kriterier. Man kan f. eks. sige, at den bedste model i undervisningen er den, der lettest giver studenten mulighed for at forstå et stort antal modeller. Når vi f. eks. i økonomiundervisningen begynder med at gennemgå de økonomiske forhold under en række forenklede forudsætninger om fri konkurrence, da er det ikke fordi vi tror, at denne

model har et realitetspræg i dag, men denne model er velegnet som introduktion til de mange mere realistiske modeller, som man anvender til fremstilling af nutidens økonomiske liv.

Undertiden vil man ved anvendelse af to modeller, der repræsenterer en og samme ting i virkeligheden, ikke nå til overensstemmende resultater. Det ses ofte indenfor socialvidenskaberne, men det gælder også fysikken.

Lyset kan således beskrives dels ved en model, hvor lyset opfattes som bølger, og dels ved en model, hvor lyset opfattes som partikler. De to modeller giver ikke samme resultat, men de er begge anvendelige og anvendes begge til hvert sit formål.

Landkort-eksemplet fører mig ind på en tredje ting af betydning. De har sikkert alle været ude for den situation i en bjergegn, at De har undervurderet afstanden. For den uerfarne er kortet en praktisk model, som giver en oplysning, der er bedre end det personlige skøn. For den erfarne bjergfører derimod, er kortet næppe af interesse, da han selv har en langt mere detaljeret viden om de praktiske forhold. Heri ligger der sikkert en almengyldig betragtning.

En stor del af de modeller, som vi anvender i undervisningen, giver studenten en bedre orientering i virkeligheden end hans personlige skøn, men der kan naturligvis være mange tilfælde, hvor disse forenkledede fremstillinger af tilværelsen ikke kan erstatte den erfarne mands personlige skøn, men fremskridtet består vel netop i, at vi forsøger at systematisere, d. v. s. at bygge en model over den erfarne mands skøn og videremeddele det til de studerende. Derved skulle studenterne have mulighed for at starte på et højere niveau end dér, hvor den mand startede, der idag sidder med mange års erfaring.

Mit eksempel med den simple matematiske model, der hedder en *cirkel*, har jeg taget med for at give et eksempel på, at modellen undertiden også kan give os en viden, der er bedre end den erfarne mands sunde fornuft. Hvis man tænker sig jorden som en kugle, glatpoleret som en SKF kugle, og man lægger en stålring uden om jorden, hvor meget vil så denne ring hæve sig op fra jordens overflade, hvis vi forlænger den med 1 meter.

Her vil den sunde fornuft sige os, at det er en ubetydelighed, men vor viden om, at cirkelns omkreds er ca. 6 gange dens radius, vil straks her korrigere den sunde fornuft og fortælle os, at ringen vil hæve sig ca. 16 cm.

Jeg mener således at kunne vise, at vi alle anvender modeller, og at vi har nytte af det, og jeg skal nu kort kommentere nogle specielle modeller.

Sprogmandens anvendelse af modeller er alment kendt. Vi har alle lært grammatik, syntaks og stilistik. Men hvor mange har egentlig tænkt på, at disse modeller er een måde at fremstille et sprog på. Det kan også fremstilles på andre, og jeg kunne her have lyst til at nævne, at man

indenfor et område, der interesserer mig, nemlig kommunikationsteorien, har helt andre sprogmodeller, som dog næppe er egnede til undervisning. Men man forsøgte sidste år indenfor Nordisk Sommeruniversitet at gennemføre en studiekreds over meddelelsesproblemer med deltagelse af sprogfolk, ingeniører, matematikere, sociologer og psykologer, og det gav et meget lovende resultat.

Og dernæst en kommentar til den hyppigst anvendte model i den praktiske virksomhed, nemlig regnskabet. Regnskaber er en forenklet fremstilling af virksomhedens økonomiske stilling, dens likviditet, rentabilitet, soliditet og finansiering. At samme situation kan fremstilles ved forskellige modeller, kender forretningsmanden udmærket. Det er ikke noget helt usædvanligt, at der udarbejdes flere regnskaber for den samme periode, alt efter om det er aktionærerne, skattevæsenet eller direktøren selv, der skal have et billede af virksomhedens økonomiske situation. Men er direktøren nu også altid opmærksom på, at det regnskab, der udarbejdes til hans orientering, kun giver et pålideligt billede under visse forudsætninger. Kender han forudsætningerne for modellens gyldighed? Ved han, hvornår regnskabet svigter, kender han usikkerheden på de forskellige tal i regnskabet. Jeg har det indtryk, at medens man stiller sig skeptisk overfor de talmæssige oplysninger, der indhentes gennem markedsanalyser o. l., da er det en sjældenhed, at man ser den samme skepsis overfor regnskabets tal. Man er opmærksom på, at lageret, bygningerne etc. kan underkastes forskellige vurderinger, og det kan give anledning til usikkerhed, men det er sjældent at se, at man stiller sig skeptisk overfor oplysningernes nøjagtighed, når det gælder materialeforbrug og lønomkostninger. Naturligvis må man også på disse områder gøre sig klart, i hvor høj grad modellen afspejler virkeligheden.

Til sidst skal jeg blot nævne, at man naturligvis også indenfor studiet af virksomheders og institutioners organisation må tage modeller i anvendelse. Man må forsøge at tilvejebringe et forenklet og forståeligt billede af det samspil mellem materialer, maskiner og mennesker, der udgør virksomhedens organisation. Det er således nødvendigt at udarbejde modeller for såvel de tekniske som de administrative forhold i virksomheden.

Her på højskolen har jeg særligt interesseret mig for de administrative problemer, og det betyder igen, at de vigtigste modeller i forskningen bliver enten person- eller gruppemodeller.

I personmodellerne forsøger man at give et forenklet billede af, hvordan personer handler i forskellige situationer under påvirkning af ydre stimuli og indre impulser. Der findes en række forskellige personmodeller, der hver har sit anvendelsesområde. Men for undervisningsformål er det naturligvis nødvendigt at forsøge en vis sammenfatning af disse.

Det vil føre for vidt her, at komme ind på de personmodeller, vi anvender i undervisningen og ved de forskellige forskningsopgaver. Jeg vil derfor i stedet kort omtale to fremstillinger, som de fleste er kendt med. Den

ene er de økonomiske teoretikers menneskeopfattelse, the economic man. Ifølge denne opfattelse handler alle mennesker fornuftsmæssigt i næsten alle situationer, ihvertfald når det gælder køb og salg. Det er utvivlsomt en enkel og praktisk model at arbejde med. Men man behøver formentlig ikke nærmere at dokumentere, at det er en opfattelse, der kun i meget begrænset omfang er i overensstemmelse med virkeligheden.

I modsætning hertil kan man nævne den opfattelse eller personmodel som de fleste arbejder med til daglig. Den kendes fx. fra ordsprogene, og det er karakteristisk for denne opfattelse, at den er i god overensstemmelse med virkeligheden, men til gengæld er den intetsigende. Der findes ordsprog for enhver opfattelse, også for modstående opfattelser. »Modsætninger mødes« eller »krage søger mage« — »klæder skaber folk« eller »man skal ikke skue hunden på hårene« og sådan kunne man fortsætte.

Ingen af de her nævnte modeller er tilfredsstillende for studiet af virksomheders og institutioners organisation. En vigtig del af det nuværende arbejde består derfor i at finde mere hensigtsmæssige fremstillinger af det enkelte menneske og dets handlinger.

I gruppemodellerne forsøger man at give et forenklet billede af arbejdsdelingen, meddelelssystemet, ledelsesformen, effektiviteten og sammenholdet m. v. i de enkelte arbejdsgrupper og i virksomheden som helhed. Også her gælder det tidligere sagte om modeller. Men faget er endnu kun beskedent udviklet og det er ikke alle, der har forstået endelige interesseret sig for de begrænsninger, der ligger i de hidtil udviklede modeller. Derfor består den foreliggende litteratur dels af »praktiske anvisninger«, de såkaldte kogeboøger, som jeg vil advare imod, og dels af rapporter over videnskabelige undersøgelser med udgangspunkt i klart formulerede modeller. Og disse er jeg overbevist om vil efterhånden blive udviklet til praktisk anvendelige redskaber.

Ved udviklingen af de forskellige gruppemodeller går man ofte frem på den måde, at man først forsøger at gennemføre eksperimenter fx. med grupper af studerende. Een gruppe skal fx. udføre et arbejde under streng kontrol, mens en tilsvarende gruppe skal udføre det samme arbejde under egen ledelse men ellers de samme betingelser i alle henseender. Og man prøver på den måde at isolere virkningen af de to ledelsesformer. Senere hen må man så undersøge, om virkningerne er de samme i forskellige grupper i det virkelige liv. Det er et langsomt og møjsommeligt arbejde, men det er videnskabens vilkår. Og det forekommer mig, at de resultater der hidtil er nået ikke mindst i Sverige og Norge er så lovende, at der er grund til at vente teoretisk interessante og praktisk anvendelige resultater af dette arbejde. Det vil ikke føre til resultater, der gælder under alle omstændigheder, men kun til modeller eller teorier, der gælder under nærmere præciserede forudsætninger. Men man vil naturligvis sørge for, at disse forudsætninger er valgt således, at de ofte er opfyldt i det praktiske liv.

UNDERVISNINGÅRET 1956-57

Rektors k i f t e.

Den 7. maj 1957 afgik Handelshøjskolens rektor, professor, dr. phil. Christen Møller, ved døden efter 19 års virke. Den 10. maj afholdt højskolens lærere og studerende en mindehøjtidelighed for professor Møller. De ved denne lejlighed udtalte mindeord findes gengivet i indledningen til nærværende beretning.

Til ny rektor er udnævnt professor, dr. polit. Poul Winding.

Lærere og administration.

Til det med handelsministeriets godkendelse oprettede professorat i *nationaløkonomi*, der blev opslået primo maj 1955, meldte sig kun een ansøger, docent, cand. polit. Poul Winding. Det af handelsministeriet nedsatte bedømmelsesudvalg, der bestod af professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen, professor, dr. polit. Carl Iversen, professor, dr. phil. Christen Møller (formand), professor, dr. oecon. Kjeld Philip og direktør, cand. polit. Jens Toftegaard, afgav under 9/11 1956 følgende indstilling:

Til det ved Handelshøjskolen i København opslåede professorat i *nationaløkonomi* foreligger til bedømmelse en ansøgning indsendt af docent, cand. polit. Poul Winding.

Til bedømmelse af denne ansøgning nedsatte handelsministeriet under 27/8 1955 et udvalg bestående af Handelshøjskolens direktør, professor, dr. phil. Christen Møller som formand samt professor, dr. polit. Carl Iversen, professor, dr. oecon. Poul Nyboe Andersen, professor, dr. oecon. Kjeld Philip og direktør i »Bikuben«, cand. polit. Jens Toftegaard.

Et udvalg bestående af de samme medlemmer indstillede under 2/6 1955 eenstemmigt daværende lektor Poul Winding til docent i *nationaløkonomi* ved Handelshøjskolen i København, og han udnævntes hertil under 1/8 1955. Da udvalget i denne indstilling konkluderede, at lektor Winding var »fuldt kvalificeret til et docentur eller professorat«, skal man under henvisning til nævnte indstilling indskrænke sig til at udtale sig om docent Windings videnskabelige arbejde i tiden efter hans udnævnelse til docent.

Idette tidsrum har docent Winding arbejdet med tre større opgaver: han har foretaget en omfattende undersøgelse af det danske kapitalmarkeds struktur, medvirket ved udarbejdelsen af en rapport til Iraqs Nationalbank om »Monetary Policy in Iraq« samt skrevet en i forbindelse mæd de af ham forfattede afsnit i bogen »Konjunktur og kriser« til forsvar for den statsvidenskabelige doktorgrad antaget afhandling »Some Aspects of the Acceleration Principle«; endelig har han derudover skrevet et par mindre afhandlinger.

Kapitalmarkedsundersøgelsen, der vil blive offentliggjort i foråret 1957 som festskrift i anledning af sparekassen »Bikuben«s 100-års jubilæum, har, selvom forarbejderne er langt fremskredne, ikke kunnet forelægges udvalget til bedømmelse.

Rapporten til Iraqs Nationalbank er afgivet af et medlem af nærværende udvalg, professor Carl Iversen, med docent Winding og professor Poul Nørregaard Rasmussen som medarbejdere. Om docent Windings andel i dette arbejde skal man indskrænke sig til at anføre, at professor Iversen i forordet til rapporten udtaler, at »to disentangle the ideas and suggestions contributed by each participant in this piece of genuine teamwork would not be possible.«

De mindre afhandlinger er dels en i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1953 trykt afhandling om »Konvertibilitetsspørgsmålet«, dels en utrykt afhandling om »Metoder til regulering af pengemængden og disses virkninger for realkreditinstitutionerne«. Begge disse arbejder vidner om samme videnskabelige interesse og grundighed, som forfatterens øvrige produktion.

Størst betydning må udvalget tillægge disputatsen. Forfatteren behandler heri accelerationsprincippets betydning for de enkelte virksomheders adfærd, men kommer ikke ind på denne adfærds virkninger på det almindelige konjunkturførløb. Afhandlingen tager navnlig to problemer op til behandling: variationerne i varelagre, fortrinsvis hos detailhandlere, og variationerne i maskinanskaffelsen i fabrikker.

Forfatteren påpeger med rette, at den accelerationsvirkning, der almindeligvis antages at gøre sig gældende på begge disse områder, som oftest præsenteres i en ret skematisk og forenklet form. Der tilføjes ganske vist hyppigt nogle modificerende bemærkninger, men de indarbejdes ikke i selve accelerationsmodellen, og det kan derfor være vanskeligt at se, hvorvidt de pågældende betragtninger alene vil give anledning til mindre korrektioner, eller om — og eventuelt under hvilke betingelser — de er af en sådan karakter, at de i virkeligheden kuldaster hele teorien. Det mål, forfatteren har sat sig, er derfor at søge de vigtigste af disse modifikationer inkorporeret i teorien på en mere systematisk måde.

Forfatterens forhåndsindstilling var, som det også fremgår af bogen »Konjunkturer og kriser«, at de nævnte modifikationer ikke i væsentlig grad ville anfægte accelerationsprincippets gyldighed, men undersøgelsen har ført ham til at indtage en adskilligt mere skeptisk holdning. Navnlig understreges det på en frugtbar og værdifuld måde, at en virksomheds investeringsudgifter ikke — som man oftest stiltiende går ud fra — svinger i takt med selve maskinanskaffelserne, idet de tillige omfatter udgifter til reparation og vedligeholdelse, som spreder sig over hele de pågældende kapitalgenstandes levetid med tendens til koncentration henimod slutningen af denne. Idet der således er tale om en interferens mellem en række »udgiftsbølger« — en større »anskaffelsesbølge« med tilhørende »ekkovirkning« og mindre »reparations- og vedligeholdelsesbølger« — bliver resultatet, at den fælles bølge får langt mindre udsving end enkeltbølgerne. Også den omstændighed, at de handlende ikke alene — som det oftest forudsættes — baserer deres forventninger om det fremtidige salg på udviklingen i det løbende salg, men også tager hensyn til, om salget i den seneste periode har ligget over eller under det niveau, man anser for at være det normale, fører forfatteren til den konklusion, at de handlende kan reagere på en måde, som stærkt dæmper eller helt eliminerer accelerationsvirkningen.

Forfatteren anvender i sin fremstilling udelukkende den deduktive metode. Han forsøger at gennemtænke konstruerede tilfælde, der imidlertid er søgt opbygget på en sådan måde, at forfatteren mener, at de i hvert fald i nogen grad svarer til virkeligheden. Det må dog siges, at forfatteren ofte i sine modeller bygger på så snævre forudsætninger, at der kræves en lang vandring ad de aftagende abstraktioners vej, før de er direkte anvendelige på virkeligheden.

Inden for de ret snævre grænser, forfatteren har sat for sit arbejde, har han imidlertid udført et overordentligt grundigt arbejde. Hans eksempler er gennem-

arbejdede med den største omhu og under medtagelse af mange tænkelige varianter. Trods de noget virkelighedsfjerne forudsætninger, han arbejder med, lykkes det ham at mindske gabet mellem en del af den moderne konjunkturteoris tanker om accelerationsprincipets evne til at skabe voldsomme svingninger og virkelighedens mere moderate variationer. Den varige følge af hans arbejde vil blive en bedre forståelse af, at der findes en række forhold, som fører til en afsvækning af den rene accelerationsvirkning.

Ud fra en samlet bedømmelse af det foreliggende forfatterskab anser udvalget fremdeles docent Poul Winding for at være fuldt kvalificeret til et professorat, og man indstiller derfor, at han ansættes i det opslåede embede.

Med handelsministeriets godkendelse udnævntes docent Winding derefter til professor fra den 1/12 1956 at regne.

Den 17. juni 1957 forsvarede professor Winding sin afhandling »Some Aspects of the Acceleration Principle« for den statsvidenskabelige doktorgrad ved Københavns universitet. Som officielle opponenter fungerede professor, dr. polit. Carl Iversen og professor, dr. phil. A. Hjorth Hald.

Under 18. marts 1957 godkendte handelsministeriet, at det i 1951 oprettede lektorat i kulturhistorie omdannedes til docentur. Opslaget skete den 27. marts 1957, og der meldte sig fem ansøgere (dr. phil. Bo Grønbech, dr. phil. Aage Kabell, dr. phil. Georg Nørregaard, cand. mag. Jørgen Sonne og dr. phil. Hakon Stangerup). Det nedsatte udvalg bestod af dr. phil. Alf Henriques, professor, dr. phil. Povl Johs. Jensen, professor, dr. theol. Hal Koch og professor, dr. phil. Poul Høybye med Handelshøjskolens rektor, professor, dr. polit. Poul Winding som formand; udvalget afsluttede sit arbejde med følgende indstilling, der blev afgivet under 9. august 1957:

Ved besættelsen af det nyoprettede docentur i kulturhistorie ved Handelshøjskolen i København har bedømmelsesudvalget været sig bevidst, at faget kulturhistorie er af så vidtspændende karakter, at det ved bedømmelsen af ansøgerne er vanskeligt at fastlægge sikre kriterier. Man har i hovedsagen holdt sig til de retningslinier, som i sin tid blev angivet af Handelshøjskolens daværende direktør, dr. phil. Christen Møller, i en udtalelse til det sagkyndige udvalg, som i efteråret 1950 blev nedsat i forbindelse med besættelsen af det dengang oprettede lektorat i kulturhistorie. Det hedder heri:

»Den mand, der skal overtage lektoratet, må have en solid indsigt i vigtige kulturhistoriske områder, og han må være i stand til at levendegøre stoffet for de studerende, da han med hensyn til aftenundervisningen, som vi lægger overordentlig megen vægt på, i hovedsagen selv må skaffe sig sit auditorium. Hvis lektoren ikke besidder evnen til at skabe og vedligeholde interessen for det nye fag, vil forsøget med kulturhistorie ikke kunne lykkes.

Men en omfattende viden og pædagogiske evner vil ikke være nok. Hvis man ikke vil løbe den risiko at komme ud i det overfladiske, må man efter min mening forlange, at lektoren har lagt videnskabelig evne for dagen.«

Selv om der således her er fastlagt visse ledende synspunkter, har bedømmelsen af de nuværende ansøgere ikke været uden vanskeligheder, idet deres forskning og

produktion spænder over meget vide og meget forskelligartede områder. Udvalget har derfor ikke set det som sin opgave at give en detaljeret vurdering og kritik af de mange arbejder med henblik på deres videnskabelige værdi, så meget mindre som der for de fire ansøgere vedkommende, fra hvis hånd der foreligger en videnskabelig produktion, allerede gennem erhvervelsen af doktorgraden og på anden måde er givet dem tilstrækkeligt vidnesbyrd om videnskabelig dygtighed og indsigt.

Til det oprettede docentur i kulturhistorie har der meldt sig fem ansøgere.

Bo Grønbech er født i 1907, bestod 1932 skoleembedseksamen ved Københavns Universitet med dansk og latin og har siden da været gymnasielærer i København, med en afbrydelse på et år, hvor han virkede som dansk lektor i Stockholm under Foreningen Norden.

Af større arbejder kan Bo Grønbech fremlægge »H. C. Andersens Eventyrverden«, doktordisputats fra Københavns Universitet 1945, »Den græske Skulpturs ansigter« (1942), en selvstændig fortolkning af de skiftende udtryksformer i græsk portrætkunst, samt »Etruskerne« (1956), en på samme tid kyndig og populær fremstilling af forskningens nuværende stadium, beregnet for et publikum uden forskundskaber. Ligesom det antal artikler i ikke-faglige tidsskrifter — hovedsagelig indlæg i den almindelige kulturdebat —, hvortil dr. Grønbech desuden henviser, er disse arbejder præget af sikker vurderingssans og fin indlevelsessevne. Dr. Grønbechs forfatterskab synes at vise, at hans interesse mindre er rettet mod idéers og institutioners udvikling, men mere sigter på at trænge ind i og forstå menneskets sjælelige holdning og livsfornemmelse. Fremstillingsformen er altid udsøgt og forbillig klar, levende og ganske uden pedanteri — sikre vidnesbyrd om Bo Grønbechs kultur og pædagogiske evner.

Aage Kabell er født 1920 og tog i 1947 skoleembedseksamen med dansk, tysk og engelsk ved Københavns Universitet; i perioden 1949—55 har han været universitetsadjunkt samme sted, hvorefter han af Universitetet blev indstillet til et lektorat i middelalderens romanske og germanske litteratur, en lærestol som imidlertid endnu ikke er blevet oprettet. Derefter har dr. Kabell indtil 1957 virket som gymnasielærer.

Aage Kabells meget omfattende produktion viser en forsker, der har lagt stor lærdom for dagen på særdeles mange områder inden for litteraturvidenskaben. I sin guldmedaljeafhandling fra 1945 (udgivet i let ændret og forkortet form 1948), »Kierkegaards-studiet i Norden«, fremlagde han en fuldstændig fortegnelse over, hvad der i Skandinavien er skrevet om Søren Kierkegaard, hvorved han viste såvel sin energi som sin kritisk-polemiske sans. De samme egenskaber førte til originale, men ikke uimodsagte synspunkter i hans disputats ved Københavns Universitet, »Studier i metrik III. Systematik« (1952). I denne forbindelse er der særlig grund til at fremhæve hans arbejde med den latinske verstradition i middelalderen. Om hans indlevelse i den historiske metrik vidner desuden udgiverarbejdet »Danske Metrikere I« (1953), hvor allerede dechifreringsen af de vanskelige manuskripter betegner en betydelig indsats. I afhandlingen »Don Pedro« (1949) med udgangspunkt i den danske versroman fra baroktiden og med indgående og skarpsindige studier af værkets forudsætninger i spansk, fransk og tysk litteratur giver dr. Kabell et bidrag til den komparative litteraturforskning, medens det bredt anlagte tobindsværk »Henrik Wergeland« (I 1956, II i manuskript) er formet som en kronologisk fremadskridende digtermonografi, hvor forfatteren i højere grad end tidligere lader sig engagere umiddelbart af sit stof.

Ud over disse hovedværker har Aage Kabell udsendt en lang række mindre studier, fortrinsvis i artikelform, fra højst forskellige forskningsområder. Eksempelvis kan nævnes angående tysk barok- og rokokollitteratur, Baudelaires lyrik, Strind-

bergs dramatik, den danske folkeviser, Holbergs komedier, J. L. Heibergs filosofi og Georg Brandes litteraturforskning.

Hele dr. Kabells produktion har en udpræget intern videnskabelig karakter; han skriver fortrinnsvis for sine fagfæller og lægger ringe vægt på en lettilgængelig form, men han synes heller ikke at have anlæg for den klargørende fremstilling. Det indtryk, man får af hans forfatterskab, er, at han pædagogisk væsentligst vil have evner til at vejlede studerende, der specialiserer sig i litterære studier.

Georg Nørregaard er født 1904, tog 1928 skoleembedseksamen med historie og dansk ved Københavns Universitet og har siden da virket som historisk forsker og skribent, i det første tiår med tilknytning til Institutet for Historie og Samfundsøkonomi.

Georg Nørregaards forskning har i den forløbne tid samlet sig om tre betydningsfulde områder, hvor han med utrættelig grundighed og nøgternhed er nået til bemærkelsesværdige resultater. For det første har han undersøgt Danmarks udenrigspolitik ved afslutningen af Napoleonskrigene. Om det diplomatiske spil angående Danmarks fremtid handler det værk, »Danmark og Wienerkongressen 1814—15«, hvormed han i 1948 opnåede den filosofiske doktorgrad ved Aarhus Universitet. I 1954 supplerede han det med et tilsvarende arbejde om de begivenheder, der førte til Norges afståelse: »Freden i Kiel 1814«. I forbindelse hermed står to udgiverarbejder af dokumenter, der har haft betydning for hans fremstilling: Niels Rosenkrantz's journal og Frederik den Sjettes officielle breve til dronning Marie. — For det andet har dr. Nørregaard givet bidrag til dansk kolonihistorie. Allerede 1933 udsendte han efter studier i England en afhandling, »The English Purchase of the Danish Possessions in the East Indies and Africa 1845 and 1850«, og i 1952—53 bidrog han til samleværket »Vore gamle Tropekolonier« med to afsnit, »Dansk Vestindien 1880 — 1917« og »De danske etableringer på Guineakysten«, hvortil knytter sig seks mindre artikler med prægnante episoder fra søtogter til kolonierne, hovedsagelig fra det 18. århundrede. Og endelig har dr. Nørregaard gennem en længere årrække studeret og skrevet om den danske industris og de danske arbejderspørgsmåls historie. Hovedværket er her en undersøgelse, der strækker sig fra ophævelsen af lavstvungen til septemberforliget 1899 og gør rede for arbejderklassens daglige liv, særlig på arbejdspladsen, i den periode, hvor den danske industrialisme bliver til: »Arbejdsforhold indenfor dansk Haandværk og Industri 1857—1899« (1943). Om industriens udvikling handler en del festskrifter, bestillingsarbejder til forskellige lav og foreninger. — Ud over disse områder har Georg Nørregaard i mindre artikler givet bidrag til den sociale og økonomiske historie i det 19. århundredes Danmark og har desuden til topografiske samleværker leveret artikler om danske byers og landsdeles historie med bidrag af kulturhistorisk art.

Som skribent er dr. Nørregaard klar og sober, medens hans fremstillingsform ofte virker noget tung. Om hans evner som underviser vides, at han har været ikke lidt anvendt som foredragsholder i folkeoplysningens tjeneste.

Jørgen Sonne er født i 1925 og har i 1951 taget skoleembedseksamen med historie og engelsk ved Københavns Universitet. Han har derefter arbejdet som litterat samtidig med, at han har haft løsere tilknytning til diverse gymnasier og museer; for tiden er han adjunkt ved Tietgenskolen i Odense.

Jørgen Sonne kan referere til en højst forskelligartet virksomhed af kulturel art. Han har leveret en række oversættelser af eksklusiv fransk og engelsk litteratur, hovedsagelig poesi, har været virksom som radioforedragsholder og som kritiker ved forskellige tidsskrifter, og han har endvidere udsendt flere digtsamlinger. Desuden har han arbejdet ved institutioner som Nationalmuseet og Kunstindustrimuseet og undervist i kulturhistorie ved Forsvarets civile Tjenesteundervisning.

Jørgen Sonne har derimod ikke fået tid til nogen form for faglig produktion, hverken af videnskabelig eller populariserende art.

Hakon Stangerup er født 1908, tog 1932 skoleembedseksamen med dansk og fransk ved Københavns Universitet og har derefter fungeret som litteraturkritiker og kronikør ved københavnske dagblade; han er nu kritiker og lederskribent for kulturelle spørgsmål ved »Dagens Nyheder« og har desuden siden 1951 været ansat som lektor i kulturhistorie ved Handelshøjskolen i København.

Hakon Stangerups videnskabelige indsats ligger i tre værker: »Romanen i Danmark i det 18. Aarhundrede«, hvormed han i 1936 opnåede den filosofiske doktorgrad ved Københavns Universitet, et komparativt genrehistorisk arbejde, hvor særlig vægt lægges på en undersøgelse af smagens historie. Derefter »Schack Staffeldt« (1940), en forfatter-monografi, hvori studiet af Staffeldts forhold til den romantiske filosofi bliver væsentligere end den æstetiske analyse. Og endelig »Kulturkampen« I—II, hvor der ud fra et personligt synspunkt, men med retsindighed, gøres rede for den kulturpolitiske kamp i Danmark i perioden 1872—1883 mellem de nationalliberale, grundtvigianerne og brandesianerne. I disse hver på sin måde værdifulde værker betragtes i stadig højere grad de litteraturhistoriske problemer ud fra et idéhistorisk synspunkt.

I en række populære oversigtsværker har dr. Stangerup desuden demonstreret sine evner som popularisator, idet han med få og sikre streger formår at ridse konturerne op af en forfatterpersonlighed eller en åndshistorisk situation; bedst lykkes dette i det litteraturhistoriske kompendium »Levende dansk litteratur« (1940). Herudover har han i en del bøger, den tidligste fra hans studenterår, udsendt udvalg af sine journalistiske arbejder, anmeldelser og kroniker, hovedsagelig i forbindelse med den aktuelle litteraturkritik. I samlingen »Aviser og Bøger« (1949) kommer et nyt interesseområde til: artikler om pressens historie og aktuelle vilkår, det sidste emne tillige behandlet i den lille bog »Pressefrihed og Arbejdsfrihed« (1951). En særlig form for kulturreportage er dyrket i hans to rejsebøger: »Amerika og kulturen« (1954) og »Sagaa og fremtidsland« (1955).

Såvel i sine videnskabelige værker som i den populariserede og den journalistiske produktion viser Hakon Stangerup sine evner til at fremstille en sag med aldrig svigtende veloplagthed og med et praktisk håndelag — de samme egenskaber der har gjort ham til en meget anvendt og skattet foredragsholder rundt om i landet.

Med sin usædvanlige arbejdskraft har han desuden i de sidste år øvet en betydelig indsats ved at opdyrke kulturhistorie som nyt fagområde ved Handelshøjskolen. Sin plan for undervisningen i dette fag har han selv formuleret således: »for det første at gøre de almene begreber klare for de studerende, dernæst at indføre dem i tanke- og trosformers opståen og udvikling i den vesteuropæiske kultur og endelig at lade dem følge de store tanke-systemers og religioners nedfældning i samfundssystemerne.« Om den velovervejede tilrettelæggelse af denne krævende plan vidner de to meget værdifulde undervisningshefter »Kulturtekster« I—II (1952 og 1955), som dr. Stangerup har ladet trykke som grundlag for sin undervisning; og af hans evner til at fastholde sine elevers interesse og gøre vanskelige problemer klare for dem giver de studerendes eksamenspræstation det bedste indtryk. På Handelshøjskolen har han endelig medvirket ved oprettelsen af institutionen »Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København«, en side af kulturhistorien, der i de seneste år har haft dr. Stangerups særlige interesse.

Af disse fem ansøgere må cand. mag. Jørgen Sonne lades ude af betragtning, da han kun er i stand til at henvise til en prisværdig aktivitet, der på flere måder grænser op mod kulturhistorien, men ikke til nogen kulturhistorisk produktion.

Af de fire øvrige ansøgere, som alle må siges at være fagligt kvalificerede til at

bestride undervisningen i kulturhistorie, mener udvalget særligt at måtte fremhæve dr. Stangerup. Hans forfatterskab viser, at han har betydelig forståelse for og indsigt i den europæiske idehistorie, som vel må anses for det centrale i faget, og samtidig synes han i højere grad end de andre ansøgere at have sans for sammenhængen mellem kulturhistorien og den almene samfundsmæssige udvikling. Hertil kommer, at han i seks år til stor tilfredshed har bestridt undervisningen i kulturhistorie ved Handelshøjskolen.

Udvalget indstiller derfor eenstemmigt dr. Hakon Stangerup til det oprettede docentur i kulturhistorie.

Efter at handelsministeriet havde meddelt sin godkendelse, udnævntes lektor Stangerup til docent fra den 1. august 1957 at regne.

Pr. 1. august 1957 var der herefter ved Handelshøjskolen ansat 7 professorer, hvoraf en fungerer som højskolens rektor, 4 docenter, 25 lektorer, 8 forskningsassistenter, 97 andre lærere, 1 inspektør, 2 bibliotekarer samt kontor-, institut- og bibliotekspersonale og 2 skolebetjente.

Ved Handelshøjskolen har der i det forløbne år virket følgende nye lærere:

sekretær, cand. polit. Erling Jørgensen (statistik)
 dispachør, cand. jur. Erik Kofoed (søforsikring)
 Madame Suzanne Lublin (fransk)
 sekretær, cand. oecon. Helmer Duelund Nielsen ((nationaløkonomi)).

Ved dette undervisningsårs udløb har følgende lærere trukket sig tilbage fra deres undervisning:

indkøbschef Svend Børge Andersen (engelsk)
 industrikonsulent, cand. merc. Egon Andersen (regnskabsvæsen)
 direktør, cand. merc. Børge G. Christensen (salgsorganisation og reklame)
 kontorchef, cand. jur. N. B. Hansen (erhvervsret)
 translator A. Harboesgaard (engelsk)
 translator Hans Hinrichsen (engelsk)
 translator Else Holmgaard (engelsk)
 translator K. J. Lomholdt (engelsk)
 adjunkt, cand. mag. Arne Nielsen (tysk)
 cand. mag. H. Hatt Olsen (engelsk).

Under 18. marts 1957 godkendte handelsministeriet, at docenturet i erhvervsøkonomi med erhvervsbeskrivelse nedlægges, og at der i stedet oprettes et professorat i erhvervsøkonomi med erhvervsbeskrivelse og beliggenhedslære som særlige områder. Efter at opslag var sket den 27. marts 1957, meldte der sig 3 ansøgere. Det nedsatte bedømmelsesudvalg havde imidlertid ikke afsluttet sit arbejde ved undervisningsårets udgang.

Endvidere godkendte handelsministeriet under 18. marts 1957 oprettelsen af et nyt lektorat i spansk. Heller ikke denne stilling var blevet besat ved undervisningsårets udgang.

Undervisningsrådet.

Undervisningsrådet har i årets løb holdt 6 møder.

Censorer.

Efter indstilling fra Handelshøjskolen har handelsministeriet godkendt følgende censorer for tiden 1/4 1957—31/3 1960, idet departementschef E. Cohn, professor A. Hjorth Hald, professor Stig Iuul, direktør Paul Tillige, direktør Svend Larsen, direktør Poul Norsman, kontorchef Karl Olsen, kontorchef Richard Riim og cand. oecon. Carl E. Sørensen ikke har ønsket genbeskikkelse:

Den erhvervsøkonomiske eksamen.

Erhvervsøkonomi.

Direktør Bernh. Baaring H.A.
 Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen.
 Ekspeditionsekretær, cand. polit. Poul Dahlgaard.
 Direktør, cand. merc. Jacob Ingvartsen.
 Underdirektør, cand. polit. Arne Lund.
 Direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D.
 Kontorchef, cand. polit. fru Rigmor Skade.
 Kontorchef, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup.
 Administrator, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi.

Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen.
 Underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen.
 Departementschef H. P. Gøtrik.
 Grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Statistik.

Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.
 Direktør, dr. polit. Paul Johansen.

Erhvervsret.

Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen.
 Departementschef H. Jespersen.
 Retspræsident Kaj Mundt.
 Afdelingschef P. Villadsen.
 Professor, dr. jur. A. Vinding Kruse.

Engelsk.

Direktør H. O. Damgaard-Nielsen.
 Professor, dr. phil. Louis Hjeltslev.
 Mag. art. H. Kossmann.
 Translatør Paul Monrad H.A.
 Lektor, cand. mag. F. T. Mouridsen.
 Direktør Poul Nissen H.D.

Tysk.

Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen.
 Kontorchef, translatør, cand. jur. H. Friis Møller.
 Direktør, cand. mag. Aage Rasmussen, Købmandsskolen.

Fransk.

Civilingeniør Jean Eilertsen.
 Kontorchef, translatør Holger Larsen.
 Direktør Kay Sonne-Hansen,
 Professor, dr. phil. Holger Sten.
 Lektor C. S. Troensegaard.

Spansk.

Direktør, konsul Henry Boye.
 Translatør, dr. phil. Carl Bratli.
 Professor, dr. phil. Louis Hjeltslev.
 Direktør Poul Sørensen H.A.

Kulturhistorie og psykologi.

Dr. phil. Alf Henriques.
 Dr. phil. & jur. Jens Himmelstrup.

*Diplomprøverne.**Ethvervsøkonomi.*

Direktør Bernh. Baaring H.A.
 Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen.
 Ekspeditionssekretær, cand. polit. Poul Dahlgård.
 Direktør, cand. merc. Jacob Ingvarsten.
 Underdirektør, cand. polit. Arne Lund.
 Direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D.
 Kontorchef, cand. polit. fru Rigmor Skade.
 Kontorchef, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup.
 Administrator, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi.

Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen.
 Underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen.
 Departementschef H. P. Gøtrik.
 Grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Statistik.

Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.
 Direktør, dr. polit. Paul Johansen.

Erhvervsret.

Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen.
 Departementschef H. Jespersen.
 Retspræsident Kaj Mundt.
 Afdelingschef P. Villadsen.
 Professor, dr. jur. A. Vinding Kruse.

*II del.**Bankvæsen.*

Vicedirektør, cand. jur. R. Kæstel.
 Underdirektør Sv. O. Sørensen H.D.

Forsikring.

Direktør, dr. polit. Paul Johansen.
 Højesteretssagfører, direktør Oluf Petersen.
 Direktør Sv. Schönecker.

Regnskabsvæsen.

Statsautoriseret revisor I. Boesberg.
 Statsautoriseret revisor F. Dühring.
 Kontorchef, cand. jur. C. Helkett.
 Statsautoriseret revisor, cand. merc. H. Hjernø Jeppesen.
 Direktør Gunnar Jørgensen H.D.
 Direktør Willy Schmidt H.A.

Salgsorganisation og reklame.

Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen.
 Afdelingsdirektør Svend A. Holbæk.
 Direktør, civilingeniør Mogens Lichtenberg H.D.
 Redaktør Roger Nielsen.

Udenrigshandel.

Direktør Jørgen Hooge H.D.
 Udenrigsråd Erling Engelbrecht Kristiansen.
 Direktør, cand. polit. Otto Müller.
 Direktør Vincent Petersen H.D.

*Korrespondenteksaminer og sprogprøver.**Engelsk.*

Direktør H. O. Damgaard-Nielsen.
 Professor, dr. phil. Louis Hjeltslev.
 Mag. art. H. Kossmann.
 Translatør Paul Monrad H.A.
 Lektor, cand. mag. F. T. Mouridsen.
 Direktør Poul Nissen H.D.

Tysk.

Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen.
 Kontorchef, translatør, cand. jur. H. Friis Møller.
 Direktør, cand. mag. Aage Rasmussen.

Fransk.

Civilingeniør Jean Eilertsen.
 Kontorchef, translatør Holger Larsen.
 Direktør Kay Sonne-Hansen.
 Professor, dr. phil. Holger Sten.
 Lektor C. S. Troensegaard.

Spansk.

Direktør, konsul Henry Boye.
 Translatør, dr. phil. Carl Bratli.
 Professor, dr. phil. Louis Hjeltslev.
 Direktør Poul Sørensen H.A.

Portugisisk.

Grosserer Viggo H. Olsen.
 Professor, dr. phil. Holger Sten.

Maskinskrivning, dansk, engelsk og tysk stenografi.

Kontorchef, fru Ester Brinch.
 Lektor, cand. mag. J. Borch Madsen.

Erhvervsret.

Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen.
 Professor, dr. jur. A. Vinding Kruse.
 Departementschef H. Jespersen.
 Retspræsident Kaj Mundt.
 Afdelingschef P. Villadsen.

Bogføring.

Statsautoriseret revisor I. Boesberg.
 Statsautoriseret revisor F. Dühning.
 Direktør Gunnar Jørgensen H.D.
 Direktør Willy Schmidt H.A.

I stedet for translator, dr. phil. Carl Bratli, der afgik ved døden i maj 1957, er translator E. Krog-Meyer beskikket som censor.

Interessefelter.

I løbet af undervisningsåret har lektor, dr. phil Hakon Stangerup holdt forelæsninger over »Hovedlinier og hovedværker i moderne fransk kultur« (efterårssemestret) samt om »Hovedlinier og hovedværker i moderne dansk kultur« (forårssemestret).

Dr. phil. Holger Brøndsted forelæste i efterårssemestret over »Det spanske teater i guldalderen« og i forårssemestret over »To moderne spanske tænkere«.

Lektor, mag. art. Asger Langkjær har i efterårs- og forårssemestret holdt forelæsninger over Erhvervspsykologi og moderne tænkning.

Docent, dr. phil. Aage Aagesen holdt i efterårs- og forårssemestret forelæsninger over »Erhvervsgeografiske problemer i det britiske verdensrige«.

Lektor Michael Taylor, M. A., har i efterårs- og forårssemestret ledet samtaleøvelser for engelskstuderende.

Frie forelæsninger, gæster og studierejser.

Professor B. Schendstok fra Handelshøjskolen i Rotterdam holdt den 25. september en forelæsning på tysk om forbrugsbeskatning og gav den 26. september for en indbudt kreds en fremstilling af undervisningen og forskningen i skatteret ved universiteter og højere læreanstalter i Holland. Fremstillingen efterfulgtes af en diskussion.

30 studerende og to lærere fra Fachschule für den Aussenhandel der Industrie- und Handelskammer zu Köln har den 9. oktober besøgt Handelshøjskolen og Købmandsskolen.

I anledning af Nordens dag holdt professor Thorkil Kristensen den 30. oktober en forelæsning om Nordens økonomi for samtlige dagstuderende.

Professor Ragnar Frisch, Oslo Universitet, holdt den 31. oktober en forelæsning: »Oversigt over produktionsteoriens hovedproblemer«.

Den 15. november holdt minister for Mexico, professor Aurelio Manrique, en forelæsning: »Unidad y variedad del espanol«.

Professor G. Soloveytchik holdt den 16. november en forelæsning om »America to-day and to-morrow«.

I ugen 3.—8. december afholdt Handelshøjskolen en oversøisk uge (der samtidig var en afslutning på konsularuddannelsen) med følgende forelæsninger:

Professor Thorkild Kristensen: Nye strømninger på verdensmarkedet.

Fuldmægtig F. Jonquieres: Afrika.

Handelsattache K. Aa. B. Packness: Nordamerika.

Kontorchef, greve K. Knuth-Winterfeld: Sydamerika.

Kontorchef, baron H. Zytphen-Adeler: Mellemøsten.

Kontorchef H. E. P. Toyberg-Frandzen: Sydøsten.

Den 21. januar holdt professor Henrik Virkkunen, Handelshøjskolen i Helsingfors, en forelæsning »Regnskabsvæsenets systematik og anvendelsesområder set ud fra virksomhedsledelsens synspunkt« for H.A.-studerende.

Professor Aurelio Manrique, minister for Mexico, holdt den 29. januar en forelæsning »Unidad y variedad del espanol el lenguaje culto — el lenguaje popular«.

Den 15. februar holdt lektor ved Århus Universitet Gabriel Rosado en forelæsning »La aventura poetica de Juan Ramon Jimenez«.

Stipendiat Harriet Holter holdt en forelæsning »Gruppeddannelse i en industriel bedrift« den 20. februar.

Den 21. februar holdt sociolog Peter Holter en forelæsning »Uddannelse af top- og mellemedelse i norsk industri«.

Dr. Victor Raoul Haya de la Torre holdt den 1. marts en forelæsning »La evolucion democratica en el peru y en la america latina«.

Presseforskningen.

Presseforskningsinstituttet har arrangeret en række studiekredse i tiden 5. marts til 9. april med nedenstående emner for københavnske blades administrative og tekniske personale:

Den moderne presses udvikling og funktioner
ved lektor, dr. phil. Hakon Stangerup.

Pressens salgsproblemer ved professor Max Kjær-Hansen.

Pressens omkostningsproblemer ved docent Arne Rasmussen.

Grupper i samarbejde eller konflikt inden for bladets organisation
ved lektor Torben Agersnap.

Massekommunikationsmidlernes udvikling og dens økonomiske og tekniske konsekvenser for pressen
ved konsulent Peter Olufsen, H.D.
Moderne bladanalyser — deres teknik og anvendelsesmuligheder.

Da der meldte sig over 50 deltagere, blev det nødvendigt at oprette 2 hold.

Tilskud.

I 1956/57 modtog Handelshøjskolen et statstilskud til driften på kr. 671.696 og kr. 16.300 til særlige forskningsopgaver, hvoraf kr. 5.252,23 samt kr. 496,25 af saldoen ifjor, der var på kr. 1.445,40, er anvendt i 1956/57.

Københavns kommune har ydet kr. 20.000,00 til Handelshøjskolens sprogundervisning og Frederiksberg kommune kr. 11.700,00 til interessefeltet kulturhistorie.

Nicolai H. Knudtzons legat har bevilget kr. 3.500,00 (modtaget gennem Grosserer-Societetets Komite) og papirhandler Adolf Levison og Hustrus legat kr. 550,00 til Handelshøjskolens drift.

Fra Berlingske Tidende er indgået 3. rate på kr. 15.000 af en treårig bevilling til presseforskningen og fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer 2. rate på kr. 4.000,00 af en treårig bevilling til forskning på området skatteret. Fra Dansk Salgs- og Reklameforening er indgået det faste årlige tilskud på kr. 600,00 til anskaffelse af salgs- og reklamelitteratur. Fra International Messe er indgået kr. 5.000,00. Endelig har Den spanske Legation bevilget kr. 500,00 til anskaffelse af spansk litteratur i det Ibero-amerikanske Institut.

I 1956 oprettedes den selvejende institution *Otto Mønstedts Kollegium* med det formål at opføre og drive et kollegium fortrinsvis for studerende ved Handelshøjskolen og højere handelsskoler i København og ved Danmarks tekniske Højskole.

Forudsætningerne for kollegiets oprettelse er blevet tilvejebragt i første række ved en donation fra *Otto Mønstedts Fond* på 2,5 millioner kr., der dels er blevet anvendt til bygningens udstyrelse og montering, dels har fungeret som den for opnåelse af statslån fornødne egenkapital. Forud for statslånet er i øvrigt optaget sædvanlige prioritetslån. *Københavns kommune* har givet tilsagn om ydelse af et tilskud til kollegiets drift på 15.000 kr. årlig i 20 år, ligesom der også fra anden side er ydet støtte i forskellig form. Byggeriet er blevet administreret af *Københavns almindelige Boligselskab*, der også i fremtiden vil virke som kollegiets forretningsfører. Til efor er udpeget professor ved Handelshøjskolen i København, *Jan Kobbernagel*.

Bygningen, hvis opførelse har kostet ca. 7 millioner kr., og som rummer 307 enkeltværelser, fuldførtes i sommeren 1957, og tildelingen af kollegiepladser til det første kuld af beboere blev foretaget i sommerens løb, således at indflytning kunne ske i begyndelsen af det nye undervisningsår. Den officielle indvielse vil finde sted i årets løb.

Otto Mønstedts Fond har til studier ved Handelshøjskolen bevilget ialt kr. 24.030 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Erik Agergaard	kr.	900
Jørgen Ancher-Jensen	»	450
Holger Bjarnt	»	450
Erling Brask	»	450
Julius Bruun	»	450
Knud Bagger Christensen	»	450
Carl Dam-Hendriksen	»	360
Laurids Ebbesen	»	450
Henning Hallarth	»	450
Aage Hansen	»	450
Knud Aage Hansen	»	450
Hermann Heil	»	450
Erik Hollesen	»	720
Henning Jensen	»	450
Erik Jørgensen	»	900
Svend Børge Karlsen	»	900
Christian Mosegaard Nielsen	»	450
Jørgen Bagenkop Nielsen	»	450
Lilian Inger Nielsen	»	450
Herluf Rasmussen	»	450
Gustav Schmidt	»	900
Palle Smidt	»	450

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Ellen Marie Andersen	kr.	360
Birgit Andresen	»	540
Ellen Bøttern	»	360
Tove Frank Christensen	»	360
Anita Cimarosti	»	360
Vibeke Egebo	»	900
Inger Marg. Godvin	»	360
Aage Jensen Guldbrandtsen	»	360
Bente Lerche Hansen	»	360

Birthe Hansen	»	360
Ina Hansen	»	360
Grethe Jensen	»	360
Jytte Jensen	»	360
Lisbet Jensen	»	360
Margrethe Kamp	»	360
Birte Hjorth Kristensen	»	540
Annie Nielsen	»	900
Anni Nielsen	»	900
Ina Windeløv Nielsen	»	540
Inge Lise Nielsen	»	810
Sonja Nielsen	»	540
Hellen Franck Olsen	»	360
Inge Marie Paaskesen	»	360
Henny Hammerich Pedersen	»	360
Grete Juel Rasmussen	»	360
Hanne Rasmussen	»	360
Hanne Nordby Rasmussen	»	360

Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond har til studier ved Handelshøjskolen bevilget ialt kr. 6.200 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Jørgen Hede Andersen	kr.	500
Dag Bak	»	500
Erling Brask	»	500
Knud Aage Hansen	»	500
Poul Kierk	»	500
Flemming Kløcker-Larsen	»	600
Preben Lauritzen	»	500
Jørgen Bagenkop Nielsen	»	600

Under de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Regnskabsvæsen:

Erik Ardal	kr.	500
------------------	-----	-----

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Jytte Christensen	kr.	600
Kirsten Ploug Hansen	»	500
Helene Sørensen	»	400

Stipendieforeningen Studenternes Venner har bevilget kr. 2.000 til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Dag Bak kr. 500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Birgit Andresen kr. 750

Anne Lise Jensen » 750

Gervermester C. W. Gerickes Legat har bevilget kr. 600 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Dag Bak kr. 100

Erling Brask » 100

Peter Bruun » 100

Kurt Frellesen » 100

Knud Aage Hansen » 100

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Inger Lindberg kr. 100

Kommunelæge Vilh. Chr. Eilschou Holms Legat tildeltes:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Holger Jensen kr. 1.000

Ungdommens Uddannelsesfond har bevilget kr. 62.000 til følgende studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Erik Agergaard kr. 800

Dag Bak » 600

Erling Brask » 1.000

Peter Bruun » 600

Uwe Christensen » 1.000

Laurids Ebbesen » 1.000

Hans Engstrøm » 1.100

Jens Chr. Fogh » 800

Kurt Frellesen » 800

Hans Friis » 700

Ole Friis » 1.000

Nils Henning Hanager » 1.000

Henrik Hansen	»	1.000
Sv. Bjerrum Hansen	»	800
Knud Johansen	»	1.100
Erik Jørgensen	»	1.000
Flemming Klöcker-Larsen	»	600
Leif Kristensen	»	700
Ole Krogsgaard	»	800
H. Bjerring Larsen	»	800
Niels Madsen	»	800
Chr. Mosegaard Nielsen	»	1.200
J. Bagenkop Nielsen	»	600
Lilian Inger Nielsen	»	1.000
Henning Kjær Petersen	»	700
Kenneth Petersen	»	800
Palle From Petersen	»	700
Herluf Rasmussen	»	1.000
Gustav Schmidt	»	1.000
Palle Smidt	»	1.000
Bent Sørensen	»	1.000
Wilhelm Tiedemann	»	1.100

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Lis Andersen	kr.	600
Karen Bjerrum	»	600
Gisela Bruhn	»	600
Gerda Buch-Larsen	»	600
Jytte Christensen	»	1.000
Inge Christiansen	»	700
Anita Cimarosti	»	800
Vibeke Egebo	»	1.000
Anne Marie Flarup	»	800
Karen Friis	»	700
Aage Guldbrandtsen	»	1.000
Birthe Hansen	»	800
Ina Hansen	»	800
Kirsten Ploug Hansen	»	600
Ingeborg Hemmersam	»	800
Helga Hirsch	»	600
Aase Lyngby Jensen	»	1.100
Anne Schultz Jensen	»	700
Anne Lise Jensen	»	800
Grethe Jensen	»	800
Lisbet Jensen	»	800

Margrethe Kampp	»	1.000
Rita Bang Knudsen	»	800
Birte Kristensen	»	800
Anny Nygaard Larsen	»	700
Inger Römmelmayer Larsen	»	1.100
Jette Legarth	»	700
Kirsten Löchte-Jensen	»	1.000
Bodil Nielsen	»	800
Eva Peters	»	600
Lilli Pedersen	»	800
Lis Oldenborg Petersen	»	700
Lone Due Petersen	»	700
Tove Poulsen	»	1.000
Ruth Rappeport	»	600
Grete Juel Rasmussen	»	1.000
Hanne Rasmussen	»	1.000
Elsebet Scheuer	»	700
Annelise Svendsen	»	800
Anna Sørensen	»	1.000
Helene Sørensen	»	1.200
Jonna Vejrup	»	700

Grosserer Laurits Svendsens Legat oprettet af hans datter, fru Laura Dreyer har bevilget kr. 4.000 til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Arve Andersen	kr.	500
Holger Bjarnt	»	2.000
Carl-Georg Reese	»	500
Karl Erik Ravn	»	500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Helene Husfeldt	kr.	500
-----------------------	-----	-----

Egmont H. Petersens Legat har bevilget kr. 5.000 til fripladser til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Peter Bruun	kr.	500
Frede Højgaard Christensen	»	500
Laurids Ebbesen	»	500
Nils Henning Hanager	»	500

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Grete Anker-Møller	kr.	600
Bente Lerche Hansen	»	600
Inger Lindberg	»	600
Ina Windeløv Nielsen	»	600
Ingrid Risager-Jørgensen	»	600

Grosserer Peter Petersen & hustrus legat har bevilget kr. 1.850 til nedenstående studerende:

Under de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Ejvind Nielsen	kr.	900
Poul Petersen	»	950

Valborg Reinhardt-Andersens Legat har bevilget kr. 1.500 til nedenstående studerende:

Under det tresproglige korrespondentstudium:

Annie Nielsen	kr.	500
Sonja Nielsen	»	500
Inge Kornerup Sørensen	»	500

Emil P. Hertz og hustrus legat har bevilget kr.800 til nedenstående studerende:

Under det almene erhvervsøkonomiske studium:

Flemming Tarp	kr.	800
---------------------	-----	-----

Frederik Larsens Fond har bevilget kr. 5.000 til nedenstående studerende:

Under de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Louis Dalgaard	kr.	1.000
Hans Jørgen Hansen	»	1.000
Ejvind Johannsson	»	1.000
Holger Koppel	»	1.000
Henning Schultz	»	1.000

Studiefonden.

I det forløbne år er bevilget kr. 3.200 af fonden til studerende.

Lokaler.

Handelshøjskolen har ligesom tidligere år stillet et antal lokaler til rådighed for handelsministeriet til afholdelse af den teoretiske og praktiske del af revisoreksamen samt til afholdelse af ejendomsmæglereksamen.

Desuden stilledes lokaler til rådighed for Stenografisk Selskabs stenografi-lærereksamen i juni og for handelsministeriets feriekursus for handels-skolelærere i juli og august.

Fra oktober til februar har Handelshøjskolen stillet lokaler til rådighed for Tandlægehøjskolen til afholdelse af en del af højskolens forprøve-kursus i sprog.

Endvidere har det af cand. mag. frk. Ingeborg Stemann ledede ferie-kursus for udlændinge, der afholdes hvert år i august måned, lånt et antal klasser og auditorier.

Fra 1. juli til 4. juli stilledes lokaler til rådighed for afholdelsen af den 3. nordiske handelslærerkongres.

U d g i v e r v i r k s o m h e d e n.

Følgende skrifter er udgivet i årets løb:

Skriftrække A:

10. P. Nørregaard Rasmussen: Danmarks erhverv. 100 s. 1956.

Skriftrække B:

16. Poul Winding: Some aspects of the acceleration principle. 254 s. 1957.

Skriftrække F:

21. Ejler Alkjær: Ungdommen på det danske marked. 86 s. 1956.
22. Max Kjær-Hansen, Arne Rasmussen og Ulf Kjær-Hansen: Reklamemomkostninger i Danmark. 72 s. 1957.
23. Ejler Alkjær: Distriktsinddeling af det danske marked. 97 s. 1957.

B i b l i o t e k e t.

Biblioteket har været åbent daglig kl. 10—21 (lørdag 10—18), i juni og august dog 10—18 og i juli 13—15.

Tilvæksten har været 2022 bind (bøger: 860 bd. (deraf 400 i udveksling eller som gave), periodica: 1060 bd.). Der er udskilt 180 bd., således at nettotilvæksten er 1790 bd., der fylder 41,4 m. I alt er bibliotekets bogbestand 28.258 bind eller 817,4 m. — Antallet af løbende periodica er 728 (deraf 161 i abonnement, resten i udveksling eller som gave).

Biblioteket har enten på grundlag af vore skriftserier eller Erhvervsøkonomisk Tidsskrift eller Det Danske Marked bytteforbindelser med 66 inden- og udenlandske institutioner.

Foruden lærere og institutternes personale har biblioteket haft 950 lånere, der fordeler sig således: Det almene erhvervsøkonomiske studium 168, specialstudierne 395 (1. del uden valg af speciale 49, bankvæsen 7, forsikring 3, regnskabsvæsen 164, revision 16, salgsorganisation og re-

klame 95, udenrigshandel 42), andre studerende 19, udenforstående 387 (deraf 45 danske og 7 udenlandske biblioteker). — Antallet af hjemlån har været 7353, der fordeler sig således: lærere og institutter 819, studerende 5312, udenforstående 1222 (deraf 315 til danske og 11 til udenlandske biblioteker). Til brug på læsesalen er fra magasinerne fremtaget 12.897 bd., hvortil kommer benyttelsen af de bøger og tidsskrifter, som er anbragt på læsesalen.

Biblioteket virker i nært samarbejde med andre forskningsbiblioteker, således at bibliotekernes anskaffelser koordineres. Den udenlandske tilvækst offentliggøres i den af rigsbibliotekaren udgivne Accessionskatalog. Yderligere offentliggøres et udvalg af bibliotekets anskaffelser i Erhvervsøkonomisk tidsskrift.

Bibliotekets annuum har været 19.000 kr., hvortil kommer Dansk Salgs- og Reklameforbunds årlige tilskud på 600 kr.

Bibliotekar Knud Larsen har holdt forelæsninger for 1. års studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Bibliotekar Per Boesen holdt 31. oktober en forelæsning på Københavns universitet for studerende under det statsvidenskabelige fakultet om økonomisk bibliografi. Den efterfulgtes af en gennemgang på stedet af Handelshøjskolens Bibliotek.

Udvalget for Reklamebiblioteket afholdt sit årlige møde den 14. juni. Denne afdeling af biblioteket tæller 1446 bind.

Biblioteket har modtaget gaver fra:

Åtvidabergsinstitutet, Stockholm	Danmarks Institut for International Udvæksling af Videnskabelige Publikationer
Amerikas Forenede Staters Ambassade	Danmarks Nationalbank
Amsterdamsche Bank, Amsterdam	Danmarks Tekniske Bibliotek
Arbejdernes Oplysnings Forbund	Dansk Arbejdes Københavns Afdeling
Arkitektens Redaktion	Dansk Arbejdsgiverforening
Bank Deutscher Länder, Frankfurt a. M.	Dansk Esso A/S
Bank for International Settlements, Basel	A/S Dansk Formulartryk
Bank Indonesia	Dansk Købmandsinstitut
Bank of Japan, Tokyo	Dansk Rationaliseringsforening
Bergenholtz Reklamebureau	Dansk Salgs- og Reklameforbund
Bergens Børs, Bergen	Dansk Teknisk Oplysningstjeneste
Bergens Privatbank, Bergen	Danske Bankers Fællesrepræsentation
Berlingske Forlag	Danske Elværkers Forening
Det Berlingske Officin A/S	Det Danske Emballageinstitut
Bikuben	Det Danske FAO Udvalg
Boligministeriet	De Danske Handelsforeningers Fællesorganisation
Direktør, cand. merc. Børge C. Christensen	Danske Husmødres Forbrugerråd
Conseil Central de l'Économie et Conseils Professionnels, Bruxelles	De Danske Mejeriers Fællesorganisation
Consulado de Portugal	Den Danske Nationale Komité under Det Internationale Handelskammer

- Stud. merc. Laurids Ebbesen
 Firmaet Aksel Engelstoft
 Enskilda Bank AB, Stockholm
 Erhvervenes Skattesekretariat
 Erhvervsarkivet i Århus
 European Coal and Steel Community,
 Strasbourg
 Federal Reserve Bank of New York
 Finlands Bank, Helsingfors
 Den Finske Ambassade
 Folketingets Ombudsmand
 Foreningen af Statsautoriserede Revi-
 sorer
 Forsikringsrådet
 Free Trade and Land Value League,
 Sydney
 Aksjeselskapet Freia, Oslo
 Føroya Landsstyri, Torshavn
 Den Grafiske Højskole
 Grosserer-Societetets Komité
 Gutenberghus Ugebladene
 Hamburgisches Welt-Wirtschafts-
 Archiv, Bibliothek, Hamburg
 Handelsministeriets Produktivits-
 udvalg
 Industrie- und Handelskammer,
 Saarbrücken
 Industrirådet
 Direktør, cand. merc. Jakob Ingvarsten
 Inst. National de la Statistique et des
 Etudes Economiques, Paris
 The International Wool Secretariat,
 London
 Statsautoriseret revisor, cand. merc.
 H. Hjernø Jeppesen
 Johns Hopkins University, Balti-
 more, Md.
 Jydsk Byplanråd, Århus
 Lektor Henry Jørgensen
 Jørgen Jørgensen, H. A.
 Kommission für Geschichte des Parla-
 mentarismus und der Politischen
 Parteien, Bonn
 Det Kgl. Bibliotek
 Bibliotekar Per Lie, Det Danske Staal-
 valseværk A/S, Frederiksværk
 Kontoret for Mejeristatistik
 Kungl. Biblioteket, Stockholm
 Københavns Kommune, Administra-
 tionskommissionen
 Københavns Kommune, Stadsinge-
 nørens Direktorat
- Landsorganisationen i Sverige, Stock-
 holm
 Library of Congress, Wash. D. C.
 Magasin du Nord
 Monopoltilsynet
 Motorsagens Oplysningsråd
 Direktør, lektor Kristian Møller
 National Bank of Egypt, Cairo
 Nationaløkonomisk Forening
 Nordisk Salgs- og Reklameforbund
 Norges Grossistforbund, Oslo
 Norges Kooperative Landsforbund,
 Oslo
 Nork Produktivitetsinstitut, Oslo
 Den Norske Forsikringsforening, Oslo
 Organisation for European Economic
 Co-operation. European Productivity
 Agency, Paris
 Oslo Børs, Oslo
 Politiken
 Princeton University, Princeton, N. J.
 Privatbanken i København
 Provinshandelskammeret
 Professor, dr. polit. P. Nørregaard Ras-
 mussen
 Rotterdamsche Bank, Amsterdam
 Royal Bank of Scotland, Edinburgh
 Skibsreder V. Th. Sass, Mæglercorpo-
 rationen
 Stud. merc. Flemming Schiøtz
 Cand. jur. Erik Siesby
 F. L. Smidth & Co.
 Socialministeriets Bibliotek
 Sparekassen for Haderslev Byes
 Omegn
 Statens Järnvägsstyrelses Bibliotek,
 Stockholm
 Statens Rasjonaliseringsdirektorat,
 Oslo
 Statens Trykningskontor
 Statistiska Centralbyrån, Helsingfors
 Det Statistiske Departements Bibliotek
 Stud. merc. Jørn Steen
 Stiftung Genossenschafts-Institut
 »Im Grünen«, Rüscliikon
 Knut R. Sunde H. D., Oslo
 Svenska Arbetsgivareföreningen,
 Stockholm
 Svenska Handelsbanken, Stockholm
 Svenska Industritjänstemannaförbund,
 Stockholm
 Det Tekniske Selskabs Skoler

Tjänstemännens Centralorganisation, Stockholm	Universitetets Socialøkonomiske Insti- tutt, Oslo
Traktionsudvalget. Akademiet for De Tekniske Videnskaber	Universitetets Statistiske Institut Universitetets Økonomiske Labora- torium
Trustkommissionen	
Udenrigsministeriet	Universitetsbiblioteket, Uppsala
Union of Shop, Distributive and Allied Workers, Manchester	Univerza v Ljubljani Wilson & Co. AB, Göteborg
United Nations. Economic Commission for Europe, Geneva	A/S Det Østasiatiske Kompagni Det Østrigske Handelskammer
Universitetets Juridiske Laboratorium	

Bankinstituttet.

Bankinstituttet har i det forløbne år som sædvanlig tjent som labora-
torium for de bankstuderende, der i vid udstrækning har benyttet sig af
instituttets samlinger og håndbibliotek. Desuden har instituttet i et vist
omfang været andre studerende ved Handelshøjskolen og provinsbank-
folk behjælpelig med litteratur- og anden faglig vejledning.

Arbejdet med udarbejdelsen af en samlet oversigt over førende penge-
og kapitalmarkeder til brug for de studerende ved bankstudiet er blevet
fortsat i årets løb.

Udover de af afgangsholdet udarbejdede studiekredsopgaver er in-
stituttets samlinger i det forløbne år forøget med de sidste regnskaber
og årsberetninger fra danske og udenlandske penge- og kreditinstitutioner
samt forskellige løbende publikationer af økonomisk og bankteknisk art.
Også håndbiblioteket er blevet forøget med nye bøger, deraf flere som
gave.

De studerende ved bankstudiet var i foråret 1957 på en studietur til
Svenska Handelsbanken i Malmø.

Instituttet har i det forløbne år stået under ledelse af direktør for
Andelsbanken, lektor, cand. polit. Kristian Møller. Som assistent funge-
rede fuldmægtig Børge Andersen H.D., Danmarks Nationalbank, indtil
1. september. Som hans afløser er udpeget fuldmægtig, cand. polit Pe-
der Elkjær.

Eksporstinstituttet.

Eksporstinstituttets arbejde omfatter dels undersøgelsesvirksomhed in-
den for udenrigsøkonomiens område, dels laborativ virksomhed hoved-
sagelig for de studerende under specialstudiet Udenrigshandel.

I. Undersøgelsesvirksomhed.

1. *De europæiske fællesmarkedsplaner og Danmarks eksportstruktur.*
Med Det europæiske Fællesskab mellem de 6 Middelhavslande foran sin
virkeliggørelse og med forelæggelsen af den engelske plan om et frihan-
delsområde i tilknytning til Fællesskabet er problemerne omkring disse

planer blevet naturlige arbejdsopgaver for Institutet. Man har i forelæsninger og studiekredse ridset de produktionsmæssige og afsætningsøkonomiske problemer op, der kan tænkes at opstå som følge af den påtænkte europæiske markedsintegration.

Institutets assistent, cand. polit. Lauge Stetting, har i »Wirtschaftsdienst« nr. 7, 1957, redegjort for de nordiske landes indstilling til fællesmarkedsplanerne og planen om den nordiske toldunion, »Drei Pläne stehen zur Wahl«. Han har desuden skrevet en artikel om Danmarks eksportstruktur og dets handelspolitiske problemer, hvilken også vil blive offentliggjort i »Wirtschaftsdienst«. I forbindelse med den 3. nordiske civiløkonomkongres, der skal afholdes i København i sommeren 1958, vil Lauge Stetting i vinteren 1957—58 lede en studiekreds om kongressens emne: »Fællesmarkedsplanerne og den enkelte virksomhed«.

2. *Råvaremarkedet.* Som omtalt i sidste beretning har Institutets assistent i begyndelsen af beretningsåret 1956—57 haft lejlighed til under et studieophold i London at studere strukturelle forhold inden for den internationale råvarehandel. Efter sin hjemkomst har assistenten været optaget af undervisningspligter i nogle måneder, så han først i foråret 1957 har kunnet genoptage arbejdet med det planlagte kompendium om råvarernes markedsøkonomi. Foruden nogle afsnit om råvarernes prisdannelse foreligger der et nyt afsnit på ca. 40 sider om prisdannelsen på fragtmarkedet samt et tillæg om de statistiske kilder vedrørende råvarepriser og fragtrater.

3. *Andre emner.* Den tidligere omtalte rapport om markedsundersøgelses metoder i U.S.A., som dr. Lando har været redaktør af og bidrager til, er i sommeren 1957 udkommet under titlen: »Kampen om køberen i U.S.A.«

Lauge Stetting, der varetager undervisningen i matematik under det almene erhvervsøkonomiske studium, har udarbejdet et afsnit samt nogle eksempler til kompendiet i matematik.

II. Laboratorievirksomhed.

1. *Vejledning af de studerende* tager først og fremmest sigte på at anvise dem egnet kildemateriale til brug for studiekredsopgaverne. Man er dem til samme formål tillige behjælpelig med fremskaffelse af oplysninger om praktiske erhvervsforhold. Endvidere giver man de studerende vejledning med hensyn til tilrettelæggelsen og arbejdet i læsekredsene.

Også andre af Handelshøjskolens studerende og navnlig HA-studerende benytter sig af Institutets vejledning ved udarbejdelsen af studiekredsopgaver.

2. *Læsekredse.* Denne opdeling af de studerende i studiegrupper kaldt læsekredse, har vist sig at være en nyttig foranstaltning for de aften-

studerende, der kun har deres fritid til rådighed for studierne. Igennem gensidig hjælp udnyttes den knappe tid mere effektivt end under den enkeltes isolerede arbejde.

I læsekredsene, der består af 3—5 medlemmer, gennemdrøftes det på tryk tilgængelige læsestof og de under forelæsningerne og studiekredsene fremdragne problemer af særlig eller aktuel karakter. Som studiegrupper får læsekredsene tillige til opgave i fællesskab at behandle visse nærmere opgivne emner.

Som første øvelse får de studerende allerede i 6. semester lejlighed til under en lærers vejledning at øve sig i, i samtaleform kun støttet til notater, at behandle emner, der har tilknytning til det under forelæsningerne gennemgæede stof. Blandt de således afholdte øvelser blev følgende emner drøftet:

Suez-krisens konsekvenser for verdenshandelen.

Væksten i Danmarks industrieksport.

Hvorfor har Danmark haft valutavanskeligheder i efterkrigsårene?

Det fællesnordiske marked — forudsætninger og virkninger.

Hvilke offentlige foranstaltninger er der truffet til eksportens fremme — og hvilke kunne yderligere træffes?

I de efterfølgende semestre fortsættes disse læsekredsovelser på den måde, at læsekredsene som team undersøger bestemte emner, som de samarbejder til et systematisk hele. Resultaterne af disse undersøgelser, der fremlægges i form af korte indlæg, bliver derefter drøftet af det samlede hold. I det forløbne studieår behandlede man således følgende emner:

Finansiering af erhvervslivets infrastruktur i økonomisk tilbagestående lande.

Herstelbanks virksomhedsområde og dens finansieringsmetoder.

Den hollandske langfristede eksportfinansiering.

Mulighederne for etablering af eksportgrupper i Danmark.

Landbrugseksportens reorganisation på frigjorte markeder.

3. *Virksomhedsbesøg.* Virksomhedsbesøg er et nyttigt supplement til den teoretiske undervisning. De tjener til at give de studerende lejlighed til med erhvervenes udøvere at drøfte problemer, som de støder på i det teoretiske lærestof såvel som i deres eget praktiske virke. Nyttevirkningen af disse besøg søges forøget ved at formå praktikerne til ved hjælp af praktiske tilfælde («cases») at delagtiggøre de studerende i de af virksomhederne indhøstede erfaringer. Besøgene lægges til virksomheder, der har tilknytning til udenrigshandel.

Der blev i årets løb aflagt besøg i følgende virksomheder:

Danavox A/S, København
 Elektromekano A/B, Helsingborg
 Laur. Knudsen A/S, København
 Ringsted Jernstøberi og Maskinfabrik A/S, Ringsted
 H. Nielsen & Søn Maskinfabrik A/S, København
 Tuborgs bryggerier, København

Danavox A/S. Eksportdirektør Rasmussen og salgschef Riddersborg gav en redegørelse for virksomheden. Firmaet, hvis hovedartikel er tung-høreapparater, opdeler produktion og salg i 2 hovedgrupper: 1) komplette høreapparater og 2) dele til høreapparater samt letvægtshovedtelefoner til dikteremaskiner og lommeradioer.

Salget fordeler sig med ca. 15 % til hjemmemarkedet og 85 % til eksport. Danavox eksporterer til ca. 50 lande. Man har hele Vesteuropa som kunde, desuden betydelige markeder i Mellem- og Sydamerika samt i U.S.A., hvortil man afsætter sin overskudsproduktion, da efterspørgslen er for uregelmæssig til, at man på grundlag af den kan foretage en udvidelse af kapaciteten. Salget på hjemmemarkedet varetages af tre selvstændige firmaer.

Eksportmarkedet frembyder et meget broget billede, når man ser på de metoder, der er gængse for afsætningen i de forskellige lande, ligesom der også stilles forskellige krav til varerne.

I Frankrig, Portugal, Spanien og Italien har man eneimportører, som man foretrækker frem for salg gennem en agent, hvilket kan have visse ulemper. Hvor der ikke er eneimportører, er der i reglen faste agenter, f. eks. i Argentina og Meksiko. Den danske agent i Meksiko virker ikke alene for salget på dette marked, men udsender i samarbejde med et mexikansk firma rejsende underagenter til de mellemamerikanske lande og til de nordlige stater i Sydamerika.

I Tyskland har Danavox stiftet et danskledet datterselskab. Til England, som for øjeblikket er Danavox' største kunde, foretages salget via Amsterdam, der samtidig forsyner Holland og Belgien.

Betalingsbetingelserne ved salg til udlandet er for det meste »cash against documents«. Ved salg til områder med en så særpræget handelspolitik som Argentina forlanger man dog bekræftet remburs. Salget til U.S.A. foregår i vidt omfang som postordreforretning, idet firmaets agent i Wisconsin i samarbejde med Danavox udsender en prisliste til de fleste grossister inden for den elektro-tekniske branche i U.S.A. Priserne inkluderer fragt og told.

Man fik indtrykket af, at Danavox var en virksomhed, som på grundlag af et initiativrigt og ihærdigt arbejde har opnået en stærk position på eksportmarkederne i konkurrence med Tyskland, England og U.S.A. samt Schweiz.

Elektromekano A/B. Kamrer B. Meurling redegjorde for virksomheden, der i øjeblikket beskæftiger ca. 1000 arbejdere og 350 funktionærer. Dens største udvikling, der fandt sted i perioden ca. 1920—1942, skyldtes den danske, internationalt højt ansete dr. ing. I. L. la Cour.

Man blev gjort bekendt med arbejdsgangen i fremstillingen af de forskellige produkter såsom elmotorer, transformatorer, generatorer og induktionsregulatorer. Endvidere besøgte man de tekniske afdelinger i datterselskabet *Elektrokoppar A/B.* *Elektrokoppar* fremstiller kabler af enhver sværhedsgrad, dog hovedsagelig stærkstrømskabler. Mellem 50 og 75 % af *Elektrokoppar*s produktion blev aftaget i *A/B Elektromekano.*

Efter en rundgang i virksomheden gav salgsschef H. Engkvist en redegørelse for salgsorganisationens opbygning, samt hvilke markeder virksomheden bearbejdede.

I Helsingborg ligger hovedkontoret med filialer i Stockholm og Malmö. Hvor firmaet ikke har filialer, bliver det repræsenteret af *A/B Elektroskandia.* I udlandet har man lokale repræsentanter, og man samarbejder bl. a. med L. M. Erickson, hvis agenter man benytter.

Elektromekano eksporterer i det væsentlige til følgende markeder: Sydamerika, hvor man lige efter den anden verdenskrig havde stort salg bl. a. på grund af industrialiseringen. Sydafrika, der før og navnlig lige efter anden verdenskrig var et godt marked. I Nordafrika er Ægypten efter krigen blevet et ret godt marked. Nye eller frigjorte stater er som regel gode aktuelle og potentielle købere. Indien er således et godt marked på grund af den igangværende elektrificering som led af 5-års-planen. I Europa, hvor de fleste lande selv fremstiller produkter svarende til *Elektromekano*s, er der dog afsætningsmuligheder i Vesttyskland, især på grund af at tolden på el-aggregater er bortfaldet.

Laur. Knudsen A/S. Prokurist Birkman gav en redegørelse for firmaets opbygning og eksportorganisation. Virksomheden, der blev grundlagt i 1893, beskæftiger ca. 2700 personer. Produktionen består af alt i elektriske artikler og omfatter ca. 7000 varenumre. Eksporten er imidlertid specialiseret, idet kun ca. 1000 numre indgår i denne, og består væsentligst af højspændingsmateriel, målere, motorskabe, motorbeskyttelsesafbrydere og lavspændingsfordelingsanlæg.

Salget på de udenlandske markeder har været meget varierende. På det irske marked har man således en ret god placering, idet irerne lader til at give ikke-britiske varer et vist fortrin. Belgien har hidtil været et vanskeligt marked, men man har her takket være en energisk indsats opnået ikke ubetydelige resultater. I Portugal har man en del betalingsvanskeligheder. I England derimod er det lykkedes at sikre sig 5-års leveringskontrakter for motorstartere. Foruden selve produktsalget er der endvidere her mulighed for licenseksport. I Sydamerika har man en væsent-

lig eksport til Brasilien, Chile og Peru. I Brasilien volder imidlertid valutakursdifferentieringen ret store vanskeligheder. I Argentina repræsenterer L. K.s agent samtidig Titan, NKT og B & W, hvilket har vist sig at være en udmærket kombination, idet han har været i stand til at sælge hele elektricitetsværker på komplementær basis. Tyskland, Ungarn og Tjekslovakiet har på grund af statsstøtte været hårde konkurrenter på det sydamerikanske marked.

I Indien fik man forbindelse med det danske ingeniørfirma Larsen & Toubro, som ønskede en dansk ingeniør sendt ud. Af hensyn til de indiske bestemmelser måtte de danske fabrikanter til dette formål danne en sammenslutning, kaldet DETEC, som ansatte og lønnede den danske ingeniør. DETEC, der har været drevet for bidrag fra de deltagende firmaer, idet 3 % af fakturabeløbene er blevet indbetalt til sammenslutningen, har fungeret upåklageligt i 6 år, men bliver nu opløst, og L. K. overtager den pågældende ingeniør. På grund af indførselsbestemmelserne havde man tænkt at oprette en samlefabrik i Indien med henblik på det store marked, man venter her. Dertil kræves myndighedernes godkendelse af den projekterede fabrik, således at den som et anerkendt indisk industriforetagende kan nyde godt af lettelserne i halvfabrikat-importen. — I Pakistan har man sidst ved international licitation opnået en enkelt ordre til en gødningsfabrik. Til Australien og New Zealand har der også været lidt eksport.

I det udenlandske salgsarbejde betjener man sig af agenter, hvoraf nogle arbejder som importører med eget lager, men man har også oprettet egne aktieselskaber således i Sverige og i Finland.

I Australien har man også påtænkt at anlægge en samlefabrik, men dette kan ikke lade sig gøre på grund af importrestriktioner. Det står endnu hen, hvorvidt man derfor vil oprette en fuldt producerende fabrik.

Fremstilling på licensbasis er en anden mulighed, men al sådan direkte investering afhænger bl. a. af de bestående transfermuligheder.

Oparbejdelsen af et marked foregår på den måde, at man begynder med en agent, der ofte anser det for formålstjenligt at have et lager, således at ordrerne kan ekspederes omgående, hvorefter han i reglen overgår til at blive importør eventuelt med et konsignationslager.

Betalingsvilkår strækker sig fra bekræftet remburs over D/P, D/A til åben kreditgivning på indtil 6 mdr.

Ringsted Jernstøberi og Maskinfabrik A/S. I 1867 grundedes som enkeltmandsfirma den virksomhed, der i 1917 blev omdannet til aktieselskab under navnet A/S Ringsted Jernstøberi og Maskinfabrik. I 1943 udskiltes herfra Ringsted ny Jernstøberi som et selvstændigt aktieselskab og endelig i 1949 traktorsalgsorganisationen A/S Rimas Traktor. Det oprindelige aktieselskab er holding company for de to nyere selskaber.

Man beså virksomhedens forskellige afdelinger under ledelse af eksportchef Johannes Rasmussen, H.D.

De tre vigtigste produktionsgrene er: Vejtromler, gravemaskiner og cementrørsmaskiner. Af de sidstnævnte er ca. 200 maskiner leveret til 20 lande. Desuden fremstilles på licens Towmotor gaffeltrucks, som sælges gennem Brødrene Vestergaard, og traktorer med motorer fra Towmotor Corp.

Rimas Traktor er helt og holdent en salgsorganisation, der forhandler Fordson Traktorer og Deutz Bulldozers.

Efter omvisningen samledes deltagerne med direktør Flamand, prokurist Urup og eksportchef Rasmussen til en rundbordssamtale, igennem hvilken aktuelle produktions- og afsætningsproblemer indgående blev belyst.

Produktionen til hjemmemarkedet afsættes gennem egne repræsentanter for distrikterne Jylland, Fyn og Sjælland. I en række lande har man faste agenter. Hovedmarkedet er Tyskland, hvor man imidlertid møder en 16% indførselstold. Man har derfor til produktion af de patenterede cementrørsmaskiner oprettet et tysk datterselskab, der arbejder på entreprenørbasis. Firmaets øvrige produkter sælges gennem dette selskab. I andre lande sælges på almindelig agentbasis.

Man anvender i betydeligt omfang underleverandører ved hver gren af produktionen i spidsbelastningsperioder samt ved produktion af mange underelementer, der forsøges standardiserede, f. eks. er en karosserifabrik leverandør af motorhjelme.

Problemet ang. valg mellem den lejlighedsvis og den permanente repræsentation blev indgående diskuteret. Tendensen går i retning af, at man på de mindre markeder erstatter den lejlighedsvis repræsentant med en observatør. For at få grundlag for tilbudsafgivning har man dannet konsortier med passende sammensætning, der betjener sig af fælles afsætningsorganer.

På grund af enkelte store, uregelmæssigt indkommende ordrer med kort leveringstid er det vanskeligt at få en bestemt arbejdsrytme. Man forsøger dog i nogen grad at påvirke kundernes køb, således at visse af de gængse maskintyper produceres »to stock« og derefter afsættes til kunder, hvis behov ellers ville have været dækket ved en mere speciel maskine. Cementrørsmaskiner kan man dog ikke producere »to stock«, da hvert land stiller sine krav til rørens styrke og dimensioner.

Betalingsvilkårene er betingede af produkternes varierende karakter, dels af en »to stock«- og dels af en »to order«-vare.

H. Nielsen & Søn Maskinfabrik A/S. Eksportchef A. Johnsen, H.A., redegjorde for firmaets produktion og salg. Det område, H. Nielsen & Søn beskæftiger sig med, er eksport af asfaltmaskiner, både asfaltværker og

udlæggemaskiner. Virksomhedens kunder er firmaer, der tager asfaltvej-arbejder i entreprise, bykommuner, der selv udfører asfaltvejarbejder samt statslige indkøbsorganer, hvor sådanne forekommer, f. eks. i Grækenland og Pakistan.

Man har også andre fabrikationsområder, såsom kraner, jernkonstruktioner, vandtætte skibsdøre m. m. Især inden for kranområdet går en stor del af fabrikationen til eksport, dels til skibsværfter i vore nabolande, dels til oversøiske jernværker og cementfabrikker.

Virksomhedens hidtidige eksport af asfaltmaskiner har omfattet mere end 50 anlæg af alle størrelser, i hovedsagen solgt til Skandinavien, men også til Frankrig, Holland og Vesttyskland. Norge og Sverige betragtes som en slags udvidet hjemmemarked. Man bearbejder ligeledes selv Vesttyskland, mens man i en lang række lande i Europa, Asien og Afrika har repræsentanter, der arbejder på provisionsbasis, i reglen med gensidig eksklusivitetsklausul. England må på grund af toldskrænker anses for et lukket marked. I Frankrig sker afsætningen til importører, der køber for egen regning. I en række lande i Mellem- og Sydamerika benytter man sig af eksportbureauer som formidlere, således er der for nylig optaget forbindelse med et tysk eksportfirma for salg på et af de sydamerikanske markeder.

Eksporten er hidtil i hovedsagen foregået til de nordlige lande, og man har derfor hvert år været ude for en spidsbelastning i forårsmånederne. Man forsøger nu at udvide eksporten til lande med andre sæsoner, således at der opnås en spredning af ordrerne og produktionen over hele året. Dette gælder især asfaltværker. Ved asfaltudlæggemaskiner, der fremstilles i serier, spiller sæsonfaktoren dog en mindre rolle.

Virksomhedens eksportarbejde er ikke baseret på systematiske markedsundersøgelser. Man retter sig efter de oplysninger, der ad forskellige kanaler kommer offentligheden og branchen for øre, og man sørger ellers for at gøre firmaet kendt hos entreprenører o. l., ligesom man griber enhver lejlighed til at afgive tilbud, så snart et behov for nyanskaffelser kommer til firmaets kendskab.

Med hensyn til reservedele ville det ideelle naturligvis være reservedelsdepoter fordelt på aftagermarkederne. Virksomheden har dog endnu ikke haft anledning til at stille en sådan organisation på benene. Imidlertid kan købere i nabolandene til enhver tid hurtigt trække på reservedelslageret i København, mens købere i fjernereliggende lande efter hver sæson underkaster maskiner og anlæg en gennemgang og da rekvirerer de påkrævede reservedele. Skulle der imidlertid ske et hændeligt »brake down« af en vigtig maskindel, må en ny fremsendes evt. pr. fly. Et komplet tilbud og en komplet leverance til oversøiske lande omfatter forøvrigt tillige reservedele til 1 à 2 års forbrug.

Tuborgs Bryggerier. Ved en på Tuborg-bryggeriet arrangeret eksport-sammenkomst gav eksportchef J. E. Christiansen en redegørelse for virksomhedens eksportorganisation, og man havde bagefter lejlighed til at drøfte aktuelle eksportproblemer, specielt inden for nydelsesmiddelindustrien.

4. *Studierejse til Benelux, oktober 1957.* Studierejsen var tilrettelagt således, at man i praksis fik lejlighed til at sætte sig ind i de emner, der i forelæsninger og studiekredse behandles under studiet på Handelshøjskolen. Således behandlede finansiering (Herstelbank), eksport- og import-handelens organisation (Koninklijke Zwavelzuurfabrieken N. V.), det organiserede marked (børserne i Amsterdam og Rotterdam) samt mellemstatligt samarbejde på råvaremarkedet (Montanunion).

Amsterdam. Holdet besøgte her »Amsterdamse Liquidatiekas N. V.«, hvor man overværede dagens terminshandel i kakao, gummi og peber. Direktør Lommen redegjorde for forretningsgangen og omtalte de kontrolforanstaltninger, der af Liquidatiekas træffes for at forhindre excesser i spekulationshandelen.

På »Koninklijke Zwavelzuurfabrieken N. V.« gennemgik man fabriksanlægget under ledelse af selskabets public relation chef. I forbindelse med Koninklijke Zwavelzuurfabrieken oprettede tre andre kemiske industrier i 1947 et eksportselskab »Nederlandsch Verkoopkantoor voor Chemische Producten N. V.« Afdelingslederne i dette datterselskab gav en redegørelse for eksporten af de forskellige produkter, og public relation chefen afrundede diskussionen. Eksportselskabet repræsenterer nu ni kemiske fabrikker, hvis produkter det sælger i 55 lande. Samtidig optræder selskabet som importør af kemikalier, der ikke fabrikeres eller kun fabrikeres i utilstrækkelige kvanta i Holland. Selskabet har gennem denne import efterhånden udviklet en transithandel i kemikalier. I eksportarbejdet støttes selskabet af en filial i London.

Rotterdam. Rotterdams havn blev beset ved en rundtur under ledelse af en økonom fra havneadministrationen. Med havnens genopbygning efter krigen var der samtidig sket en rationalisering. Bl. a. var en stor del af de tidligere faste kraner blevet erstattet af flydende kraner, der var udstyret således, at de samtidig med den lossende eller lastende funktion kunne foretage måling og vejning af godset. Med denne rationalisering blev man i stand til at betjene et betydeligt større antal skibe samtidig med, at man sparede dem for forskellige omkostninger bl. a. kajpenge, hvilket især havde betydning for skibe, hvis ladning var bestemt til om-ladning i flodpramme til videretransport til bl. a. Tyskland. Imponerende var den store oliehavn med de mange raffinaderier og lagringsmuligheder for ca. 4 mill. tons olie. Som en af de vigtigste indfaldsporte til de

europæiske flod- og kanalsystemer er havnen nu en af verdens største. Der blev gjort rede for udvidelsesplanerne, der i de kommende år navnlig tager sigte på Rhinmundingen, som skal omfatte ikke blot handels- og industrivirksomheder, men tillige småbyer til beboelse for arbejdere og funktionærer.

I Rotterdam besøgte man også kornbørsen. Børsbygningen er nyopført efter krigens ødelæggelser. Under ledelse af børsens præsident og en sekretær fra handelskammeret blev børsbygningen gennemgået, og præsidenten gav en oversigt over børsens virkemåde. Endnu er terminshandelen ikke kommet i gang i fuldt omfang. Af særlig interesse var det, at der en gang ugentlig afholdtes kartoffelbørs, hvor omsætningen kunne nå op på ca. 3000 tons. Det er ikke mindst med henblik på det engelske marked, at disse kartoffelbørser afholdes. Efter gennemgangen diskuteredes forskellige spørgsmål ikke alene vedrørende børsen, men også hvad Hollands næringliv i almindelighed angår.

Haag. Studieholdet besøgte her Herstelbank og N. V. Exportfinansiering-Maatschappij. Herstelbank virker som kreditinstitution for genopbygning og nybygning af Hollands industri, og er oprettet i oktober 1945. Da Herstelbank ikke yder direkte eksportkreditter, har den medvirket til oprettelse af N. V. Exportfinansiering-Maatschappij, der i nært samarbejde med Herstelbank har overtaget denne funktion. Direktør J. E. Schlingemann gav i store træk en oversigt over bankens tilblivelse og virkefelt. For på fyldestgørende måde at tilgodese bankens formål er der til den knyttet en stab af ingeniører og økonomer, der gennem undersøgelses- og tilsynsvirksomhed stadig følger låntagerne og eventuelt er disse behjælpelig i tekniske og økonomiske anliggender. Herr H. J. D. Dieters, Ec.Drs., gav i et foredrag »Some Remarks Concerning the Recovery and Development of the Dutch Economy 1945/55« en oversigt over udviklingen i Hollands økonomi siden krigen. Ingeniør Bosman fortalte om det arbejde, »Research Department« foretager med hensyn til tekniske og økonomiske undersøgelser, når en virksomhed søger lån. Til slut talte direktør J. F. W. Steijn fra Exportfinansiering-Maatschappij om dette selskabs virkemåde. Alle disse redegørelser efterfulgtes af en livlig meningsudveksling mellem foredragsholderne og rejseholdet.

Bruxelles. Her besøgte man »Montanunion«. Sekretariatschefen gav i et foredrag en redegørelse for baggrunden for unionens oprettelse, for dens hidtidige virksomhed og for fremtidsudsigterne.

På hjemrejsen gjorde man ophold i Köln, hvor holdet var Handelskammerets gæster ved en middag, hvori deltog handelskammerets sekretær, tidligere studerende ved Handelshøjskolen i Köln samt den danske vicekonsul fra ambassaden i Bonn.

5. *Dimittenderne og Instituttet.* De senere års dimittender har årgangsvist arrangeret regelmæssige sammenkomster, som Instituttet har været inviteret til. Gennem dette sammenhold er der skabt en levende kontakt med dimittenderne, som har været til gensidig nytte.

Adskillige af HD-erne, der har deres virke i udlandet, har med regelmæssige mellemrum holdt Instituttet underrettet om deres indtryk, iagttagelser og erfaringer.

Instituttet har til gengæld efter bedste evne bistået HD-erne ved planlægelse af studieophold, forretningsrejser, markedsundersøgelser m. m.

6. *Instituttets samlinger.* Instituttet har i det forløbne år modtaget en række publikationer, især beretninger og rapporter fra tilsvarende institutter i andre lande, fra internationale organisationer, udenlandske banker, handelsorganisationer og regeringskontorer. Instituttets samling af studiekredsopgaver er vokset med 120 opgaver og udgør herefter 2150 opgaver.

7. *Udlån og besøg.* Imod 1520 i 1955/56 har udlånenes antal i 1956/57 været 1550, og medens antallet af besøgende i året 1955/56 var 2960, udgjorde det i beretningsåret 3050. Blandt Instituttets besøgende har der været adskillige udenlandske gæster og dimittender, der har deres virke i udlandet.

III. Udenrigshandels-indeks.

Nuværende og tidligere studerende, der søger oplysninger om aktuelle udenrigsøkonomiske emner, har stort udbytte af Instituttets løbende registrering af artikler i en række udenlandske tidsskrifter og dagblade. Denne registrering danner desuden et væsentligt grundlag for Instituttets undersøgelsesvirksomhed. Registreringen har i beretningsåret omfattet følgende periodiske publikationer:

Aussenhandelsdienst
 Chamber of Commerce Journal
 Economist
 Export
 Financial Times
 Foreign Commerce Weekly
 Neue Zürcher Zeitung
 Norges Utenrikshandel
 The Times Review of Industry
 Wirtschaftliche Mitteilungen
 Wirtschaftsdienst

Instituttets kartotek over registrerede artikler er tilgængeligt for enhver

interesseret. Antallet af skrevne kort har for det forløbne år andraget ca. 6.000. Kartoteket for årene 1955—57 udgør herefter ca. 26.300 kort. Kortene fra før 1955 er arkiveret, men er stadig tilgængelige.

IV. Instituttets arbejde udadtil.

Instituttet har i den udstrækning, tiden har tilladt det, ydet erhvervspraktikere bistand med oplysninger vedrørende udenrigshandelsforhold. Man har principielt kun besvaret de henvendelser, der var af mere almen eller teoretisk art, såsom spørgsmål om handelsklausuler, standardkontrakter, import- og betalingsbetingelser og lignende. Derimod kan Instituttet ikke besvare forespørgsler af konkret, praktisk karakter, da sådanne spørgsmål ligger uden for Instituttets virksomhedsområde og kompetence.

Forsikringsinstituttet.

Instituttet har under ledelse af professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen og professor Jan Kobbernagel og med cand. polit. Knud Hansen som assistent fortsat sit arbejde efter samme retningslinier som hidtil.

Assistentens arbejde om »Genforsikringsformer«, der forelå duplikeret ved efterårssemestrets begyndelse, vakte langt større interesse end forudset, idet det blev efterspurgt af forsikringsselskaber i alle 5 nordiske lande og Schweiz. Der måtte derfor hurtigt fremstilles et nyt oplag. Assistenten har fortsat arbejdet om »Maksimering og genforsikringsvilkår«. Dette vil dække et større emneområde end oprindeligt planlagt og vil derfor først blive afsluttet i efteråret 1957.

Sammen med vicedirektør O. Kromann Rasmussen talte assistenten den 22. marts i Forsikringsforeningens brandforsikringsgruppe ved et stærkt besøgt møde om »Genforsikringsformer og -betingelser i teori og praksis«. Han benyttede denne lejlighed til at fremhæve betydningen af, at forsikringsresultaterne også på dette område udnyttes i praksis.

Handelshøjskolens undervisningsraad har udpeget assistenten til at indtræde i bedømmelsesudvalget for en af Akkvisitionschefernes Fællesraad udskrevet prisopgave om akkvisitionsledelsens metoder ved planlægning og iværksættelse af organisations- og akkvisitionsarbejdet inden for livs- og skadeforsikringsvirksomhed.

Assistenten har fortsat været medlem af redaktionsudvalget for »Nationaløkonomisk Tidsskrift«.

Instituttets samlinger er blevet forøget med materiale fra danske og udenlandske institutioner og selskaber, med tidsskrifter og med de opgaver, der i årets løb er skrevet af de studerende. Samlingerne er i stigende omfang blevet benyttet af forsikrings- og andre studerende, af dimittenderne og selskaberne.

Der er som hidtil afholdt frie forelæsninger i samarbejde med Forsik-

ringsforeningen. I efterårssemestret holdtes en række om atomproblemer. Heri indgik følgende forelæsninger:

Professor, dr. phil. T. Bjerge: Atomenergiens betydning og dens fysiske grundlag.

Mr. A. G. M. Batten, Alliance Ins. Co., London: Atomenergi og forsikring.

Dr. phil. O. Kofoed-Hansen: Atomkraftværker og deres økonomi.

Professor, dr. phil. J. C. Jacobsen: Forsøgsanlæggene ved Risø.

Civilingeniør Erik Somer: Radioaktive isotopers anvendelse i industrien.

Overlæge, dr. med. M. Faber: Medicinske synspunkter på radioaktive isotoper, disses risiko og anvendelse.

I forårssemestret holdt sekretær i justitsministeriet, cand. jur. A. Vesterberg to forelæsninger om »Forsikringsydelse og erstatnings(regres)krav«.

Alle forelæsningerne blev foruden af de studerende overværet af ca. 250 andre deltagere.

Det økonomiske Forskningsinstitut.

Instituttet er i det forløbne år blevet ledet af professor, dr. oec. Poul Nyboe Andersen og lektor, cand. polit. Bjarke Fog med cand. oec. Erik Johnsen som assistent.

Professor Nyboe Andersen har i årets løb arbejdet med problemer omkring de internationale økonomiske samarbejdsplaner. Han har offentliggjort enkelte mindre artikler og holdt en række foredrag i erhvervs-kredse derom.

Han har fortsat været medlem af Trustkommissionen.

Lektor Bjarke Fog har afsluttet en undersøgelse over prisdannelsen inden for boligbyggeriet i Storkøbenhavn. Undersøgelsen, der er udført i samarbejde med konsulentfirmaet T. Bak Jensen er foretaget for Håndværksrådet. En rapport for undersøgelsen foreligger nu færdig i manuskript.

Ligeledes har Fog afsluttet redaktionen af en rapport om industriel kalkulation i U.S.A. på grundlag af en studiegruppens rejse i 1954.

I sommeren 1956 har Fog foretaget empiriske studier over sparekassernes driftsøkonomiske problemer.

Sammen med assistent, ekon. dr. Arne Rasmussen har Bjarke Fog endvidere udarbejdet et udkast til første del af en ny lærebog i erhvervsøkonomi.

Dernæst har lektor Fog accepteret en anmodning om at lede en undersøgelse over rationaliseringens virkninger inden for dansk industri. Undersøgelsen er finansieret gennem Det teknisk-videnskabelige Forskningsråd

gennem Handelsministeriet. Initiativet til undersøgelsen er taget af forstander Ivar Nørgård, Esbjerg Højskole, der derefter har fået tilslutning af erhvervslivets organisationer, hvilket har resulteret i et rådgivende udvalg med repræsentanter for Dansk Arbejdsgiverforening, Industrirådet, De Samvirkende Fagforbund, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Foreningen af Arbejdsledere i Danmark samt Arbejdernes Oplysningsforbund. Dette udvalg er kun nedsat som støtte for undersøgelsen, idet hele ansvaret for undersøgelsens tilrettelægning, dens gennemførelse på objektiv videnskabelig basis samt udarbejdelsen af den endelige rapport påhviler lektor Fog. Undersøgelsen vil beskæftige sig med såvel økonomiske som tekniske og sociologiske forhold og vil i en vis udstrækning være koncentreret i en enkelt by.

Den i sidste års beretning omtalte undersøgelse af Bjarke Fog om priskalkulation og prispolitik er af det rets- og statsvidenskabelige fakultet ved Københavns Universitet antaget til forsvar for den statsvidenskabelige doktorgrad.

I tilslutning til instituttets virksomhed udsendtes i foråret 1957 Poul Winding: *Some Aspects of the Acceleration Principle*. Denne afhandling forsvarede den 17. juni for den statsvidenskabelige doktorgrad sammen med de af forfatteren skrevne afsnit i det tidligere offentliggjorte værk, Niels Banke og Poul Winding: *Konjunkturer og Kriser*.

Assistent, cand. oecon. Erik Johansen har passeret det løbende institutarbejde og været Bjarke Fog behjælpelig med en række undersøgelser, artikler og afhandlinger. Han har virket som redaktionssekretær for *Erhvervsøkonomisk Tidsskrift* og heri anmeldt en række bøger. En løbende analyse af den økonomiske udvikling har resulteret i en månedlig avis-kronik.

Med henblik på undervisningen i operationsanalyse har han gennemgået et kursus i kodning for elektronregnemaskiner, forelæsninger i matematik og køteori, samt deltaget i den første internationale konference i operationsanalyse i Oxford.

Erik Johnsen har deltaget i løsning af en del praktiske virksomhedsproblemer.

I lighed med de foregående år har instituttet medvirket ved undersøgelser over detailhandelens økonomiske forhold. Der henvises til den særskilte beretning herom.

Det Ibero-amerikanske Institut. (Tallene i parentes gælder 1955—56).

Instituttets arbejde blev i 1956—57 fortsat uden væsentlige afvigelser fra det rutinemæssige, bortset fra den støtte fremgang, der med en enkelt undtagelse (tilgangen af bogmateriale) kunne noteres på de forskellige områder.

Ordbogskartoteket nåede ved en tilgang på 3000 op paa ca. 36.000 kort ved årets udgang.

Biblioteket. — Udlånet androg 839 (650) numre, men bogbestanden forøgedes kun med 42 (467), dels ved køb og dels ved gaver, og udgør nu 4.464.

Prisstigninger på alle områder forhindrede den fulde udnyttelse af det bevilgende beløb, kr. 319,60 af kr. 730,00, når budgettet skulle overholdes. — *Diskoteket* er uændret på 71 plader. — Ved årets udgang modtog Instituttet regelmæssigt 103 (88) forskellige tidsskrifter og 7 (7) dagblade.

Foredragsvirksomheden. — Følgende 15 (13) foredrag afholdtes i årets løb:

- 9.-29.-10.-56: »*Det spanske teater i Guldalderen*«
4 foredrag ved dr. phil Holger Brøndsted.
- 15.-11.-56: »*Unidad y Variedad del Español*«
ved minister for México, prof. Aurelio Manrique Jr.
- 29.-11.-56: »*Argentina: Landet, dets økonomi og udenrigspolitik*«
ved sekretær i udenrigsministeriet, Andrew Jensen.
- 30.-11.-56: »*Argentinas erhvervsgeografi*«
ved dr. phil. Aage Aagesen.
- 18.-12.-56: »*Spansk musik*«
ved translator Halvor Søbørg.
- 29.-1.-57: »*Unidad y Variedad del Español — el Lenguaje Culto y el Lenguaje Popular*«
ved minister for México, prof. Aurelio Manrique Jr.
- 15.-2.-57: »*La Aventura Poética de Juan Ramón Jiménez*«
ved D. Gabriel Rosado.
- 1.-3.-57: »*La Evolución Democrática en el Perú y en la America Latina*«
ved dr. Victor Raúl Haya de la Torre.
- 14.-29.-3.-57: »*To moderne spanske tænkere — José Ortega y Casset og Miguel de Unamuno*«
4 foredrag ved dr. phil Holger Brøndsted.

Tilslutningen til sprogstudierne.

For spanskens vedkommende noteredes ved en stigning på 10 % en ny rekord på 294 tilmeldte studerende pr. 1.-9.-57. Dette tal må ses på baggrund af de stadig flere muligheder for at modtage spanskundervisning landet over.

I portugisisk indledtes året med en begynderklasse på 7, idet forrige

års begynderklasse opløstes på grund af rejser, forflytninger og militærtjeneste.

Besøg. — Også i det forløbne år har Instituttet formidlet og medvirket ved modtagelsen af grupper af studerende fra oversøiske lande, herunder 30 bygnings- og elektroingeniører fra Argentina og 10 veterinærer fra Uruguay, som henholdsvis Industriraadet og Landbrugsraadet tog sig af, for så vidt angik tilrettelæggelsen af besøg og arrangementer, dog med tolkeassistance fra Instituttet. Lignende assistance ydedes efter anmodning fra Industriraadet og Landbrugsraadet i forbindelse med forhandlinger om salg af vaske- og cementmaskiner, og eksport af fjerkræ (daggamle kyllinger) til Sydamerika.

Forskelligt.

Instituttet modtog i juni fra det spanske udenrigsministerium 52 bøger til fordeling som præmier mellem de to bedste spanskstuderende i hvert af årene 1956—57 og 1957—58. Endvidere modtog man foruden den tidligere modtagne pengegave på kr. 1000,00 yderligere et spontant, kontant tilskud fra den spanske ambassade på kr. 500,00.

Nogle af Instituttets båndoptagelser af spanske foredrag har efter anmodning været udlånt til Gentofte kommunes fortsættelseskursus.

Prof. C. A. Jørgensen, Landbohøjskolen, oplyste ved sin hjemkomst fra Grønland, at forsøgene med den andinske kornsort »quinoa« vil blive fortsat på Grønland og her i landet, og anmodede om Instituttets medvirkning til fremskaffelse af frø af samtlige varieteter af planten. En lignende anmodning modtog man igennem Grønlandsdepartementet fra det islandske landbrugsministerium. Som nævnt i sidste årsberetning tilrådede den peruanske statsmand, dr. Haya de la Torre, efter sit besøg på Grønland i 1955—56 sådanne forsøg, der dog først blev påbegyndt efter at Instituttet, på eget initiativ, havde fremskaffet frø og til rådighed for Grønlandsdepartementet oversat en brochure fra det peruanske landbrugsministerium om forsøg med ovennævnte kornsort, der kan blive af stor betydning for Vestgrønland.

En af Instituttets gæsteforedragsholdere, arkæolog og forfatter Luis D. Cuscoy, Tenerife, anmodede om og fik stillet til rådighed et udvalg af institutlederens spanske fredagscauserier til Statsradiofoniens kortbølgesender om Danmark og danske forhold, til hjælp ved udgivelsen af en bog om Danmark i Spanien.

Presseforskningen.

I. Presseforskningens grundlag.

Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København blev på grundlag af en donation fra presseside oprettet i februar 1954 som en særlig

forskningsinstitution, der i tilknytning til *Instituttet for Salgsorganisation og Reklame* beskæftiger sig med pressens samfundsmæssige og økonomiske forhold. Instituttets formål er:

1) at gennemføre videnskabelige undersøgelser af pressens samfundsmæssige virksomhed, i første række til klarlæggelse af området »pressens driftsøkonomi«,

2) på Handelshøjskolen at opbygge et offentligt tilgængeligt bibliotek vedrørende pressens mangesidede forhold og

3) lejlighedsvis at lade afholde enkeltforedrag og kortere forelæsningsrækker over problemer i tilslutning til instituttets virksomhed.

II. Forskningsinstitutionens virksomhed.

1. Afsluttede forskningsarbejder.

a. *Annonce-index.*

Presseforskningen har i det forløbne år arbejdet på at tilrettelægge grundlaget for praktisk anvendelige danske annoncerings-index. De grundlæggende beregninger, som er udført af cand. oecon. *Jørgen Gram*, er tilendebragt, og resultaterne er offentliggjort i »Det danske Marked«.

Man har i første omgang valgt 1953 som basisår og konstrueret indextal bagud og fremad på grundlag af den annoncemængde, som blev omsat i de enkelte måneder af 1957 for følgende bladtyper: 1) københavnske morgenblade, 2) københavnske middags- og eftermiddagsblade og 3) ugeblade og københavnske dagbladstillæg. Den totale annoncemængde er opgjort månedsvis for hver af disse tre grupper under eet og derefter sammenlagt til en årlig totalsum. Samtidig er der foretaget en beregning af fordelingen på landsavertering og lokalavertering.

Det opstillede skema er kun foreløbigt, idet det er meningen i det kommende år at gøre resultaterne mere overskuelige og anvendelige for det praktiske erhvervsliv.

Det er også hensigten at udvide indexet til at omfatte annoncering i visse større provinsblade.

b. *Dagspressens oplagssvingninger.*

Opgørelsen af den danske oplagskontrollerede dagspresses oplagssvingninger blev indledt med den i sidste beretning omtalte oversigt af assistent, mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* over udviklingen mellem 1945 og 1955. Arbejdet er nu blevet fortsat med en fremstilling af udviklingen mellem 1955 og 1956, som fremkom i »Det danske Marked«, 1957, nr. 1.

Fremtidige opgørelser af den årlige udvikling vil blive offentliggjort hvert år i »Det danske Marked«s oktobernummer.

Begge de hidtidige undersøgelser blev udsendt i særtryk til danske dagblade og andre interesserede kredse.

2. Igangværende forskningsarbejder.

a. *Kontoplan for danske dagblade.*

Den sidste år startede udarbejdelse af en kontoplan for dagspressen, som udføres ved samarbejde mellem Regnskabslaboratoriet (professor *Palle Hansen* og assistent *Zakken Worre*, H.A. & H.D.) og *Instituttet for Salgsorganisation og Reklame* (professor *Max Kjær-Hansen* og docent *Arne Rasmussen*), er praktisk talt tilendebragt. *Zakken Worre* påtog sig at gennemgå regnskabsopgørelserne for sex danske dagblade — dels i København, dels i provinsen — og har på grundlag af dette forarbejde opstillet en kontoramme, som skulle finde anvendelse ved budgetlægningen og regnskabsopstillingen for dagblade af forskellig organisation og størrelse. Resultatet foreligger i manuskript, og den endelige redaktion, som er blevet udskudt på grund af professor *Max Kjær-Hansens* sygdom, vil blive tilendebragt omkring det kommende årsskifte. Efter udgivelsen vil kontorammen blive tilsendt samtlige danske dagblade.

b. *Ugebladssalget i Danmark.*

Den under ledelse af docent *Ejler Alkjær* i sommeren 1956 påbegyndte undersøgelse af ugebladssalget i Danmark fra 1932 til 1955 er videreført. I arbejdet har deltaget *Jørgen Gram* og *Ulf Kjær-Hansen*.

Efter forhandlinger med *Den illustrerede Presses Udgiverforening* erklærede samtlige danske ugeblade sig villige til at bidrage til undersøgelsens gennemførelse, hvorefter der blev udsendt spørgeskemaer fra instituttet. De besvarede spørgeskemaer giver oplysninger om den stedfundne oplagsudvikling og bladenes tilpasning til og påvirkning af efterspørgselen. Vi har således opnået oplysninger om ændringer i salgsprisen pr. nummer, ændringer i trykkesnikken, ændringer i formatet, varige ændringer i sideantallet og afgørende omlægnings af den redaktionelle linie.

Samtidig er der indhentet oplysninger om ugeblade, som er udkommet, men senere gået ind i løbet af den pågældende periode. Det indkomne materiale er blevet bearbejdet i sammenhæng med den foreliggende officielle statistik, som kan udnyttes til belysning af ugepressens oplagsudvikling, og belyst i tabeller og grafiske opstillinger. Undersøgelsen, der står over for sin afslutning i indeværende kalenderår, vil blive indledt med en historisk redegørelse for det danske ugeblads hidtidige udvikling her i landet.

c. *De danske tidsskrifters udviklingshistorie.*

Som særlig forskningsopgave er *Ulf Kjær-Hansen* gået i gang med en kortlægning af den periodiske presses udvikling i perioden mellem ca. 1750 og ca. 1850. Det er hensigten at søge at udrede de forhold, som har været afgørende for den specialiseringstendens, der har behersket det dan-

ske tidsskrifts ændring fra at være en alment ræsonnerende periodisk publikation (i stil med den engelske Spectator-litteratur) til at blive et snævrere orienteret fagvidenskabeligt organ. Samtidig vil det blive forsøgt at vise, hvorledes en populariserende retning inden for tidsskriftet skiller sig ud og kan henføres til det illustrerede ugeblad.

d. *Danske dagblade siden 1900.*

Instituttet har taget den opgave op at fremstille en komplet liste over danske dagblade, der er udkommet siden 1900. Listen skal indeholde oplysninger om de enkelte blades grundlæggelsestidspunkt, ejerforhold, redaktionelle ledelse, politiske tilknytning, eventuelle navneskifter, sammen slutninger med andre blade og udsendelse af aflæggerblade. Endvidere skal den danske dagspresses udvikling fra firblads-systemets opståen til vore dages koncentrationstendenser søges anskueliggjort gennem tabelariske og geografiske opstillinger. Det er håbet ved udgivelsen af en sådan publikation, der tilstræber at belyse den danske presses struktur ud fra de flest mulige synspunkter, at opnå et sikrere grundlag for kvantitative vurderinger.

3. Bibliotekets opbygning.

I overensstemmelse med den opstillede plan for et pressebibliotek i tilknytning til *Handelshøjskolens Bibliotek* er der foretaget yderligere boganskaffelser i årets løb, så at biblioteket nu omfatter nærvæd 300 bind.

Bogbestanden er koncentreret inden for følgende fire grupper:

- 1) pressen som samfundsfaktor i den økonomiske sammenhæng,
- 2) monografier og bladhus,
- 3) monografier over betydningsfulde bladfolk og
- 4) systematiske fremstillinger af pressens væsen og udvikling.

Endvidere holder Presseforskningen i fast abonnement 19 internationale og nationale pressetidsskrifter, hvoraf den løbende årgang er fremlagt til brug i institutlokalet.

4. Undervisningsvirksomheden.

a. *Studiekreds for de københavnske blades administrative og tekniske personale.*

I forårssemesteret 1957 gennemførtes for første gang en studiekreds for de københavnske dag- og ugeblades administrative og tekniske personale. Den formede sig som et 6-ugers kursus med en ugentlig 2-timers mødeaften. Undervisningen var således tilrettelagt, at der startedes med en indledende forelæsning den første aften, hvorefter de fem følgende aftener blev anvendt til at behandle et konkret emne i overensstemmelse med den moderne case-methode, der i stigende grad og med stor succes er blevet benyttet som grundlag for erhvervskurser og erhvervsmæssige

diskussioner. Her gik man således frem, at studiekredslederen fik ordet den foregående aften for at give en halv times orienterende indledning til den kommende uges studieemne. Herefter fik samtlige deltagere uddelt et grundlag, som indeholdt enten en konkret situation eller en materialesamling, som kunne danne udgangspunkt for behandlingen af det pågældende emne. Der blev samtidig udvalgt et panel på fire mand, der ud fra de opstillede forudsætninger skulle søge at tage stilling til de forskellige problemer og forelægge deres synspunkter den følgende aften.

Programmet var følgende (hver aften kl. 20—22):

- Tirsdag 5/3: *Hakon Stangerup* (forelæser): »Avisens moderne udvikling«.
- Tirsdag 12/3: *Max Kjær-Hansen* (studiekredsleder): »Pressens salgsproblemer«.
- Tirsdag 19/3: *Arne Rasmussen* (studiekredsleder): »Pressens omkostningsproblemer«.
- Tirsdag 26/3: *Torben Agersnap* (studiekredsleder): »Grupper i samarbejde eller konflikt inden for bladets organisation«.
- Tirsdag 9/4: *Peter Olufsen* (studiekredsleder): »Udviklingen i massed Kommunikationsmidlerne og dens økonomiske og tekniske konsekvenser for pressen«.
- Tirsdag 23/4: *Max Kjær-Hansen* (studiekredsleder): »Moderne bladanalyser — deres teknik og anvendelsesmuligheder«.
- *Ulf Kjær-Hansen* (forelæser): »Presseforskningen og dens udvikling i Danmark«.

Oprindelig var studiekredsrekken begrænset til 40 deltagere. Imidlertid anmeldte der sig ialt 59 ledende funktionærer inden for den københavnske dags- og ugepresse, hvorfor det blev nødvendigt at doublere studiekredsene, så at der hver af de nævnte aftener arbejdedes med to hold.

Studiekredsene blev gennemført med et særdeles tilfredsstillende fremmøde fra deltagerne, som fulgte emnernes behandling med interesse.

b. Offentlige forelæsninger.

I lighed med den forelæsningsrække over »Pressens funktioner og vilkår i det moderne samfund«, som blev gennemført på Handelshøjskolen i forårssemesteret 1956, er planlagt en forelæsningsrække til afholdelse i november 1957 med følgende foredragsholdere og emner:

Redaktør, cand. jur. *Knud Bruun-Rasmussen*: »Avisen og læserne«.

Direktør *Paul Fabricius*: »Avisen og annoncørerne«.

Chefredaktør *Eigil Steinmetz*: »Avisen og fremtiden. (Er avisen stivnet og forældet?)«.

Docent, dr. phil. *Hakon Stangerup*: »Avisen og konkurrenterne (radio, fjernsyn etc.)«.

5. Forskningsinstitutionens kontakt udadtil.

Vi har atter i år kunnet glæde os over et fortrinligt samarbejde med *Institut for Presseforskning og Samtidshistorie* ved Århus Universitet. Kontakten bliver bl. a. opretholdt ved et årligt møde, som finder sted skiftevis i Århus og København.

I det forløbne beretningsår fandt mødet sted på Handelshøjskolen fredag d. 1. marts 1957. I mødet deltog fra Århus professor, dr. phil. *Troels Fink* og lektor, mag. art. *Erik Reske-Nielsen* og fra Handelshøjskolen *Max Kjær-Hansen*, *Hakon Stangerup*, *Arne Rasmussen* og *Ulf Kjær-Hansen*. Efter at man havde udvekslet arbejdsplaner, blev der udtalt almindelig enighed om, at de to institutioners arbejdsfelter på udmærket måde supplerede hinanden til gavn for dansk presseforskning, idet det århusianske institut i første række arbejder med pressevidenskaben under en historisk-udenrigspolitisk synsvinkel, medens Handelshøjskolens Presseforskning som særligt arbejdsområde har valgt pressens driftsøkonomi.

Docent, dr. phil. *Hakon Stangerup* har i beretningsåret holdt en række forelæsninger og foredrag, bl. a. på *Den grafiske Højskole*, på *Krogerup* og i foreninger og sammenslutninger. *Hakon Stangerup* har desuden i udlandet knyttet en række forbindelse mellem Handelshøjskolens Presseforskning og udenlandske presseinstitutter. Således holdt han i januar 1957 efter indbydelse forelæsninger på de to førende presseinstitutter i Tyskland, ved universiteterne i Berlin og München, om dansk presse og presseforskningens resultater og muligheder i Danmark. Derved skabtes en løbende kontakt mellem Handelshøjskolens Presseforskning og presseinstitutterne i Berlin og München, således at der fremover udveksles publikationer og informationer mellem disse forskningsinstitutioner.

Endvidere står vi i nær kontakt med de norske pressekrede, der arbejder på oprettelsen af et norsk presseforskningsinstitut i tilknytning til *Journalistakademiet* i Oslo. I tilslutning til tidligere besøg af undervisningsminister *Birger Bergersen*, professor *Sverre Holm* og formanden for *Norsk Presseforbund* redaktør *Per Monsen* aflagde mag. art. *Per Torsvik*, som er knyttet til *Presseforskningskomiteen* i Oslo, besøg lørdag d. 1. september 1956.

III. Instituttets organisation.

Presseforskningen har som hidtil været ledet af *Instituttet for Salgsorganisation og Reklames* leder, professor *Max Kjær-Hansen*, medens docent *Hakon Stangerup* har haft ansvaret for de mere almene, ikke-økonomiske problemer. Som fast assistent har *Ulf Kjær-Hansen* fortsat været knyttet til Presseforskningen. Yderligere har docent *Ejler Alkjær*, docent *Arne Rasmussen* og assistent *Jørgen Gram* deltaget i instituttets arbejde med at løse opgaver af økonomisk karakter.

Det rådgivende udvalg, der repræsenterer de forskellige interesser såvel inden for hovedstad og provins som med henblik på de funktioner, pressen udfører, afholdt møde fredag d. 7. december 1956, hvorunder rådet dels fik forelagt det planlagte arbejdsprogram, dels blev rådspurgt om det betimelige i en fortsættelse af Presseforskningens virksomhed efter den første treårsperiodes udløb.

Der blev fra alle sider givet tilslutning til ønsket om arbejdets fortsættelse. Finansieringen er i de første år blevet gennemført ved en donation på 15.000 kr. om året i tre år, som har dækket driften fra instituttets åbning 1. februar 1954 til 31. juli 1957. Der er enighed om, at finansieringen af forskningsinstitutionen fremtidig burde drives på grundlag af tilslutning fra så vide kredse som muligt.

Den kommende treårsperiode blev fastlagt på grundlag af et af det rådgivende udvalg godkendt budget tilrettelagt på den måde, at Handelshøjskolen fremtidig stiller lokaler og arbejdskraft fra en række økonomer gratis til rådighed, medens lønningen af lederen og den faste assistent samt driftsomkostningerne dækkes af et årligt tilskud fra presseside på kr. 20.000. Dette tilskud er sikret for tre år frem i tiden gennem bidrag fra såvel københavnske som provinsdagblade samt ugeblade.

Regnskabslaboratoriet.

Regnskabslaboratoriet har i årets løb fortsat sit arbejde inden for de områder, der er tilknyttet fagene regnskabsvæsen og revision.

Der er af regnskabslaboratoriets leder, professor Palle Hansen publiceret følgende artikler og afhandlinger:

Alle virksomheder kan lønsomhedspecialisere. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 1 1957 side 1—3).

Tre nøgletal danner rammen om erhvervsvirksomhedens rationaliseringsprogram. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 1 1957 side 11—14).

En indledende karakteristik af lønsomhedsmetoden. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 1 1957 side 15—18).

Overskudskurven, et vigtigt værktøj for planlægning og kontrol. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 2 1957 side 47—50).

Lønsomhedsmetodens fem fundamentale faser. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 3 1957 side 79—82).

Mangelfaktorer og dækningsbidraget. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 4 1957 side 113—116).

Ascertainment of profit in business. (I bogen Ascertainment of profit in business side 36—48, Seventh International Congress of Accountants 1957, Amsterdam 1957).

Regnskabslaboratoriets medarbejder, Zakken Worre H.A. & H.D. har i beretningsperioden publiceret:

Små kunder trækker ofte store omkostninger. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 3 1957 side 86ff).

Af laboratoriets tidligere medarbejder Flemming Jensen H.A. & H.D., der fratrådte sin stilling pr. 1/9 1956, er offentliggjort følgende:

Hvilke konventioner ligger til grund for årsregnskabets udformning?
— Et forsøg på en systematisering. (Erhvervsøkonomisk Tidsskrift nr. 2 1957 side 84—92).

Regnskabskonventionernes indhold. (Erhvervsøkonomisk Tidsskrift nr. 3 1957 side 125—146).

Professor Palle Hansen påbegyndte pr. 1. april 1957 udgivelsen af et nyt tidsskrift »Økonomisk Virksomhedsledelse«, hvortil som faste medarbejdere er knyttet laboratoriets assistent, Zakken Worre samt lektor, cand. merc. Ottomar Loff og prokurist, cand. merc. Torben Carlsson. Tidsskriftets målsætning er at holde konstruktive ledere og medarbejdere i erhvervslivet à jour med de nyeste principper og metoder for en mere effektiv økonomisk virksomhedsledelse. Tidsskriftet udkommer 8 gange om året.

På opfordring af Jydsk Trikotagefabrikantforening, Textilfabrikantforeningen, Foreningen af statsautoriserede Revisorer, Sveriges Kontoristforening og Stavanger Håndverk og Industriforening har professor Palle Hansen i beretningsperioden tilrettelagt og gennemført konferencer i løn- og kontrol. Desuden har han holdt følgende foredrag:

Förlustkällor i inköps- och försäljningsarbetet inom textilhandeln (Sveriges Beklädnads- & Manufakturhandlareförbund, og i Skånes Textilhandlareförbund).

Rationalisering, produktivitet og mennesket (Engageringskontoret for Handel og Industri).

Konstruktivt Købmandskab (Dansk Textil Unions årsmøde 1957).

Hur man finner förlustkällor i inköps- och försäljningsarbetet (Köpmanna-Institutet i samarbete med Stockholms Handelskammere og Stockholms Köpmannaförbund).

Löner sig mitt företag? (Sveriges Grossistförbund).

På opfordring af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg har professor Palle Hansen forestået en undersøgelse af »Handelens disponering, købsplanlægning og købstidspunkter samt disse faktorerers indflydelse på detailhandelens rentabilitet og på planlægningen af produktionen«. Un-

dersøgelsen er gennemført i samarbejde med lærer ved Handelshøjskolen, industrikonulent A. Hald-Madsen.

Regnskabslaboratoriets leder har sammen med assistent Zakken Worre afsluttet forarbejderne til en kontoplan for dagspressen, der udføres i samarbejde med Presseforskningsinstituttet.

Endvidere har professor Palle Hansen påbegyndt arbejdet med en revision af den i 1952 udgivne Håndbog i Regnskabsvæsen med udgivelsen af en ny à jourført udgave for øje.

Regnskabslaboratoriet har fortsat arbejdet med indsamling, katalogisering og arkivering af offentliggjorte årsregnskaber.

Samlingen omfatter nu 7.551 regnskaber fra ialt 860 virksomheder:

168 handels- og industrivirksomheder	med 2.435 regnskaber		
47 dampskibsselskaber	» 558	»	
226 banker og sparekasser	» 2.436	»	
58 forsikringselskaber	» 518	»	
29 kredit- og hypotekforeninger	» 432	»	
151 udenl. handels- og industrivirksomheder....	» 369	»	
188 udenlandske banker	» 734	»	
8 andelsselskaber	» 41	»	
5 velgørenhedsinstitutioner	» 12	»	
2 andre selskaber	» 17	»	

I det forløbne år har Regnskabslaboratoriet været ledet af professor Palle Hansen. Som medarbejder har virket assistent Zakken Worre H.A. & H.D. Fra 15/7 1957 tiltrådte som assistent Olav Sitje H.A.

Instituttet for Salgsorganisation og Reklame.

I. Den almindelige virksomhed.

I overensstemmelse med sine statutter har instituttet (1) virket som centrum for forsknings- og publikationsvirksomhed inden for det afsætningsøkonomiske område, (2) arbejdet som service-central for de studerende ved Handelshøjskolen, specielt med henblik på studiekredsarbejdet, (3) i et vist omfang virket som fordelingscentral for oplysninger til erhvervslivet og (4) været formidlingsorgan for det arbejde, som udføres ved tilsvarende udenlandske institutter og institutioner.

Det gennem de senere år stærkt stigende antal studerende ved specialstudiet i Salgsorganisation og Reklame beslaglægger en stigende del af instituttets arbejdskraft. Der tænkes ikke alene på den egentlige undervisningsvirksomhed, men også på de omfattende »studieadministrative« problemer som forberedelse og udarbejdelse af undervisningsmateriale, fremstillingen af case-grundlag etc.

II. Forsknings- og publikationsvirksomheden.

1. Større afsluttede og publicerede arbejder.

I årets løb er der publiceret 4 bøger i instituttets skriftserie. Det drejer sig om nr. 21 »Ungdommen på det danske marked. En analyse af de 14—19 åriges indvirkning på købe- og forbrugsvanerne« af docent, cand. merc. *Ejler Alkjær*. Bogen, som er på 86 sider, indeholder resultaterne af en gennemført interview-undersøgelse på sampling-basis. Problemet har været at kortlægge ungdommens forbrugsvaner med henblik på en række forskellige varer samt at vurdere de unges indflydelse på husstandenes forbrugsmønstre.

Som nr. 22 i skriftserien er offentliggjort »Reklameomkostninger i Danmark. En analyse af det danske erhvervslivs udgifter til reklame i 1953 og en vurdering af reklameomkostningernes udvikling fra 1935 til 1953« af professor, dr. *Max Kjær-Hansen*, docent, ekon. dr. *Arne Rasmussen* og assistent, mag. art. *Ulf Kjær-Hansen*. Bogen, som er på 73 sider, er en samlende fremstilling af de resultater, som de tre opgørelser over reklameomkostningerne i Danmark fremskaffede. Det bliver derfor muligt at redegøre for reklamens udvikling her i landet i tidsperioden 1935—1953, ligesom dens udviklingstendenser kan stilles i relation til internationalt kendte udviklingstendenser. Resultaterne blev først offentliggjort i »Det danske Marked«, hvorefter artiklerne samledes i den her omtalte publikation.

Som nr. 23 offentliggjordes »Distriktsinddeling på det danske marked. Studier i erhvervsvirksomhedernes problemer med hensyn til distriktsinddeling samt forslag til nye geografiske specifikationer af oplagsstal og andre markedsdata« af *Ejler Alkjær*. Arbejdet, hvis tilrettelæggelse omtales i sidste beretning, beskæftiger sig med det teoretiske og praktiske grundlag for oprettelsen af salgsdistrikter i Danmark. Efter en systematisk gennemgang af de målsætninger, man stiler efter med en sådan inddeling, gennemgås den foreliggende danske officielle statistiks anvendelighed, hvorefter bogen afsluttes med et konkret formuleret forslag til specifikationer af markedsdata under hensyn til annonceringsmidlernes spredning.

Alle tre ovennævnte publikationer afsluttes med »Summary in English«.

Som nr. 24 i skriftrækken offentliggjordes bogen »Konkurrencens retlige regulering I« af professor *Jan Kobbarnagel*. Bogen, der er på 343 sider, er første del af en systematisk fremstilling af konkurrenceretlige problemer. Det offentliggjorte bind indeholder dels et indledende afsnit, den »almindelige del« og dels første afsnit af den specielle del nemlig »reklameretten«. Ved den foreliggende bog er salgets og reklamens retlige forhold søgt kortlagt og kodificeret. Bogen vil blive benyttet som

lærebog i faget konkurrenceret ved diplomprøven i salgsorganisation og reklame.

2. Afsluttede, ikke publicerede større afhandlinger.

I årets løb er gennemført en undersøgelse af »Reklamen for bogsalg i Danmark«. Det drejer sig om den første danske analyse af reklameindsatsen i en hel branche, idet problemstillingen har været at fastlægge den samlede reklameindsats både fra bogforlagernes og boghandlernes side. Grundmaterialet fremskaffedes ved udsendte spørgeskemaer, der returneredes med en meget høj svarprocent. Det blev derfor muligt at fastlægge såvel det samlede bogsalg som den totale reklameindsats, de to grupper har ofret. Der redegjordes endvidere specificeret for de reklamemidler, der er taget i anvendelse, og for de kredse, den var rettet imod (boghandlere eller egentlige konsumenter). Undersøgelsen er gennemført af mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* og professor *Max Kjær-Hansen*. Resultaterne er foreløbig offentliggjort i tidsskriftet »Det danske Marked«.

3. Mindre, publicerede arbejder.

I tidsskriftet »Det danske Marked« — instituttets organ — er der offentliggjort forskellige mindre undersøgelser, der er udarbejdet på instituttet eller i tilknytning til dette. Bortset fra de ovennævnte undersøgelser over reklameforbruget i Danmark i perioden 1935 til 1953 og over reklame for bogsalg i Danmark skal nævnes: »Udviklingstendenser i fremtidens marked« (*Max Kjær-Hansen*), »Om kvalitetsmærkningskommissionens betænkning« (*Karen Gredal*), »Om ordrestørrelsen og distributionsomkostningerne« (*Børge G. Christensen*), »Om at gennemføre opinionsundersøgelser« (*Max Kjær-Hansen*), »Om mærkevarernes karakter og udvikling« (*Georg Bergler*), »Forvekslelige mærker« (*Jan Kobbarnagel*), »De danske dagblades oplagsudvikling mellem 1955 og 1956« (*Ulf Kjær-Hansen*), »Produktkvaliteten målt ved de tekniske koefficienter« (*Hans Brems*) og »Mærkevarer-systemet og monopoltendenserne« (*Georg Bergler*). — Endvidere er i tidsskriftet fortsat offentliggjort kvartalsvise oversigter for konjunkturudviklingen i ind- og udland. De tidligere gennemførte oversigter over annonceporteføljen i visse hovedstadsblade afløstes fra 2. hefte 1957 af »Presseforskningens annonce-index«, der har til formål at give et samlende indtryk af udviklingen i annonceaktiviteten i Danmark. I første omgang er opgørelsen baseret på de af Berlingske Tidendes Annoncestatistik medtagne københavnske dagblade og ugeblade, men det er håbet at udvide indekset til også at omfatte annonceringen i provinspressen.

Fra instituttets side er også gennemført en løbende boganmeldelsesvirksomhed med orientering om de inden for området både i ind- og udland udkomne vigtigste bøger. Også disse anmeldelser er offentliggjort i »Det danske Marked«.

4. Igangværende arbejder.

Efter opfordring fra praktisk reklamebureau-side gik instituttet for et år siden i gang med en undersøgelse og vurdering af reklamebureauernes udvikling i Danmark og deres indsats inden for dansk erhvervsliv. Mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* har indsamlet grundmaterialet, medens selve fremstillingen skrives af professor *Max Kjær-Hansen*. Arbejdet vil være afsluttet før nytår 1958.

Den lærebog i *forbrugsøkonomi*, som udarbejdes af cand. polit. *Karen Gredal* om forbrugernes forhold til salgsarbejdet, er nu praktisk talt udarbejdet i manuskript. *Karen Gredal*'s tilknytning til Danske Husmødres Forbrugerråd har taget en del af hendes tid i det afvigte undervisningsår, men en stadig udvidelse af stoffet med såvel teoretisk som praktisk materiale er blevet gennemført. Udsendelsen af bogen kan ventes efter nytår.

Arne Rasmussen har i beretningsperioden anvendt en væsentlig del af sin tid til udarbejdelsen af en samlet fremstilling af driftsøkonomien, som han arbejder på sammen med lektor *Bjarke Fog*. Denne bog, der opbygges som en sammenhængende fremstilling af virksomhedens driftsøkonomiske problemer, skal anvendes ved 1. dels-undervisningen ved diplomstudierne.

Til brug ved en teoretisk fremstilling af detailhandelens lagerproblemer har docent *Arne Rasmussen* arbejdet med en empirisk fastlæggelse af detailhandelens lagerfunktioner. Arbejdet nærmer sig sin fuldendelse og vil foreligge inden den 1. januar 1958.

III. Servicearbejdet.

Som nævnt under I. beslaglægger det stigende antal studerende ved specialstudiet en betydelig del af instituttets tid. Til illustration kan nævnes, at det totale antal studerende på specialstudiets 2 årgange pr. 1. september 1953 udgjorde 82, pr. 1. september 1955 102 og pr. 1. september 1957 121.

Til brug ved undervisningen er der i lighed med de foregående år produceret en ny case-samling. Det drejer sig om 6 salgs-cases, der blev udarbejdet og gennemgået med de studerende i maj måned. De 6 cases, som er udarbejdet af instituttets medarbejdere, var følgende:

1. »Salgs- og distributionsproblemer i A/S REN- OG HVIDHED« (udarbejdet af docent *Arne Rasmussen*),
2. »Problemer om den service, som »DE DANSKE SPECIALFABRIKKER A/S« kan forvente fra sit reklamebureau og om reklamekonsulenternes udførelse af denne serviceindsats« (udarbejdet af professor *Max Kjær-Hansen*),
3. »Lagerkontrol-problemer i isenkramfirmaet TANG & SØN« (udarbejdet af assistent, cand. oecon. *Jørgen Gram*),

4. »Planlægnings- og investeringsproblemerne med henblik på dagligvaredetailhandelen« (udarbejdet af docent Arne Rasmussen og professor Max Kjær-Hansen),
5. »Kommunikationsproblemer i A/S SØRENSEN & JENSEN's forhold til forbrugere og forhandlere« (udarbejdet af konsulent Peter Olufsen, H.D.),
6. »Problemer vedrørende brugs- og ejendomsretten til og betaling af tegninger, som anvendes til kommercielle formål« (udarbejdet af professor Max Kjær-Hansen).

Til brug i undervisningen er af instituttets medarbejdere desuden udarbejdet emner og grundlag for løsningen af 250 studiekreds- og eksamensopgaver. Disse opgaver fordeler sig på følgende måde: 46 i H.A.-studiekredsen, 156 H.D.-studiekredse, 1 H.A.-otte timers opgave, 43 H.D.-fire ugers opgaver og 4 H.D.-fire timers opgaver.

IV. Instituttets organisation.

Professor *Max Kjær-Hansen* har fortsat været instituttets leder og cand. oecon *Jørgen Gram* dets assistent i beretningsperioden. Docent *Arne Rasmussen* er stadig knyttet til instituttet og har anvendt en væsentlig tid såvel til deltagelse i tilrettelæggelsen af instituttets arbejde som til en direkte forsknings- og skribentvirksomhed. Docent *Ejler Alkjær*, cand. polit. *Karen Gredal* og konsulent *Peter Olufsen*, H.D., har også deltaget fast i instituttets arbejde. Fru *Ingrid Knudsen* har som hidtil fungeret som instituttets sekretær.

Organisationens virksomhed er i høj grad præget af, at institutarbejdet udføres i samdrift med Presseforskningen ved Handelshøjskolen. Dette har medført, at en række af instituttets medarbejdere, professor Max Kjær-Hansen, docenterne Ejler Alkjær og Arne Rasmussen samt assistent Jørgen Gram i betydeligt omfang har deltaget i løsningen af Presseforskningens driftsøkonomiske opgaver både med henblik på forskning og case-tilrettelæggelse. Til gengæld har Presseforskningens assistent, mag. art. Ulf Kjær-Hansen på visse felter medarbejdet i instituttets almindelige virksomhed.

Administration, organisation og arbejdssociologi (kontor 101).

Under ledelse af lektor *Torben Agersnap* har man videreført undersøgelserne over *personrelationer i smågrupper*. Der er gennemført et eksperiment med 105 personer i 35 tremandsgrupper, og man har afsluttet indsamlingen af et materiale fra en mindre virksomhed for elektriske artikler (A/S Elcompagniet). Sidstnævnte materiale består af personlige

interviews, der er optaget på tape, regnskaber og andet talmateriale fra virksomheden samt båndoptagelser af samarbejdsudvalgs- og produktionsmøder. Desuden har man påbegyndt indsamling af et materiale vedrørende arbejdet i flere sideordnede komitéer i en større institution og et materiale vedrørende forskningsgrupper i private og offentlige virksomheder.

Til støtte for undervisningen har man begyndt at udarbejde et *kompendium i organisation og arbejdssociologi*.

Lektor Agersnap har desuden deltaget i undervisningen ved *Dansk Arbejdsgiverforenings kursusvirksomhed* på Egelund og *Samarbejdsudvalgenes Skole* i København.

Med støtte af de sociologiske selskaber i de nordiske lande har man udsendt anden årgang af tidsskriftet *Acta Sociologica* under ledelse af et redaktionsråd bestående af de skandinaviske professorer i sociologi og med lektor Agersnap som redaktør.

Læge *Jørgen Andersen* har med støtte af Statens Videnskabsfond fortsat sin undersøgelse over virkningerne af treskiftarbejde indenfor en offentlig institution.

Ekspeditionssekretær *Agnete Weis Bentzon* har afsluttet det forberedende arbejde til en undersøgelse over familiegruppen i Danmark. Der er afleveret en rapport over arbejdet (218 p) til Landsforeningen for Mentalhygiejne, der har taget initiativ til undersøgelsen.

Dr. jur. *Verner Goldschmidt* har forsvaret sin disputats: *Retlig Adfærd* for den juridiske doktorgrad ved Aarhus Universitet. Afhandlingen omfatter en social-psykologisk undersøgelse over myndighedspersoner; det vil sige personer, der har til opgave at håndhæve principper, regler eller en særlig orden indenfor en persongruppe, af hvad art den end er. Afhandlingen er publiceret i *Meddelelser om Grønland*, bind 90 no. 3—4.

Stud. oecon. *Jan Stehouwer* har modtaget Aarhus Universitets guldmedalje for en afhandling om metoder til undersøgelse af bymiljøets indflydelse på kontaktmønsteret i en familiegruppe.

Lektor Torben Agersnap har som hidtil været kontorets leder. Fru *Inge Raun* har varetaget sekretærarbejdet i forbindelse med kontorets virksomhed.

Erhvervsret.

Inden for området erhvervsret har der været arbejdet med følgende opgaver:

Assistent, cand. jur. Mogens Eggert Møller har med støtte fra foreningen af statsautoriserede revisorer fortsat sit forskningsarbejde i skatteret og har særlig beskæftiget sig med det skatteretlige domicil, forsørger-

status og sambeskatning, den del af indkomsten, som ikke er pengeindkomst, samt de studerendes og de studerendes forældres skatteproblemer. Over det sidstnævnte emne har han for »Danske Studerendes Fællesråd« og Studenterkonferencen 1956 udarbejdet en betænkning, som blev overrakt finansministeren, som atter foranledigede undervisningsministeren til at nedsætte et ministerielt udvalg til overvejelse af de fremførte synspunkter. Over emnet forsørgerstatus og sambeskatning har han publiceret en mindre afhandling, angivende undersøgelsens resultat. Assistenten har yderligere i august 1956 foretaget en studierejse til Tyskland, hvor han opsøgte det finansvidenskabelige seminar ved universitetet i Frankfurt a. M., de finansvidenskabelige og finansretlige forskningsinstitutter ved universitetet i Köln, Bundesfinanzministerium i Bonn, samt Institut der Wirtschaftsprüfer i Düsseldorf. — Endelig skal det nævnes, at professor i finansvidenskab og skatteteori ved Handelshøjskolen i Rotterdam, B. Schendstok, i september 1956 holdt gæsteforelæsninger over den direkte forbrugsskat og hollandsk skatteretlig forskning og undervisning.

Assistent, cand. jur. Ole Lando har fortsat sit forskningsarbejde inden for den interlegale handelsret. Han har indtil januar 1957 haft orlov og tilbragt en måned i Hamborg, hvor han har fortsat sine studier i den interlegale kontraktret ved »Max Planck Institut für ausländisches und internationales Privatrecht«, og 3 måneder i Paris, hvor han har studeret samme emne ved »Institut de droit comparé de la faculté du droit de Paris«. I dette tidsrum har han udarbejdet et manuskript til en fremstilling af skandinavisk international kontraktret. Manuskriptet vil blive trykt i et amerikansk tidsskrift »The American Journal of Comparative Law« under titlen: »Scandinavian Conflict of Law Rules Respecting Contract; Party Autonomy and Center of Gravity«.

I forårssemestret har sekretær Lando forberedt udgivelsen af en kortfattet fremstilling af den interlegale kontrakt- og selskabsret, der skal anvendes ved undervisningen i interlegal handelsret. Fremstillingen omfatter 70 dupliserede sider og er udkommet i oktober 1957. Endelig har sekretær Lando i tidsskriftet »Juristen« 1957, s. 375 publiceret en kort artikel om »Case-Metoden som undervisningsform«. I artiklen redegøres for den juridiske undervisning i U.S.A., der foregår ved gennemgang af retstilfælde »cases«, samt for de erfaringer som ved anvendelse af denne metode er gjort ved Handelshøjskolen i København, efter at »Samling af domme vedrørende den interlegale handelsret« er udkommet.

Professor Jan Kobbarnagel har i det forløbne år næsten udelukkende arbejdet med konkurrenceretlige problemer og har afsluttet første bind af »Konkurrencens retlige regulering«, der udkom den 7. august. Han har endvidere redigeret den af Politikens forlag udgivne: »Handelshåndbogen«. Derudover har han særlig arbejdet med varemærkeretlige spørgsmål i forbindelse med sit medlemskab af varemærkekommissionen.

Tietgen-*prisopgaven*.

På Tietgenopgaven for 1956, der havde følgende ordlyd:

»Efter en kort indledning om personaleudvælgelsens betydning for erhvervslivet ønskes en analyse af de vigtigste metoder, der anvendes ved udvælgelsen af personale inden for administration og salg. I analysen må redegøres for metodernes teoretiske baggrund, og for hvordan de benyttes her og i udlandet. Endvidere ønskes der opstillet en konkret udarbejdet plan til en undersøgelse af metodernes anvendelighed i Danmark.«

indkom to besvarelser, der blev bedømt af et udvalg bestående af: direktør, cand. polit. Poul Norsmann, direktør, cand. polyt. S. Mansted, rektor, dr. polit. Poul Winding, docent, dr. Z. D. Lando og lektor, cand. oecon. T. Agersnap. Udvalget afgav følgende betænkning:

Den besvarelse, der er indleveret under mærket:

»Every man you've fired
looked good when hired.
To get a better man
use a better plan.«

følger den i opgaveteksten angivne disposition og fylder 183 maskinskrevne sider, hvoraf 25 sider er anvendt til gennemgang af en plan til undersøgelse af udvælgelsesmetodernes anvendelighed i Danmark og en redegørelse for resultaterne af en prøveundersøgelse gennemført af forfatteren.

Fremstillingen må karakteriseres som overfladisk. Den præges af mange gentagelser, ligesom en stor del af pladsen optages af omfattende gengivelser af spørgeskemaer m. v. Forfatteren kommer i sin besvarelse ind på et stort antal emneområder, men han når ikke at trænge til bunds i dem, og selvstændig stillingtagen til spørgsmålene savnes. Sprogbehandlingen tyder på, at forfatteren kun har anvendt kort tid til udformningen.

Det bedste afsnit i den første del af besvarelsen er afsnittene om metodernes anvendelse i udlandet og Danmark. Forfatteren har her gjort et prisværdigt arbejde for at skaffe nye oplysninger frem.

Forfatterens plan til en ny undersøgelse indskrænker sig i det væsentlige til at spørgeskema enquête om de forskellige udvælgelsesprocedurers faktiske anvendelse i danske virksomheder og disses mening om udvælgelsesmetoderne, medens spørgsmålet om *anvendeligheden* lades uomtalt.

Det kan ikke bestrides, at udbredelse af en udvælgelsesmetode her i landet må forudsætte, at erhvervslivets folk føler sig overbevist om, at den giver et brugbart grundlag for deres dispositioner. Forfatteren har dog ikke ved i det væsentligste blot at påpege dette ydet noget fyldestgørende

bidrag til løsningen af den stillede opgave. En undersøgelse over metoderne anvendelighed må i første række koncentreres om sikkerheds- og gyldighedsproblemer, ligesom der må søges foretaget en afvejning af de fordele, der opnås ved tilvejebringelse af en høj sikkerheds- og gyldighedsgrad, mod de dermed forbundne omkostninger. Behandlingen af disse spørgsmål har forfatteren imidlertid forsømt.

Under hensyn til de påpegede mangler ved besvarelsen har man ikke ment at kunne indstille den til belønning.

Den besvarelse, der er afleveret under mærke 23 — 7 — 55, følger ligeledes den i opgaveteksten angivne disposition. Af opgavens 130 sider er godt 30 anvendt til redegørelse for en konkret plan til undersøgelse af udvælgelsesmetoderne anvendelighed i Danmark.

Som helhed giver denne besvarelse en god oversigt over den foreliggende litteratur indenfor området. Litteraturgennemgangen er overvejende refererende, og forfatteren undlader udtrykkelig at tage selvstændig stilling til problemerne.

De første afsnit, specielt afsnittet om bedømmelse af de forskellige metoders effektivitet viser, at forfatteren med flid har forsøgt at sætte sig ind i de særlige statistiske problemer, der rejser sig i forbindelse med en vurdering af psykologisk-tekniske prøver. Det er dog ikke helt lykkedes for ham. Hans statistiske kundskaber synes her ikke at kunne slå til.

Kapitlerne om de forskellige udvælgelsesmetoder giver indtryk af et stort og omfattende arbejde med gennemgangen af litteraturen. Forfatteren giver imidlertid udtryk for, at en dyberegående behandling af det teoretiske grundlag for de forskellige metoder ikke er påkrævet, hvilket vidner om utilstrækkelig forståelse af hensigten med en systematisk analyse af en problemkreds. I denne forbindelse må det fremhæves, at forfatteren burde have været mere kritisk i sin udvælgelse af eksempler.

Den konkrete undersøgelsesplan viser, at forfatteren har tilegnet sig en vis indsigt i, hvordan man tilrettelægger en undersøgelse. Han har været noget i tvivl om, hvorledes man skulle løse udvælgelsesproblemet og har derfor valgt at foreslå en undersøgelse af nyoptagne studerende på Handelshøjskolen ved hjælp af psykologisk-tekniske prøver samt en undersøgelse af interviewmetoden i en række virksomheder.

Undersøgelsen af nyoptagne studerende ved Handelshøjskolen må formentlig opfattes som et eksempel. Undersøgelsesteknikken kan man næppe rejse væsentlige indvendinger imod, men problemstillingen falder lidt udenfor opgaven, idet de studerende ved Handelshøjskolen vel kun vanskeligt kan klassificeres som personale indenfor administration og salg, selvom det utvivlsomt er denne erhvervsgruppe, de studerende vil træde ind i, når de har afsluttet deres studier.

Forslaget til en undersøgelse af interviewmetoden i praktiske virksom-

heder er acceptabelt, men kunne utvivlsomt have været bedre gennemarbejdet. Også på dette punkt er det særlig gennemgangen af de teoretiske overvejelser, der må ligge bag ved en undersøgelse af den foreslåede art, som forekommer utilstrækkelig.

Uanset at der på en del punkter er præsteret et betydeligt arbejde, og at gengivelsen af litteraturen er acceptabel, har man dog — særlig i betragtning af forfatterens indstilling til behovet for en forsvarlig teoretisk underbygning af fremstillingen og til den forholdsvis ringe grad af selvstændighed, der er udvist — ikke ment, at besvarelsen opfylder de krav, der må stilles, for at belønning skal kunne opnås.

Den 19. marts 1957 udsattes følgende prisopgave:

»En fastlæggelse af biografreklamens udvikling her i landet og en vurdering af dette reklamemiddels anvendelse på det danske marked i dag.«

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens rektor senest den 19. marts 1958.

Rusfesten.

Rusfesten afholdtes den 3. november. Årets rustale blev holdt af direktør Gustav E. Hartz. To repræsentanter for russerne, Svein Grundt og Ole Kryger, takkede for modtagelsen på skolen.

Årsfesten.

Undervisningsåret sluttede den 21. juni 1957 med en årsfest, hvor foreningens formand og Handelshøjskolens rektor, professor, dr. polit. Poul Winding talte. Lektor, cand. oecon. Torben Agersnap holdt en forelæsning over »Teoretiske modellens anvendelse i praksis«.

Foreningen af danske erhvervsøkonomer.

Foreningen talte ved udgangen af sæsonen 2068 medlemmer, som repræsenterer samtlige erhvervsøkonomiske studieretninger ved danske handelshøjskoler.

I den forløbne sæson har foreningen gennemført følgende arrangementer:

- 18/9 Finansminister Viggo Kampmann: Forbrugsbeskatning.
- 23/10 Ligningschef A. Begtrup: Aktuelle skatteproblemer.
- 28/12 Teateraften »Anne Franks Dagbog«.
- 5/2 Professor Thorkil Kristensen: Europæisk Fællesmarked.
- 21/2 Forfatter R. Broby-Johansen: Krop og Klæder.
- 28/3 Civilingeniør Tyge Hall: Økonomi og teknik.

- 26/4 Lektor, cand. oecon. Torben Agersnap: Nye perspektiver i organisation og virksomhedsledelse.
- 16/6 Udflugt til Humlebæk med besøg på kunstmuseet »Lousianna«, hvor direktør Knud W. Jensen fortalte om museet og foreningen »Kunst på Arbejdspladsen«, og Krogerup Højskole med foredrag af forstander H. Engberg-Pedersen (»Højskolen og Erhvervslivet«) og forfatteren Erik Knudsen om poesi.

De enkelte sektioner har for deres respektive medlemmer arrangeret følgende:

Almen Erhvervsøkonomi:

- 17—18/11 1956: Week-end konference om nye teoretiske landvindinger indenfor erhvervsøkonomien med deltagelse af docent Arne Rasmussen, lektor Bjarke Fog og industrikonsulent Egon Andersen.
- Kursus: »Ledelse og Samarbejdsproblemer« med deltagelse af lektor Torben Agersnap, direktør Arne Lund, forstander Ivar Nørgaard, magister R. S. Matthiesen, industrikonsulent Ole Engberg, konsulent Gunn. Dyrberg og direktør Ove Jeppesen.
- 22/6: Modtagelse af de nybagte »H.A.«er.

Udenrigshandel og forretningsøkonomi:

- September 1956: Virksomhedsbesøg på Tuborg.
- 4/10: Skibsmægler K. E. Sørensen: Hvad beskæftiger en skibsmægler sig med?
- 26/2 1957: Professor P. Nyboe Andersen: Problemer omkring et fællesmarked.
- 30/4: Besøg i Handelsbanken.

Regnskabsvæsen:

Kursus: »Aktuelle skatteproblemer«.

- 12/3: 1957: Palle Hansen: »Lønsomhedsanalyse og traditionel omkostningsfordeling«.

Forsikring:

- 4/11 1956: »Aktuelle problemer i forbindelse med loven om folkepension« med indlæg af afdelingschef E. Relster, fuldmægtig I. Skovbro-Larsen og fuldmægtig Bitten Halberg.

Bankvæsen:

- 27/11 1956: Kontorchef K. Sørup Hansen: »Public Relation — vedrører det os?«.
- 7/3 1957: Civilingeniør Jørgen A. Ottosen: Almindelig Investeringsforening« (sammen med sektionen for forsikring).

Nordjylland:

- 4/10 1956: Skatteinspektør E. Schrøder-Christensen: »Den direkte forbrugsbeskatning«.
- 15/11: Lektor O. Loff: Nyere synspunkter på årsregnskabets udformning.
- 28/11: Automation indenfor kontorarbejdet.
11. og 15/1 1957: Kursus: »Aktuelle skatteproblemer« under ledelse af fuldmægtig P. O. Pedersen.

Midtjylland:

- 25/9 1956: Direktør M. Østergaard-Nielsen: Aktuelle forsikringsproblemer.
- 26/10: Besøg på Brdr. Jacobsens chokoladefabrik i Aarhus med foredrag af kontorchef Laursen-Jensen om virksomhedens organisatoriske forhold og hulkortsystem.
- 29/11: Konsulent John Berthelsen, København: Automation indenfor kontorarbejdet.
- 21/1 1957: Skattedirektør Kai Holm, Aarhus: Dagens Skatteproblemer.

Fyn:

- 29/4 1957: Professor Palle Hansen: »Tre principper for omkostningsfordeling i regnskabsanalysen«.

Medlemsbladet »Erhvervsøkonomen« er udkommet med 16 numre i den forløbne sæson, medens »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift« har udsendt 4 hefter.

Foreningen er tilsluttet Nordisk Civiløkonom Forbund og Confédération internationale des Associations d'anciens élèves de l'Enseignement commercial supérieur (CIADEC), som repræsenterer handelshøjskoledimitender fra hele Vesteuropa.

På foreningens repræsentantskabsmøde valgtes følgende hovedbestyrelse:

Formand:

Direktør, cand. merc. Hans C. Christiansen.

1. viceformand:

Prokurist Frits Hansen H.D.

2. viceformand:

Kontorchef Børge Warsberg H.D.

Øvrige medlemmer:

Civilingeniør Leif Monies H.A.

Bankfuldmægtig N. B. Tillisch H.D.

Regnskabschef Victor Holck.

Regnskabschef B. Steen-Johnsen H.D.

Personalechef Verner Damm H.A. & H.D.
 Afdelingschef P. Camillo Jensen H.D.
 Kontorchef H. Musaeus H.D.
 Revisionschef Svend Bentzen H.D.
 Underdirektør Poul E. Svendsen H.D.
 Ingeniør V. Veje H.D.
 Regnskabskonsulent Robert Gøhler.

Foreningens sekretariat og daglige administration har været ledet af landsretssagfører Axel Jacobsen H.A.

Handelsvidenskabelig Reklameklub.

Sæsonen igennem har der været holdt ca. eet møde om måneden, hvor følgende talere har været klubbens gæster:

Augustmøde med professor Max Kjær-Hansen, der talte om Salgs- og Reklameomkostningerne i Danmark.

Septembemøde med generalforsamling, hvorefter direktør, cand. merc. Hans C. Christiansen causerede om Grønland.

Novembemøde med direktør Erling Philipson, Hjalmar Joensens litografiske Etablissement, der talte om »Fra mumier til vor tids konsumentemballage«.

Direktør Leif Holbæk-Hansen H.D., Oslo, der talte om »Forskning og Fantasi«.

Decembemøde med julemiddag og traditionelt andespil hos Oscar Davidsen.

Januarmøde med virksomhedsbesøg på Sunlight Fabrikerne A/S i Glostrup.

Februarmøde med fjernsynschefen, Jens Fr. Lawaetz om »Fjernsynet — dets problemer og muligheder«.

Martsmøde med lektor, cand. oecon. Torben Agersnap, der talte om researchmetoder set med en sociologs øjne.

Aprilmøde med minister u. p. Viggo Starcke, der fortalte om »Propaganda for en politisk idé«.

I Juni afholdtes den årlige dimittendfest, der for anden gang med stor succes blev afholdt på Øresund. Forinden havde man lejlighed til at mødes på Tuborg, hvor der blev hilst velkommen i skummende øl.

Den 30. august uddeltes »Dansk Erhvervslivs Pris for Afsætningsøkonomisk Forskning« på 10.000 kr. til professor Jan Kobbernagel. Som bekendt blev denne pris indstiftet i 1955 af Dansk Salgs- og Reklameforbund samt Handelsvidenskabelig Reklameklub. Prisen, der ikke kan søges, uddeles hvertandet år.

Medlemsfortegnelsen er optrykt i en ny udgave og udsendt i marts. Et supplement er udsendt, hvor årgang 1957 er medtaget.

Bestyrelsen består af:

- Direktør, civiling. Mogens Lichtenberg H.D. (formand).
- Direktør, cand. merc. Hans C. Christiansen (næstformand).
- Direktør Harry Larsen H.D. (kasserer).
- Salgskonsulent Bent Poulsen H.A. og H.D. (sekretær).
- Reklamechef Erik Kroman H.D.
- Kontorchef Ebbe Mansted H.D.
- Prokurist, cand. pharm. Knud Overø H.D.
- Fuldmægtig Niels-Carl Thuen Macholm H.D. (repr. 1957 årgangen).

De Studerendes Råd.

I den sidste uge af oktober måned 1956 blev der afholdt valg. På det efterfølgende konstituerende møde den 7/11 fik forretningsudvalget følgende sammensætning:

- Formand: Karl Erik Ravn.
- Næstformand: Laurids Ebbesen.
- Regnskabsfører: Steen Danø.
- Sekretær: Ole Kryger.
- Formand for studieudvalget: Laurids Ebbesen.
- klubudvalget: Niels Jørgensen.
- praktikantudvalget: Finn Aalund Sørensen.

I februar måned ønskede formanden at trække sig tilbage, hvorefter Peter Laursen blev valgt til denne post. Yderligere blev klubudvalget i marts måned overtaget af Ole Heise, og i april blev praktikantudvalget overdraget Tom Sodemann, ligesom posten som sekretær i maj blev overtaget af Sigurd Eide.

Det har været nødvendigt for Rådet i den forløbne periode at gennemføre visse vedtægtsændringer. Til dette arbejde blev der i marts nedsat et lovændringsudvalg, der afsluttede sit arbejde i april måned. Det er herefter bestemt i vedtægterne, at Rådets formand fungerer i perioden 1/3—28/2 for yderligere at sikre Rådets kontinuitet. Desuden blev der oprettet et ekstra permanent udvalg, nemlig kontaktudvalget. Behovet for et sådant udvalg havde længe været til stede og dets opgave er iflg. vedtægterne »at opretholde kontakt mellem Rådet og Handelshøjskolens studerende, andre studenterråd samt offentligheden ved varetagelse af informationsvirksomhed samt udgivelse af Rådets publikationer«. Indtil udvalget blev endelig lovbestemt gennem vedtægterne har det fungeret som et midlertidigt arbejdsudvalg, og dets formand Svein Grundt har været medlem af forretningsudvalget som observatør.

I de enkelte udvalg har arbejdet hovedsageligt bestået af følgende:

Studieudvalgets arbejde har først og fremmest været at formidle salg af både nye og brugte bøger til de studerende. Omsætningen har været

stærkt voksende i den forløbne periode. For brugte bøger har tallet været kr. 11.825,80 og for nye kr. 24.282,25. Ligeledes har udvalget varetaget duplikering af studiekredse, cases m. v. samt udgivelsen af kompendier, der med tilføjelse af en række nye nu omfatter:

Nationaløkonomi.
 Erhvervsret.
 Artikler vedr. årsregnskabet.
 — intern organisation.
 Markedsanalyse.
 Erhvervsgeografi.
 Statistik (incl. formelsamling).
 Varehandel.
 Eksamensopgaver til HD 1. del.
 — HDR 6. sem.

Udvalgets formand har endvidere repræsenteret De Studerende ved uddelingen af Ungdommens Uddannelsesfond og Dansk Studiefond.

Klubudvalgets største arrangementer har været festen til fordel for Danmarks Internationale Studenterkomite's hjælpearbejde samt forårsfesten. Førstnævnte arrangement gav et overskud på kr. 1200, der gik til ungarnshjælpen. Pengene kom hovedsagelig ind ved en auktion over varer, der beredvilligt var foræret Rådet til dette formål af forskellige firmaer.

Forårsfesten var dette år formet som en takkefest til afgangende direktør, professor, dr. phil. Christen Møller. Festen blev en stor succes, bl. a. fordi direktøren selv holdt forårstalen og fordi kgl. skuespiller Poul Reumert optrådte.

I april fik Handelshøjskolen besøg af en gruppe franske handelsstuderende, samt en ekskursion fra den svenske handelshøjskole i Helsingfors. Klubudvalget havde tilrettelagt forskellige arrangementer for disse studerende under deres ophold. Endelig har der været afholdt nytårsfest, et halvårligt studentermøde og velkomstmøde for de nye russer. Desuden har der været forskellige virksomhedsbesøg samt et hulkortkursus. I begyndelsen af Rådsperioden blev der oprettet en Bridge-Club, som har sorteret under klubudvalget. Der har været afholdt en række spilleaftener med turneringer bl. a. en aften mod funktionærer fra bryggeriet Carlsberg.

Praktikantudvalget sendte i marts 2 repræsentanter til den årlige kongres, der denne gang var henlagt til Milano. Her blev der udvekslet praktikantstillinger med de øvrige medlemmer af AIESEC organisationen, og vi modtog lige så mange stillinger, som vi kunne tilbyde her i landet, nemlig 65. Vi vil på dette sted bringe de danske firmaer, der modtog udenlandske praktikanter, vor varmeste tak, fordi de således satte os i stand til at sende et lignende antal af vore unge studerende til firmaer i udlandet. Ligeledes

vil vi takke Tuborg-fondet, der ved et kontant tilskud gjorde det muligt for udvalget at gennemføre administrationen af dette udvekslingsarbejde.

Kontaktudvalgets største og fornemste opgave har været udgivelsen af »Stud. merc.-Håndbogen«. Denne publikation blev i år udgivet for første gang og med stor succes. Det viste sig, at behovet for en sådan bog var meget stort, og det er Rådets hensigt i fremtiden at udgive denne bog årligt. Bogen indeholder en grundig information vedr. de mange nye spørgsmål, der melder sig, når man begynder et studium ved Handelshøjskolen, og den blev gratis distribueret til samtlige russer.

Handelshøjskolens interne studenterblad »Stud. merc.«, der udgives af Rådet, blev fortsat redigeret af Herluf Holst H.A., men da denne måtte trække sig tilbage i februar blev denne opgave overdraget kontaktudvalget.

Rådet har udadtil været repræsenteret ved den årlige kongres i Nordiske Handelshøjskolars Studenterråd, og denne kongres blev i år afholdt i Helsingfors. Resultatet blev fortsat at støtte arbejdet med stipendiatudvekslingen de nordiske handelshøjskoler inellem, og i denne periode har Rådet udvekslet med Stockholm og Helsingfors. Som nyt arbejdsområde vedtog man at arrangere et økonomisk seminar; dette blev afholdt i Stockholm i juni måned med deltagelse af tre studerende fra Handelshøjskolen.

I det forløbne år har Rådet været repræsenteret i Danske Studerendes Fællesråd, i Danmarks Internationale Studenterkomite, i foreningen af danske Erhvervsøkonomer, i Ungdommens Uddannelsesfonds repræsentantskab samt i Dansk Studiefonds repræsentantskab. Desuden har Rådet været repræsenteret ved årsfesten på Handelshøjskolerne i Helsingfors, Stockholm og Gøteborg.

DE ENKELTE STUDIER

Studerende.

Handelshøjskolen besøgte i 1956/57 af ialt 2474 studerende og deltagere mod 2395 i 1955/56, der fordeler sig som følger:

Dagstudierne	391 mod 384
Specialstudierne og H.A.-studiet om aftenen	1386 » 1325
Konsularuddannelsen	7 » 13
Sprogstudierne	697 » 673
Forberedelseshold til Handelshøjskolen	209 » 276
Ialt	2690 » 2671

I efterårssemestret 2697 mod 2656

I forårssemestret 2331 » 2228

Antallet af studerende og deltagere under de forskellige studier var som følger:

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM, dagstudiet

Studerende.

Efterårssemestret	138
Forårssemestret	130

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM, aftenstudiet

Studerende.

Efterårssemestret	61
Forårssemestret	57

Deltagere.

Efterårssemestret	6
Forårssemestret	4

ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

1. Del af D i p l o m p r ø v e n:

Studerende.

Efterårssemestret	575
Forårssemestret	519

Deltagere.

Efterårssemestret	11
Forårssemestret	8

2. Del af Diplomproven:

Bankvæsen:

Studerende.

Efterårssemestret	20
Forårssemestret	20

Deltagere.

Efterårssemestret	0
Forårssemestret	0

Forsikring:

Studerende.

Efterårssemestret	17
Forårssemestret	16

Deltagere.

Efterårssemestret	7
Forårssemestret	6

Regnskabsvæsen:

Studerende.

Efterårssemestret	300
Forårssemestret	271

Deltagere.

Efterårssemestret	23
Forårssemestret	7

Revision:

Studerende.

Efterårssemestret	120
Forårssemestret	107

Salgsorganisation og Reklame:

Studerende.

Efterårssemestret	113
Forårssemestret	101

Deltagere.

Efterårssemestret	7
Forårssemestret	4

Udenrigshandel:

Studerende.

Efterårssemestret	42
Forårssemestret	40

Deltagere.

Efterårssemestret	0
Forårssemestret	0

HANDELSVIDENSKABELIG KANDIDATEKSAMEN

Studerende.

Efterårssemestret	0
Forårssemestret	1

KONSULARUDDANNELSEN

Studerende.	
Efterårssemestret	7
Forårssemestret	0
Deltagere.	
Efterårssemestret	1
Forårssemestret	0

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

Studerende.	
Efterårssemestret	247
Forårssemestret	248

DET EENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

Studerende.	
Efterårssemestret	451
Forårssemestret	389
Deltagere.	
Efterårssemestret	0
Forårssemestret	1

FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Studerende.	
Efterårssemestret	97
Forårssemestret	90
Deltagere.	
Efterårssemestret	3
Forårssemestret	3

FORBEREDELSE TIL PRØVEN I PORTUGISISK

Studerende.	
Efterårssemestret	8
Forårssemestret	8

FORBEREDELSE TIL PRØVEN I SPANSK

Studerende.	
Efterårssemestret	121
Forårssemestret	81

UNDERVISNING AF HANDELSSKOLELÆRERE

Deltagere.	
Efterårssemestret	64
Forårssemestret	8

FORBEREDELSESHOLD TIL HANDELSHØJSKOLEN

Studerende.	
Efterårssemestret	256
Forårssemestret	209

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Dagstudiet.

I efterårssemestret 1956 blev der optaget 58 nye studerende.

Til erhvervsøkonomisk eksamen i maj/juni indstillede sig 48 studerende, hvoraf 36 bestod eksamen.

Til prøverne i sprog, der afholdtes ved udgangen af 4. semester, indstillede sig 40 studerende til engelsk, hvoraf 30 som andet sprog havde valgt tysk, 2 spansk og 8 fransk.

Praktikantudvalget ved De Studerendes Råd ved Handelshøjskolen i København har i løbet af sommeren *modtaget* ialt 69 udenlandske praktikanter, som beskæftigedes i følgende 60 danske firmaer:

A/S Automatic, København.
 A/S Atlas, København.
 Bie & Berntsen, København.
 Burmeister & Wain A/S, København.
 Sunlight Fabrikkerne A/S, København.
 V. Løwener, København.
 A/S De Danske Spritfabrikker, København.
 Kodak A/S, København.
 Novitas A/S, København.
 A/S Dansk Shell, København.
 Vilh. Pedersen A/S, Høng.
 F. L. Schmidt, København.
 Sadolin & Holmblad, København.
 Fyens Sækkekompagni A/S, Odense.
 A/S Importøren, København.
 Fællesforeningen for Danske Brugsforeninger, København.
 Siemens A/S, København.
 Dagbladet Politiken, København.
 S. Seidelin A/S, København.
 A/S Dansk Cement Central, København.
 Oluf Rønberg A/S, København.
 S. A. Svendsen, København.
 Jydsk Ilt- og Acetylgas A/S, Horsens.
 A/S Tuborgs Bryggerier, København.
 Zeuthen & Aagaard, København.
 Illum A/S, København.
 Helleesen A/S, København.
 A/S Kosangas, København.
 Rørkjærs Magasin A/S, København.
 A/S Holger Petersen, København.
 Snedkermestrenes Træ- & Finérskæreri, København.

Søht & Co. A/S, København.
 A/S Cheminova, København.
 A/S Magneto, København.
 P. Wulff, København.
 S. Truelsen & Søn A/S, Herning.
 A/S Rafa, København.
 A/S Titan, København.
 Carlsberg Bryggerierne, København.
 Roulunds Fabrikker A/S, Odense.
 Den Kgl. Porcelainsfabrik, København.
 Thomas B. Thrige, Odense.
 S. Houlberg A/S, København.
 Det Danske Trælastkompagni A/S, København.
 Laur. Knudsen A/S, København.
 A/S Lund & Rasmussen, Helsingør.
 Panther Sko A/S, København.
 Helsingør Skibsværft & Maskinbyggeri, Helsingør.
 J. Rasmussens Eftf., København.
 Det Danske Stålvalseværk, Frederiksværk.
 A. Jessen & Co.'s Eftf., København.
 Aarhus Oliefabrik, Aarhus.
 Forsikringsaktieselskabet National, København.
 Københavns Handelsbank A/S, København.
 Scandinavian Airlines System, København.
 Scandinavian American Nylon Hoseiry, København.
 C. C. Hansen, Roskilde.
 E. Nobel, København.
 Københavns Frihavns Aktieselskab, København.
 Aarhus Privatbank, Københavns Filial, København.

Udvalget udsendte ialt 65 danske praktikanter, fordelt således på følgende lande:

Frankrig	22
Vesttyskland	12
Italien	6
England	5
Schweiz	5
Finland	5
Spanien	4
Østrig	3
Belgien	2
Holland	1
	<hr/>
	65

Den væsentligste del af engagementerne er foretaget af De studerendes Råds praktikantudvalg. Resten af stillingerne har Handelshøjskolen og i visse tilfælde de studerende selv skaffet.

Som censorer ved den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Direktør Bernh. Baaring H.A., distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, ekspeditionssekretær, cand. polit. Poul Dahlgård, underdirektør, cand. polit. Arne Lund, direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D., cand. polit., fru Rigmor Skade, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og sekretær, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Departementschef Hans P. Gøtrik, grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen og underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen.

Erhvervsret: Departementschef H. Jespersen, professor, dr. jur. Anders Vinding Kruse og højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen.

Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.

Engelsk: Mag. art. H. Kossmann og direktør Poul Nissen H.D.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.

Fransk: Kontorchef, translator Holger Larsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Spansk: Translator E. Krog Meyer og direktør Poul Sørensen H.A.

Kulturhistorie: Dr. phil. og jur. Jens Himmelstrup.

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Aftenstudiet.

I 1956/57 var der en tilgang af 5 nye studerende.

Til 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen, der afholdtes i maj/juni 1957, indstillede der sig 9 studerende, hvoraf 7 bestod eksamen. Til 2. del, som afholdtes i maj/juni, indstillede sig 9 studerende, der alle bestod.

Som censorer ved 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Direktør Bernh. Båring H.A., distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, ekspeditionssekretær, cand. polit. Poul Dahlgård, underdirektør, cand. polit. Arne Lund, direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D., administrator, cand. merc. A. Villemoes og kontorchef, lektor P. Sveistrup.

Nationaløkonomi: Departementschef Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Erhvervsret: Departementschef H. Jespersen og professor, dr. jur. Anders Vinding Kruse.

Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.

Som censorer ved 2. del af den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen, distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, ekspeditionssekretær, cand. polit. Poul Dahlgård, grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og administrator, cand. merc. A. Villemoes.
Nationaløkonomi: Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

ERHVERSVØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

Til specialstudierne var der i 1956/57 en tilgang af 326 nye studerende.

Til 1. del af diplomprøven, som er fælles for alle studerende, indstillede sig 231 studerende, hvoraf 160 bestod. Til 2. del af diplomprøven, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig 183 studerende, hvoraf 122 bestod. Fordelingen på de forskellige specialer var:

	Indstillet	Bestået
Bankvæsen	10	10
Forsikring	11	10
Regnskabsvæsen	105	61
Salgsorganisation og reklame	37	21
Udenrigshandel	20	20

Som censorer ved 1. del af diplomprøven medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, underdirektør, cand. merc. J. Ingvardtsen, kontorchef, cand. polit. Rigmor Skade, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og administrator, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen, underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Erhvervsret: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, departementschef H. Jespersen, retspræsident Kaj Mundt og afdelingschef P. Villadsen.

Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen og underdirektør, dr. polit. Paul Johansen.

Som censorer ved 2. del af diplomprøven medvirkede i:

Bankvæsen: Underdirektør Sv. O. Sørensen H.D. og underdirektør, cand. jur. R. Kæstel.

Forsikring: Underdirektør, dr. polit. Paul Johansen, højesteretssagfører Oluf Petersen og direktør Sv. Schönecker.

Regnskabsvæsen: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, statsaut. revisor I. Boesberg, statsaut. revisor F. Dühring, kontorchef, cand. jur. C. Helkett, direktør Gunnar Jørgensen H.D., direktør Willy Schmidt H.A. og afdelingschef P. Villadsen.

Salgsorganisation og reklame: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, prokurist Svend A. Holbæk, direktør, cand. polyt. Mogens Lichtenberg H.D. og redaktør Roger Nielsen.

Udenrigshandel: Direktør Jørgen Hooge H.D., direktør Erling Kristiansen, professor, dr. jur. A. Vinding Kruse og direktør, cand. polit. Otto Müller.

HANDELSVIDENSKABELIG KANDIDATEKSAMEN

Til Handelsvidenskabelig Kandidateksamen indstillede sig 1 studerende, der bestod.

Det skriftlige arbejde omhandlede følgende emne: »Markedsbedømmelse, salgsplanlægning og salgskontrol«, der godkendtes.

Herefter indkaldtes eksaminanden til en drøftelse af afhandlingen og derefter til afholdelse af de obligatoriske to offentlige forelæsninger.

Som censorer fungerede departementschef E. Cohn og redaktør Roger Nielsen.

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I efterårssemestret 1956 blev der optaget 132 nye studerende.

Til den tresproglige korrespondenteksamen indstillede sig 116 studerende, hvoraf 107 bestod.

Som censorer ved den tresproglige korrespondenteksamen medvirkede i:

Engelsk: Direktør H. O. Damgaard-Nielsen, professor, dr. phil. L. Hjelmslev, translator, forlagsleder Paul Monrad H.A. og prokurist Poul Nissen.

Fransk: Civilingeniør Jean Eilertsen, kontorchef, translator Holger Larsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.

Spansk: Translator E. Krog Meyer og underdirektør Paul Sørensen H.A.
Dansk, engelsk og tysk stenografi samt maskinskrivning: Translator, fru Ester Brinch og adjunkt, cand. mag. J. Borch Madsen.

Bogføring: Direktør Gunnar Jørgensen H.D. og direktør, statsaut. revisor Svend Larsen.

Erhvervsret: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, retspræsident Kaj Mundt og afdelingschef P. Villadsen.

DET EENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I 1956/57 var der en tilgang af 267 nye studerende.

Til korrespondenteksamen indstillede sig ialt 158 studerende, hvoraf 121 bestod.

Under engelsk blev der optaget 160 nye studerende, under fransk 38, under spansk 38 og under tysk 31 nye studerende.

Til korrespondenteksamen i engelsk indstillede sig 95 studerende, hvoraf 71 bestod.

Til korrespondenteksamen i fransk indstillede sig 18 studerende, hvoraf 16 bestod.

Til korrespondenteksamen i spansk indstillede sig 12 studerende, hvoraf 8 bestod.

Til korrespondenteksamen i tysk indstillede sig 33 studerende, hvoraf 26 bestod.

Som censorer ved den eensproglige korrespondenteksamen medvirkede i:

Engelsk: Mag. art. H. Kossmann, lektor F. T. Mouridsen, translator, forlagsleder Paul Monrad H.A. og direktør Poul Nissen H.D.

Fransk: Kontorchef, translator Holger Larsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Spansk: Translator E. Krog Meyer og underdirektør Poul Sørensen H.A.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.

FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Der var i 1956/57 en tilgang af 38 studerende.

Under engelsk blev der optaget 10 nye studerende, under fransk 8, under spansk 6 og under tysk 14.

Til translator eksamen i engelsk indstillede 8 studerende sig, hvoraf 2 bestod.

Til translator eksamen i fransk indstillede sig 6 studerende, hvoraf 1 bestod.

Til translator eksamen i spansk indstillede 1 studerende sig, der bestod.

Til translator eksamen i tysk indstillede sig 2 studerende, hvoraf 1 bestod.

I maj 1957 afholdtes prøve i retslære for de studerende i yngste translator klasse. Prøven blev bestået af 12 studerende.

PRØVEN I PORTUGISISK

Under forberedelsen til prøven i portugisisk blev der optaget 8 nye studerende.

Der er ikke blevet afholdt prøve i portugisisk.

PRØVEN I SPANSK

Under forberedelse til spanskprøven blev der optaget 83 nye studerende.

Til spanskprøven indstillede sig 28 studerende, hvoraf 24 bestod.

Som censorer ved spanskprøven medvirkede: Translatør E. Krog Meyer og underdirektør Poul Sørensen H.A.

UDDANNELSE AF HANDELSSKOLELÆRERE

I efterårssemestret 1956 afholdtes forelæsninger over handelsskolernes organisation og over didaktik for dem, der ønskede at forberede sig til faglærereksamen i handelsfag. Forelæsningerne holdtes af direktør for handelsskoleundervisningen, cand. mag. Osvald Larsen, og de afsluttedes med en prøve.

Udover disse forelæsninger har der i det forløbne år været afholdt øvelser i fonetik og grammatik i engelsk, fransk og tysk. Også denne undervisning blev afsluttet med prøver.

EKSAMINER

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske eksamen
(Dagstudium):

Ancher-Jensen, Jørgen	g+
Bjarnt, Holger Bernt	mg÷
Fogh, Jens Christian	mg÷
Friis, Ole	mg÷
Frisk, Hans Ejnar Nielsen	g+
Gleie, Knud Westrup	g+
Glæsel, Per Gustaf	mg÷
Grimelund, Helge Andreas	mg÷
Hanager, Nils Henning	mg÷
Hansen, Åge	g+
Hansen, Henrik	g+
Hansen, Knud Erik	g+
Hansen, Otto Dilling	g+
Hansen, Per Reidar	g+
Jensen, Egil Remi	mg÷
Kløcker-Larsen, Flemming	mg÷
Krogsgård, Ole	mg
Kulseng, Margit	mg÷
Kulsen, Terje	mg÷
Larsen, Hans Erik Bjerring	mg÷
Lauritzen, Preben	g+
Madsen, Ole Wennemoes	mg
Moe, Børre	mg÷
Nielsen, Jørgen Bagenkop	mg
Nielsen, Preben	g+
Nielsen, Torben	mg÷
Petersen, Kenneth	mg÷
Schiøtz, Flemming	mg
Schjefte, Per Johan	g+
Sitje, Olav	mg
Solvang, Olav John	mg
Wåktår, Kåre	g+
Wahl, Einer Lodberg	mg
Viken, Gunnar	mg
Willumsen, Aksel	g+

(Aftenstudium):

Brunsgård, Peder Christian	mg÷
Burmester, Bent	mg÷
Felvang, Hans Lund	mg÷
Frejsel, Erik Joackim	g+
Jensen, Niels Rignar Toft	mg+
Matzen, Hans Jørgen	g+
Plesner, Bent	mg÷
Schjørring, Johannes Thorberg	g+
Thyssing, Arne	g+

Følgende bestod diplomprøven:

Bankvæsen:

Ågren, August Vilhelm	mg÷
Andersen, Ib Verner	g+
Christensen, Knud Peter	mg÷
Hansson, Jørgen Koch	mg
Hulgård, Hans Johan	mg÷
Jacobsen, Walter	mg
Kjeldsen, Mogens	mg
Mathiasen, Jørn Lauge	g+
Mathiesen, Eyvind Felix	mg÷
Sørensen, Erik	mg+

Forsikring:

Bendtsen, Ib Andreas	mg
Bruun, Arne Vilhelm	mg÷
Bøgestrøm, Karl	mg÷
Gundel, Knud	g+
Hansen, Bent Johannes Møller	mg
Lange, Jørgen	mg÷
Lavard, Erik Nehm	mg÷
Philipsen, Bent	mg÷
Søltoft, Jørgen Edvard	mg
Østerby, Birthe	mg÷

Regnskabsvæsen:

Andersen, Åge Ribert	g+
Andersen, Hans Erling	g+
Andersen, Kay Louis	g+
Ardal, Erik	mg÷
Balslev, Knud Even	g+

Bang, Ole Flemming	g+
Berthou, Verner Knud Jeppsson	mg÷
Bornerup, Jørgen Post	mg÷
Brendstrup, Arne	g+
Christensen, Orla Leo	g+
Christensen, Poul Arne	mg÷
Christiansen, Kai Åge Riisgård	mg÷
Clausen, Dennis	g+
Danielsen, Bengt	g+
Drost, Svend Nellemann	mg÷
Egebo, Bent	mg÷
Flander, Carl Tommy Bache	mg÷
Fleisbo, Henning Alex	mg÷
Fløistrup, Victor Harry	g+
Hammer-Pedersen, Kai	mg÷
Hansen, Niels-Erik	g+
Hansen, Poul Erik	mg÷
Houkjær, Frede	g+
Houmann, Oskar	mg÷
Jacobsen, Asmus Jørgen	g+
Jacobsen, Robert Georg	mg÷
Jacobsen, Viggo	mg
Janslund, Ole Henry	mg÷
Jensen, Henning Bernhard	mg÷
Jensen, Søren	mg
Jørgensen, Knud Kongstad	mg
Kristensen, Orla Wengel	g+
Krogh, Mervin Flintegård	mg
Kronstam, Allan Wad	g+
Kryger-Baggesen, Jørgen Frederik	mg
Larsen, Arne Høxbro	g+
Larsen, Kai Stundsigt	mg÷
Levisen, Erik	g+
Lund, Søren Henrik Jacobsen	g+
Lystbæk, Sven	g+
Maigård, Poul Laurids	g+
Nielsen, Ejvind	g+
Nordmann, Hans Boris	g+
Olsen, Jens Otto	g+
Olsen, Jørgen Hjermind	g+
Pedersen, Ivar	g+
Pedersen, Jørn Møller	mg÷
Petersen, Bent Thurøe	mg÷

Petersen, Jørgen Lund	mg÷
Petersen, Malte Albert	g+
Rimestad, Steen	mg÷
Røssum, Kaj	g+
Simons, Erik	mg÷
Skougård, Ole Roy	g+
Sørensen, Anders	g+
Sørensen, Fritz Aksel	g+
Sørensen, Holm Steenberg	mg÷
Terkelsen, Frode	mg
Thorbjørnsen, Gunnar	g+
Vilby, Max Klarskov	mg÷

Salgsorganisation og reklame:

Askerud, Thor Hans	mg÷
Billig, Bengt Oskar	g+
Bischoff, Palle Benemann	mg÷
Claussen, Finn	mg
Jensen, Poul	mg÷
Kuhberg, Rolf Günter	mg
Macholm, Niels Carl Thuen	mg÷
Moe, Eyvind Olaus	mg÷
Mølvig, Hans Ole	mg
Mårtensson, Gunnar Albin	g+
Petersen, Bernhard	mg
Reef, Jørgen	g+
Reiler, Kurt Bernt	g+
Richelsen, Jørgen	mg÷
Silfvander, Helge	mg÷
Svane, Jørgen Rindom	mg÷
Sørensen, Edvin	mg
Sørensen, Werner	mg÷
Thorsdal, Vagn Åge	g+
Wissing, Bent Struve	g+
Ørting, Ove	g+

Udenrigshandel:

Andersen, Anders	g+
Andersen, Bent	g+
Dam-Hendriksen, Carl Ole	mg÷
Eckert, Erik	mg÷
Ellyton, Frants	mg÷

Engel, Steen	mg+
Hansen, Curt	g+
Hansen, Henri	mg÷
Harthøj, Benny Helmer	mg+
Hjordt, Kjeld	mg÷
Larsen, Harry	mg
Lindblad, Flemming Alex	mg÷
Nielsen, Peter Mølholm	g+
Pedersen, Hans Bent	mg÷
Paulsen, Leo Fredy	g+
Stæhr, John Winberg	mg
Thomsen, Per	g+
Thuesen, Peder	mg
Warming-Hansen, Svend	g+
Vinding, Ib Jørn	mg÷

C a n d. m e r c.-e k s a m e n blev bestået af:

Christensen, Børge Grip

Følgende bestod den tresproglige korrespondent-eksamen:

Andersen, Ulla Merete	mg÷
Andresen, Anette Elisabeth Bie	mg+
Arum, Henny Louise	mg
Bach, Mette	mg
Bagh, Anne Sofie	mg+
Bang, Tove	g+
Bendixen, Anne Lise	g+
Bjerrum, Karen	mg
Brandt, Merete	mg
Carlsen, Ulla Maria Wiklander	mg+
Christensen, Birgit Meilstrup	mg÷
Christensen, Jytte	mg
Christensen, Rita	mg÷
Christiansen, Gerda	mg
Christiansen, Solveig	mg
Christophersen, Gyda	mg÷
Cunild, Jette Miriam	mg÷
Elling, Kirsten	g+
Erichsen, Kirsten	mg
Eriksen, Lone Vibeke	mg÷
Friis, Anne Nielsen	mg÷

Godvin, Inger Mary	mg
Guldbrandtsen, Åge	ug÷
Halberg, Merete	mg+
Hansen, Kirsten	mg÷
Hansen, Kirsten Marie	g+
Haslund, Kirsten	mg+
Hawlik, Lene Mizzi	mg÷
Heinesen, Maud Edel Petrea	mg+
Helslev, Ingrid	ug÷
Hemmersam, Ingeborg Marianne	g+
Henius, Kirsten	mg+
Henrichsen, Ursula	mg+
Henriksen, Kirsten	mg÷
Hoffmann, Merete	mg
Holm, Ibi Agnes	g+
Hvetbo, Hanne	mg
Husfelt, Helene Henriette Platou	mg+
Jacobi, Hanne Pernille	mg
Jacobsen, Mette	mg÷
Jensen, Hanne	mg
Jeppesen, Hanne Blume	mg
Jespersen, Ellen Marie	mg÷
Jessen, Birgit	mg+
Joensen, Asa Bjørghem	mg÷
Johansen, Birte Nora	g+
Johansen, Birthe	mg
Kalmeyer, Elsebeth	mg+
Kampp, Margrethe	mg+
Klüver, Zire Hannah	mg
Krag, Else-Marie	g+
Kragh, Anna Louise	mg÷
Krandrup, Lone	g+
Larsen, Else Boye	mg+
Lauritzen, Åse Gisselbeck	mg+
Laursen, Troels Worsåe	mg+
Lind, Hanne	mg÷
List, Ingrid Andrea	mg÷
Madsen, Tove	mg
Mathiasen, Holger	g+
Mehren, Grete von	mg
Messerschmidt, Lis-Annette	mg÷
Monrad-Andersen, Åse	mg÷
Mortensen, Kirsten Ingrid	mg÷

Møller, Anne Marie Thousig	mg÷
Møller, Karen	mg
Mørch, Elisabeth Benedicte	g+
Nielsen, Inger Margrethe	g+
Nielsen, Margit Munk	mg+
Nissen, Jane	mg
Nordmark-Iversen, Britta Theodora	g+
Olsen, Inger Margrethe	ug÷
Olsen, Karen	mg
Ove-Petersen, Bolette Illum	mg
Panov, Lise Åse	mg
Pedersen, Lili Karen	mg
Petersen, Poul Henry Busk	mg+
Poulsen, Tove	mg
Poulsen, Ulla	mg+
Rasmussen, Bente	mg+
Ravn, Birte	mg÷
Richter, Dora	mg÷
Rosborg, Vibeke Polly Sass	g+
Schmaltz, Lise Bristol	mg÷
Schmidt, Hanne Ella	mg
Schou, Fritse	mg÷
Seifert, Bente	mg
Smith, Bodil Lise	mg
Sonne, Merete	mg÷
Stapel, Hanne Vibeke	mg
Stenbjerre, Kirsten	mg+
Svendsen, Alice Lillian	g+
Svendsen, Hanne	mg
Sørensen, Anna Katherine	mg+
Sørensen, Anne Marie	g+
Sørensen, Helene Marie	mg
Tackmann, Bodil	mg+
Thomsen, Ingrid Nørgård	mg+
Thomsen, Kirsten	mg
Thomsen, Lykke Ploug	mg÷
Thunbo, Åse	mg÷
Troelsø, Anne Arete	mg+
Truelsen, Karen	mg
Velschow-Rasmussen, Birgit	g+
Wiese, Hanne Hartvig	g+
Wolf, Annette Elisabeth	mg÷
Wulff-Jørgensen, Birte	mg÷

Følgende bestod den eensproglige korrespondenteksamen:

Engelsk:

Aggerbeck, Marianne	mg
Andersen, Kirsten Lis	mg÷
Andersen, Peter Hyldahl	mg÷
Andreasen, Ib Højrup	mg÷
Andreasson, Kirsten Johanne Theil	mg÷
Bårts, Leif	mg
Bastrup, Herdis	mg÷
Bendsen, Hanne Dorthea	mg÷
Bilde, Kirsten	mg÷
Bojesen-Koefod, Elise	mg
Bonde, Lis	mg÷
Bunch, Lis Nordentoft	mg
Christensen, Bent Jarmer	mg+
Christiansen, Inge	mg÷
Drescher, Finn Martin	mg
Feddersen, Eva Anna Rigmor	ug÷
Frost, Inge Lissi	mg
Glente, Åge Sofus Munck	mg+
Gosler, Per Jørgen Maglegård	mg
Gottschon, Grethe	mg÷
Greve, Kirsten Ruth	mg
Hansen, Birte Marie	mg÷
Hansen, Dorrit	mg
Hansen, Ingrid Julie	mg÷
Hansen, Ole Flemming	mg÷
Hansen, Werner Pranckel	mg÷
Hjarnis, Tove	mg÷
Hjorth, Ani Lea	mg
Hvied, Kirsten Anne	mg÷
Hüttemeier, Grethe Inge	mg
Ipsen, Mogens Emil	mg÷
Jacobsen, Bente Lis	mg÷
Jacobsen, Johnna Lis	mg÷
Jensen, Bente Lind	mg÷
Jensen, Henning	mg+
Jensen, Rudy Emma	mg÷
Jørgensen, Kirsten Geert	mg+
Kempf-Andersen, Eva	mg
Kjeldsen, Bitten	mg+

Kriby, Henny Inger	mg
Kristensen, Åse Kryger	mg
Larsen, Inge	mg+
Lind-Jensen, Per	mg+
Lund, Jytte	mg+
Lykkeberg, Inger Marie	mg
Madsen, Ejvind Juhl	mg
Madsen, Kirsten Åge	ug+
Marboe, Hanne	mg
Nielsen, Alice	mg+
Nielsen, Bent	mg+
Nielsen, Elly Glad	mg+
Nielsen, Leo	mg+
Nyvold, Erik	mg+
Nørskov, Birte	mg
Olesen, Esther Pii	mg
Paulsen, Inga	mg
Pedersen, Alice Bodil	mg+
Pedersen, Bente	mg+
Pedersen, Per Brynjulf	mg
Petersen, Inger Hvidbjerg	mg+
Rahbek, Agnete Husum	mg+
Rasmussen, Erik	mg
Rasmussen, Kirsten	mg+
Rasmussen, Rigmor	mg
Rougsted, Bente	mg+
Skotby, Svenn Gust	mg+
Sletskov, Poula	mg
Tauber, Vivi Kirsten	mg+
Thrane, Kirsten	mg
Wiemann, Birgit	mg+
Vikelgård, Børge Kirkegård	mg

Fransk:

Blom, Kirsten	mg+
Bundgart, Asta Marie Hassing	mg
Busk, Karen Margrethe	mg
Dalgård, Bodil Borne	mg
Dirach, Margit	mg
Eggers, Birte Norman	mg+
Hansen, Gerda Karen	mg+
Holm, Bent Christian	mg+
Jensen, Nina Faurholdt	mg

Laursen, Kirsten	mg+
Micheelsen, Mariane	mg
Nissen, Inge	mg
Nissen, Nellie	mg+
Pedersen, Hanne	mg
Reuter, Ib	mg
Sørensen, Svend Erik	mg

Spansk:

Andersen, Gutta Snæbum	mg+
Bindner, Paul	mg+
Hansen, Leif Poul	ug+
Jørgensen, Poul	mg+
Knudsen, Bente	mg
Nørregård, Palle	mg
Sonne, Bruno Marding	mg
Strøbech, Jens Martin	mg

Tysk:

Alten, Fritz	mg+
Dørig, Melitta	mg
Hansen, Børge	mg
Hansen, Inge Birthe	mg
Henriksen, Kirsten Lizzie Hess	mg+
Jensen, Karen Besnier	mg
Jensen, Ketty Inge	mg+
Johansen, Tom William	mg
Knudsen, Birte	mg+
Limberg, Birgit	mg
Mathiesen, Lisbeth	mg+
Nielsen, Annie Elisabeth	ug+
Nielsen, Inger Margrethe Kirstine	mg
Nielsen, Lise	mg
Nielsen, Pauli Gunderskov	ug+
Pedersen, Ib Arne Bøge	mg+
Rasmussen, Birgit Frøslev	mg+
Rasmussen, Tonna	mg
Roholm, Grethe Hilda	mg+
Rørbæk-Petersen, Jytte	mg+
Schram, Karl Henrik Angell	ug+
Simonsen, Annelise Simony	mg+
Søndergård, Per Just	mg

Sørensen, Svend	mg+
Thomsen, Mogens Mikael	mg+
Tøffner-Clausen, Harriet Margrethe Harpøth	ug÷

Spanskprøven:

Detreköy, Ervin	mg
Donde, Leif	mg
Fenger, Jan Irvin	mg÷
Getlin, Kay Hans Lykke	g+
Grünert, Holger	mg+
Hansen, Dorrit Elise	ug÷
Hansen, Karen Margrethe	mg+
Hansen, Mogens Poul	mg+
Jacobsen, Anna	mg+
Jensen, Ole Aksel	mg
Kielland-Brandt, Kirsten	ug÷
Larsen, Birthe	g+
Larsen, Ellen Ettrup	mg÷
Madsen, Kaj Erling	mg÷
Markwardt, Folke	mg
Nielsen, Grethe	mg
Olsen, Jørgen Grum	mg
Pedersen, Henning	mg+
Rasmussen, Jørgen Hein	mg
Rode, Åse Charlotte Alfrida	ug÷
Schrøder, Erling	mg
Stenbjerre, Kirsten	mg÷
Sønderlund, Finn	mg
Wang, Gerda	mg+

Eksaminer afholdt af handelsministeriet.

Revisoreksamen:

Ved den teoretiske del af revisoreksamen (afholdt i foråret 1957) bestod følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen, prøven i revisionsteknik:

Niels Jakob Aagård
 Mogens Bager
 Finn Bendtsen
 Thorbjørn Bertelsen
 Jørgen Borgstrøm
 Anker Bregnballe
 Arne Valdemar Bønsdorff

Hans Peter Christensen
Torben Wilstrup Christensen
Ole Grønquist
Axel Lund Hansen
Hugo Pilgård Hansen
Poul Anker Hansen
Verner Lynge Jacobsen
Ib Rasmus Jenlev
Bent Fredberg Jensen
Børge Jensen
Eigil Jensen
Leo Arlund Jensen
Heinrich Larsen
Jens Poul Larsen
Carsten Haubjerg Madsen
Jørgen Nielsen
Werner Bager Nørgård
Robert Peter Pedersen
Erik Stampe Quistgård
Gunner Edgard Rasmussen
Viggo Riis-Nielsen
Hans Diederichsen Rühmann
Niels Jørgen Ryø
Günther Marius Schmidt
Simon Jørgen Schultz
Poul Christian Skjoldborg
Billy Raymond Sørensen
Mogens Leth Sørensen
Thorbjørn Wulf-Andersen

Den praktiske del af prøven for statsautoriserede revisorer (afholdt i 1956/57) blev bestået af følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen:

Jørgen Jensen Aaen
Christian Andersen
Hans Andersen
Poul Andersen
Kaj Ingemann Arp
Nis Juul Bonde
Arne Åge Bratholm
Eigil Preben Bruhn
Svend Eriksen
Kirsten Sidenius Gram

Eigil Gravesen
 Jens Ove Winther Hansen
 Johannes Holm
 Jørgen Peter Hougård
 Ivan Møller Jensen
 Bent Alexander Jørgensen
 Søren Gottfred Otly Kjersgård
 Arne Kliim
 Kristen Kristensen
 Kristian Minor Kromann
 Herluf Thorup Lading
 Egon Stig Isidor Lundgren
 Kjeld Mårtensson
 Knud Bjerregård Madsen
 Claus-Dieter Jakob Meyerheim
 Børge Mortensen
 Aksel Daniel Nielsen
 Karl Ravn Nielsen
 Torben Oxbøll
 Poul Nolsø
 Jan Isbrandt Petersen
 Erik Panduro Poulsen
 Holger Rath
 Børge Svensson
 Knud Bülow Sørensen
 Søren Gunnar Tulstrup
 Ib Olaf Vangso

Translatørexamen

blev i 1957 bestået af følgende:

Engelsk:

Erik Lykke Rasmussen
 Ruth Rasmussen

Fransk:

Erik Juul Lund

Spansk:

Halvor Skov

Tysk:

Ellen Tams Larsen

LITTERÆRE ARBEJDER

AF HANDELSHØJSKOLENS LÆRERE AUGUST 1956—JULI 1957

(Af skolebøger medtages kun 1. udgave. Periodiske udgivelser kun første gang).

Professorer.

Hansen, Palle

Udgiver af »Økonomisk virksomhedsledelse« fra april 1957.

Heri følgende artikler:

Alle virksomheder kan lønsomhedsspecialisere (nr. 1, s. 1—3).

Tre nøgletal danner rammen om erhvervsvirksomhedens rationaliseringsprogram (nr. 1, s. 11, 14).

Lønsomhedsmetoden, artikelserie om lønsomhedsmetodens filosofi, principper og teknik (nr. 1: En indledende karakteristik af lønsomhedsmetoden, nr. 2: Overskudskurven, et vigtigt værktøj for planlægning og kontrol, nr. 3: Lønsomhedens fem fundamentale faser, nr. 4: Mangelfaktorer og dækningsbidraget).

Kjær-Hansen, Max, dr.

Reklameomkostninger i Danmark. Kbh. 1957. 73 s. (s. m. Arne Rasmussen og Ulf Kjær-Hansen).

Udviklingstendenser i fremtidens marked (Det danske marked 1956, s. 129—39).

Reklamens omfang og udvikling i Danmark (sammesteds 1956, s. 201—13).

Om at gennemføre opinionsundersøgelser (sammesteds 1956, s. 240—43).

Reklamen for bogsalget i Danmark (sammesteds 1957, s. 86—103).

Kobbernagel, Jan.

Direktøren. En håndbog for erhvervslivets ledere. Kbh. 1956. 208 s.

Forvekslelige mærker (Det danske marked 1957, s. 16—43).

Winding, Poul, dr. polit.

Some aspects of the acceleration principle. Kbh. og Amsterdam 1957. 254 s.

Den internationale økonomiske situation (Økonomi og politik 1956, s. 271—78).

Docenter.

Aagesen, Aage, dr. phil.

Ditmarsken. Et bidrag til områdets kulturgeografi (Kulturgeografi 1956, s. 165—76).

Die Bevölkerung Dänemarks (Geographische Rundschau 1956, 8 s. 4 kort).

Alkjær, Ejler.

Ungdommen på det danske marked. En analyse af de 14—19-åriges indvirkning på købe- og forbrugsvanerne. Kbh. 1956. 86 s.

Distriktsinddeling af det danske marked. Studier i erhvervsvirksomhedernes problemer med hensyn til distriktsinddeling samt forslag til nye geografiske specifikationer af oplagstal og andre markedsdata. Kbh. 1957. 97 s.

Rasmussen, Arne, ekon. dr.

Reklameomkostninger i Danmark. Kbh. 1957. 73 s. (s. m. Max Kjær-Hansen og Ulf Kjær-Hansen).

Analyse som værktøj i salgsarbejdet (Handelshøjskolens beretning 1955/56, s. 7—15).

Omkostningerne ved annoncering i Danmark (Det danske marked 1956, s. 140—54).

Omkostningerne til reklamekøbernes reklameafdelinger og reklameformidlernes direkte omkostninger (sammesteds 1956, s. 237—40).

L e k t o r e r.

Agersnap, Torben, cand. oecon.

Forskningsgruppens problemer (Nordisk sommeruniversitet 1956. Videnskabens kommunikationsproblemer. Kbh. 1957. s. 76—90).

Forarbejde til en undersøgelse over familiegruppen i Danmark (s. m. A. Weis-Bentzon, M. Blegvad og J. Stehouwer). Kbh. 1957. 218 dupl. bl.

The daily press in Denmark (Gazette 1956, s. 197—210 + bilag).

Literær kvalitet og autoritetstro (Politikens kronik 6. marts 1957).

Banke, Niels, underdirektør, cand. polit.

Afsnit af »Det danske samfund«. Kbh. 1957, s. 235—308.

Det offentliges stilling til markedspolitikken (Bedriftsøkonomen 1956, s. 380—84).

Restrictive practices — Danish legislation (Cartel 1956, s. 83—87).
Hvorfor skal vi have et monopoltilsyn? (Danmarks håndværk 1956, s. 10—11).

Erfaringer under monopolloven (Kooperationen 1957, s. 71—78).

Det planøkonomiske system i Sovjetunionen (Andelsbladet 1957, s. 551—54).

Bay, Paul, cand. mag.

Commercial reading (s. m. K. Gram Andersen). Kbh. 1957. 167 s.

Fog, Bjarke, cand. polit.

How are cartel prices determined? (The journal of industrial economics 1956, s. 16—23).

- Stay-out pricing (*Metroeconomica* 1956).
 A study of cost curves in industry (*Weltwirtschaftliches Archiv*, Bd. 77, 1956, s. 44—55).
- Skotøjsindustriens strukturelle problemer (s. m. C. J. Kristensen). (*Erhvervsøkonomisk tidsskrift* 1957, s. 69—83).
- Larsen, H. Verner*, cand. mag.
 Tyske stilopgaver til korrespondentskole-, seminarie- og universitetsbrug. Kbh. 1957, 38 s.
- Loff, O.*, cand. merc.
 Bogføring og årsregnskab (s. m. Svend Jensen). Kbh. 1956. 147 s.
 Fordelingsmetoden og bidragsmetoden (*Revision og regnskabsvæsen* 1956, s. 510—26 og 562—69).
 Nyere synspunkter på årsregnskabets udformning (*Erhvervsøkonomisk tidsskrift* 1957, s. 22—33).
- Maaløe, Børge*, cand. mag.
 Engelske øvelser Ia (s. m. R. Halding og M. Madsen). Kbh. 1957. 32 s.
 Engelske oversættelsesøvelser I. (s. m. Knud Sørensen). Kbh. 1957. 27 s.
- Møller, Kristian*, direktør, cand. polit.
 Banken for Slagelse og Omegn 1857—1957. Slagelse 1957. 106 s.
 Folkepension i Danmark (*Økonomisk revy* 1956, s. 417—23).
 Danmark og den europæiske integration (sammesteds 1957, s. 236—43).
- Stangerup, Hakon*, dr. phil.
 Danish literature 1955. Kbh. 1957. 30 s. (Udg., også på fransk og tysk, af Statsministeriet i samarbejde med Samvirkerådet for Dansk Kulturarbejde i Udlandet).
- Sørensen, Knud*, cand. mag.
 Engelske oversættelsesøvelser (s. m. B. Maaløe). Kbh. 1957. 54 s.
 Substantive with two epithets (*English studies*, vol. 37, 1956, s. 261—64).
- Assistenten og lærere.
- Bjørnsen, Mette Kofoed*, adjunkt, cand. polit.
 Samfundsøkonomi for den daglige avislæser. Kbh. 1956. 180 s.
- Bom, Helge*, statsaut. revisor.
 Om uddannelsen og kravene til revisoreksamen (*Revision og regnskabsvæsen*, Særnummer januar 1957, s. 30—35).
- Christensen, Børge G.*, direktør, cand. merc.
 Om ordrestørrelsen og distributionsomkostningerne (*Det danske marked* 1956, s. 193—200).

Gram, Jørgen, cand. oecon.

Træk af konjunkturerne i 1956 op til nu (Det danske marked 1956, s. 172—80).

Udlandets konjunktur i 1956 (sammesteds 1956, s. 244—47).

Fra stagnation til produktionsfald (sammesteds 1957, s. 44—48).

USA har nået fuld kapacitetsudnyttelse (sammesteds 1957, s. 103—09).

Presseforskningens annonceindex (sammesteds 1957, s. 110—18).

Gredal, Karen, cand. polit.

Om kvalitetsmærkningskommissionens betænkning (Det danske marked 1956, s. 162—65).

Hansen, Svend Aage, ekspeditionssekretær, cand. polit.

Virksomheden gennem 100 år (i: Spare- og Laanekassen for Kolding By og Omegn 1856—1956. Kolding 1956, s. 11—25).

Aktieinvestering på andelsbasis (Sparekassestanden 1956, s. 123—26).

Pristalsregulerede obligationer og andre værdifaste anbringelser (Kredit- og hypotekforeningsfunktionærernes medlemsblad 1957, s. 17—23).

Kjær-Hansen, Ulf, mag. art.

Reklameomkostninger i Danmark. Kbh. 1957. 73 s. (s. m. Max Kjær-Hansen og Arne Rasmussen).

De danske dagblades oplagsudvikling mellem 1955 og 1956 (Det danske marked 1957, s. 49—54).

Lando, Ole, sekretær, cand. jur.

Mellemandens kompetence i internationale kontraktforhold. Göteborg 1956. 28 s. (Handelshögskolan i Göteborg, Skriftserie 1956, 2).

Møller, Mogens Eggert, sekretær, cand. jur.

Skat og forsøgerbyrder (Revision og regnskabsvæsen 1957, s. 281—87).

De studerendes skatteproblemer. Betænkning til Studenterkonferencen 1956. Kbh. 1956. 20 s.

Schibsbye, Knud, professor, dr. phil.

Engelsk grammatik I. Kbh. 1957. 111 s.

Stetting, Lauge, cand. polit.

Skandinavien: Drei Pläne stehen zur Wahl (Wirtschaftsdienst 1957, s. 368—70).

Toke, Egil, forstander, translator.

Arkivering og registrering. Kbh. 1956. 61 s. + øvelseshæfte.

Topsøe-Jensen, Hans, landsdommer.

I. Hindenburg: Juridisk formularbog (s. m. Aage Svendsen). 9. udg. Kbh. 1956. 916 s.